

WÓJT GMINY CHRZYPSKO WIELKIE

**ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY CHRZYPSKO WIELKIE**

Opracowanie: Pracownia Projektowa URBIPLAN

Zespół projektowy *mgr Marcin Englert Z - 364*
mgr Maria Dobroń
mgr Sławomir Strajbel

Styczeń 2012

SPIS TREŚCI

WSTĘP	4
1. CEL I ZAKRES OPRACOWANIA	4
2. PROCEDURA FORMALNO-PRAWNA.....	6
ROZDZIAŁ I	7
UWARUNKOWANIA ROZWOJU	7
1. UWARUNKOWANIA PONADLOKALNE	8
1.1. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego.....	8
1.2. Ponadlokalne uwarunkowania komunikacyjne.....	8
1.3. Problemy wspólne z sąsiednimi gminami.....	9
1.4. Powiązania przyrodnicze	9
2. STAN I FUNKCJONOWANIE ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO	9
2.1. Położenie i rzeźba terenu	10
2.2. Budowa geologiczna, kopaliny.....	10
2.3. Gleby.....	11
2.4. Środowisko wodne	13
2.5. Środowisko biotyczne	17
2.6. Przyrodnicze obszary i obiekty chronione	19
2.7. Powiązania zewnętrzne	22
2.8. Klimat	26
2.9. Powietrze	27
2.10. Klimat akustyczny	28
2.11. Promieniowanie elektromagnetyczne	30
2.12. Synteza uwarunkowań i identyfikacja problemów	32
3. ŚRODOWISKO KULTUROWE	33
3.1. Zasoby o walorach kulturowych.....	33
3.2. Formy i typy zabudowy	60
3.3. Podsumowanie.....	60
4. UWARUNKOWANIA SPOŁECZNO-GOSPODARCZE	61
4.1. Uwarunkowania demograficzne.....	61
4.2. Uwarunkowania wynikające z osadnictwa	64
4.3. Uwarunkowania sfery społecznej.....	67
4.4. Rolnictwo	68
4.5. Gospodarka finansowa gminy	70
5. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	81
5.1. Zaopatrzenie w wodę	81
5.2. Odprowadzanie ścieków	83
5.3. Gazownictwo i ciepłownictwo	84
5.4. Gospodarka odpadami -	85
5.5. Elektroenergetyka	85
5.6. Telekomunikacja	86
5.7. Podsumowanie.....	86
6. UKŁAD KOMUNIKACYJNY GMINY	86
6.1. Sieć drogowa	86
6.2. Ocena układu komunikacyjnego	88
6.3. Podsumowanie.....	89
7. SYNTEZA UWARUNKOWAŃ I IDENTYFIKACJA PROBLEMÓW ROZWOJOWYCH GMINY	90
ROZDZIAŁ II	84
KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	93
1. CELE POLITYKI PRZESTRZENNEJ GMINY	93
2. ZASADY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY	93
3. ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW	94
3.1. Ochrona przyrody i krajobrazu.....	95
3.2. Utrzymanie systemu lokalnych powiązań przyrodniczych	96
3.3. Zasady ochrony środowiska wodnego	97
3.4. Zasady ochrony powietrza atmosferycznego	97
3.5. Zasady ochrony powierzchni ziemi	97
3.6. Zasady kształtowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej oraz granicy rolno - leśnej	98
3.7. Gospodarowanie zasobami geologicznymi	99
4. ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ	99

4.KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ ORAZ PRZEZNACZENIU TERENÓW	
100	
4.1. Kierunki zmian w zagospodarowaniu przestrzennym.....	100
4.2. Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania i użytkowania terenu	101
4.3. Inwestycje celu publicznego	102
4.4. Tereny wymagające przekształceń przestrzennych	102
5. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI	103
6. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ.....	103
6.1. Zaopatrzenie w wodę	103
6.2. Gospodarka ściekowa	103
6.3. Gazownictwo i ciepłownictwo	104
6.4. Gospodarka odpadami	104
6.5. Elektroenergetyka	105
6.6. Telekomunikacja	106
7. POLITYKA PRZESTRZENNA GMINY.....	106
7.1. Obszary przewidziane do opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.....	106
7.2. Wytyczne kształtowania zabudowy w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego	107
7.3. Zadania służące realizacji celów publicznych	108
7.4. Instrumenty realizacji polityki przestrzennej gminy.....	109
7.5. Interpretacja ustaleń Studium.....	109

WSTĘP

1. CEL I ZAKRES OPRACOWANIA

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, zwane dalej *Studium* jest elementem systemu planowania przestrzennego ustalonego przepisami ustawy z dnia 27.03.2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80 poz. 717)

Studium - obligatoryjne opracowanie planistyczne, dotyczące gminy w jej granicach administracyjnych, sporządzane jest na podstawie uchwały Rady Gminy w Chrzypsku Wielkim sprawie przystąpienia do sporządzenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Chrzypsko Wielkie.

Podstawowym założeniem ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym jest to, że zagospodarowanie przestrzeni, niezależnie od rodzaju, znaczenia i rozmiaru inwestycji lub przedsięwzięcia jak również ich realizatora, odbywa się zawsze na obszarze gminy.

Oczywiście realizacja tych przedsięwzięć jest możliwa jedynie na terenach przeznaczonych na ten cel bowiem, zgodnie z przepisami Kodeksu Cywilnego, właściciel może korzystać z nieruchomości zgodnie z jej społeczno - gospodarczym przeznaczeniem. Tak więc w przepisach prawnych ustalono kompetencje w zakresie decydowania o przeznaczeniu terenów. I tak, stosownie do przepisów ustawy o samorządzie terytorialnym jak i ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym, kompetencje w zakresie kształtowania ładu przestrzennego przez określanie przeznaczenia terenów oraz sposobu ich zabudowy i zagospodarowania, powierzono gminom.

- To tylko rada gminy przez uchwalenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego stanowi o społeczno - gospodarczym przeznaczeniu terenów, które wraz z innymi przepisami prawa kształtują sposób wykonywania prawa własności.
- To dopiero po ustaleniu przeznaczenia terenów i warunków ich zabudowy i zagospodarowania mogą być realizowane określone przedsięwzięcia.

Przedsięwzięcia takie planowane są, oczywiście, w różnym czasie i na różnych, często odległych od siebie terenach. Tak więc dla ich realizacji niezbędnym będzie wyprzedzające sporządzenie odpowiednich miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Wychodząc z założenia, że zagospodarowanie terenów odbywać się może w oparciu o wiele miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, należało w ustawie znaleźć rozwiązanie problemu koordynacji wszystkich planów, decyzji i przedsięwzięć realizacyjnych.

Opracowaniem, które pełni rolę koordynacyjną a zarazem opracowaniem określającym politykę gminy w zakresie gospodarki przestrzennej jest studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

Na uwagę zasługuje fakt, że jest to opracowanie obligatoryjne i często będzie ono jedynym opracowaniem planistycznym obejmującym obszar całej gminy.

Podkreślić jednak należy, że nie jest to opracowanie, które zastępuje uprzednio sporządzane założenia do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które często przybierały formę koncepcji tych planów. Studium nie jest także surogatem planu, który przedstawiał docelowe zagospodarowanie wszystkich obszarów.

Tu, stosownie do nazwy opracowania, należy:

- rozpoznać i zarejestrować wszystkie, występujące na obszarze gminy a często i poza nią, uwarunkowania rozwoju zagospodarowania przestrzennego,
- określić zależne od uwarunkowań, a także zgodnie z celami gospodarki przestrzennej kierunki rozwoju zagospodarowania obszaru gminy,
- określić politykę gminy w zakresie realizacji założonych kierunków rozwoju zagospodarowania przestrzennego w aspekcie zrównoważonego rozwoju.

Wszystkie wymienione wyżej zagadnienia stają się przedmiotem studium i podlegają uchwaleniu przez radę gminy.

Obowiązek uchwalenia studium sprawia, że studium to, choć nie stanowi bezpośredniej podstawy decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach, staje się aktem o dużym znaczeniu dla dalszego postępowania organów gminy.

I tak: studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy jest podstawą dla:

- podejmowania uchwał o przystąpieniu do sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- planowania i realizacji zadań własnych gminy związanych z zagospodarowaniem przestrzennym,
- wewnętrznej kontroli uchwał o miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego pod kątem ich spójności z polityką zawartą w uchwalonym studium,
- ofertowej działalności organów gminy,
- posługiwania się przepisami ustaw szczegółowych, które mając swój aspekt przestrzenny na obszarze gminy wpływają na ustalenia studium i wiążą organy gminy w postępowaniu administracyjnym,
- gospodarki gruntami w gminie,

- podejmowania działań związanych z obejmowaniem ochroną najbardziej cennych i wartościowych obszarów i obiektów w gminie.
- wykonywanie prognoz wpływu ustaleń planów miejscowych na środowisko
- ocen oddziaływania inwestycji na środowisko
- planowanie prac kartograficznych umożliwiających sprawną działalność planistyczną i administracyjną.

PRZEDMIOTEM ZMIANY STUDIUM JEST

- **zwiększenie terenów zabudowy mieszkaniowej z możliwością lokalizacji usług nieuciążliwych**
- **zwiększenie obszarów działalności gospodarczej**
- **wyznaczenie nowych terenów usługowych**
- **przeznaczenie terenu pod eksploatację złóż kruszywa naturalnego**
- **Powodem uzasadniającym konieczność podjęcia prac nad zmianą studium jest konieczność uwzględnienia aktualnych przepisów odnoszących się do planowania przestrzennego a zwłaszcza aktualnie obowiązującej ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003r. oraz Rozporządzenia Ministra Infrastruktury w sprawie wymaganego zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego z 28 kwietnia 2004r. Nowe akty prawne wprowadziły wiele nieobowiązujących do tej pory wymogów, z których najważniejsze dotyczą ochrony środowiska, ochrony dóbr kultury, bezpieczeństwa, obszarów rozmieszczenia wielkopowierzchniowych obiektów handlowych, terenów zamkniętych.**

2. PROCEDURA FORMALNO-PRAWNA

Podstawą formalną podjęcia prac nad Zmianą *Studium* była Uchwała Nr XXXV/220/2010 Rady Gminy Chrzypsko Wielkie, z dnia 28.04.2010 roku o przystąpieniu do sporządzania zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Chrzypsko Wielkie.

W w/w Uchwale Rady Gminy ustalono zakres opracowania Studium, zgodnie z obowiązującymi przepisami tzn:

- dotychczasowe przeznaczenie oraz zagospodarowanie terenu oraz kierunki rozwoju przestrzennego
- stanu środowiska przyrodniczego i rolniczej przestrzeni produkcyjnej oraz zasady ich kształtowania
- stan dziedzictwa kulturowego
- występowanie obiektów chronionych
- jakość życia mieszkańców
- stanu systemu komunikacji i infrastruktury technicznej
- obszary służące realizacji celów ponadlokalnych

Wójt Gminy Chrzypsko Wielkie, zobligowany ww. uchwałą do wykonania jej postanowień, podjął czynności formalno-prawne. Ogłosił w lokalnej prasie oraz w sposób zwyczajowo przyjęty w gminie o przystąpieniu do ww. opracowania w celu zebrania wniosków. Niezależnie od ogłoszenia o możliwości składania uwag, wniosków i postulatów, pisemnie zawiadomiono: organy administracji publicznej, jednostki organizacyjne i instytucje. Zebrane uwagi i wnioski zostały przeanalizowane i wykorzystane w pracach nad *Studium*.

Prace nad *Studium* prezentowane i omawiane były na spotkaniach w Urzędzie Gminy, z radnymi, Wójtem Gminy oraz pracownikami Urzędu.

W miesiącu marcu 2012 projekt zmiany *Studium* został zaakceptowany przez Władze Gminy Chrzypsko Wielkie oraz uzyskał pozytywną opinię gminnej komisji urbanistycznej i został rekomendowany do następnej fazy, tj. opiniowania i uzgadniania, stosownie do wymogów art. 11 cyt. ustawy. Opiniowanie i uzgadnianie trwało od 2012 r. do 2012 roku. Uwagi i opinie zostały uwzględnione w projekcie *Studium*, po czym dokument został wyłożony do publicznego wglądu w okresie od 2012 r. do 2012 r. Złożonych zostało uwag, które przedstawiono na Sesji Rady Gminy w Chrzypsku Wielkim w dniu 2012 roku. Rada Gminy uchwalając *Studium* rozstrzygnęła równocześnie sposób ich uwzględnienia – uchwałą Nr/...../2012.

ROZDZIAŁ I UWARUNKOWANIA ROZWOJU

Obecnie obowiązujące *Studium* uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Chrzypsko Wielkie został przyjęte uchwałą Rady Gminy Chrzypsko Wielkie w roku 2004. W okresie, jaki minął od uchwalenia *Studium*, powstały nowe akty prawne, plany, programy, a także zmieniły się uwarunkowania, potrzeby mieszkańców oraz możliwości rozwoju gminy.

1. UWARUNKOWANIA PONADLOKALNE

1.1. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego.

Zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym projekt studium uwzględnia ustalenia *Planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego* uchwalonego przez Sejmik Województwa Wielkopolskiego uchwałą Nr XLII/628/2001 z dnia 26.11.2001 r. oraz jego zmianą uchwaloną przez Sejmik Województwa Wielkopolskiego uchwałą Nr XLVI/690/10 z dnia 26.04.2010 r. Wg ww. dokumentu obszar gminy Chrzypsko Wielkie leży w kilku obszarach polityki przestrzennej pokrywających się terytorialnie. Są to:

- Strefa wielofunkcyjnego rozwoju terenów otwartych (teren o warunkach niesprzyjających intensywnej produkcji rolnej, o przeciętnych walorach rekreacyjnych, leżący na uboczu głównych tras komunikacyjnych i tym samym o ograniczonych szansach na rozwój działalności gospodarczej).
- Strefa rekreacyjna - Rejon Miedzichodzko – Sierakowski, zaliczany do bardzo atrakcyjnych dla wypoczynku pobytowego i weekendowego. Funkcja rekreacyjna w tym rejonie jednak nie jest i nie będzie w przyszłości funkcją wiodącą. Stanowić będzie uzupełnienie innych funkcji.
- System obszarów chronionych i powiązań przyrodniczych. W Planie województwa, za jeden z najważniejszych celów ochrony przyrody Wielkopolski uznano stworzenie spójnego systemu obszarów chronionych i sieci ekologicznej, uwzględniającego powiązania przyrodnicze z obszarami otaczającymi.
- Strefa dynamicznego rozwoju społeczno – gospodarczego wzdłuż dróg krajowych nr: 92 i 94 (dot. niewielkiego południowego fragmentu gminy).

1.2. Ponadlokalne uwarunkowania komunikacyjne

Rada Gminy w Chrzypsku Wielkim dnia 27 października 2011 r. podjęła uchwałę Nr XII/92/2011 w sprawie wyrażenia zgody na nieodpłatne przejęcie linii kolejowej relacji Szamotuły – Sieraków. Uchwały intencyjne w sprawie przejęcia linii kolejowej podjęły również gminy Szamotuły, Ostroróg, Pniewy. Projekt zakłada realizację na całości dawnej linii kolejowej, na której kursował legendarny "Jasiek", a więc odcinka Szamotuły - Międzychód, ścieżki rowerowej do Chrzypska Wielkiego, która liczyłaby blisko 30 kilometrów i przebiegałaby przez: Szczepankowo, Ostroróg, Dobrojewo, Binino, Orle, Nojewo, Kikowo, by zakończyć się w Chrzypsku Wielkim. Samorządowcy chcieliby również przejąć od PKP obiekty kolejowe funkcjonujące przy dawnej linii. W założeniu można by bowiem stworzyć w

nich swoiste przystanki dla osób korzystających ze ścieżki rowerowej wraz z realizacją niezbędnej infrastruktury technicznej.

Problem stanowi finansowanie inwestycji i obecny stan techniczny obiektów znajdujących się w ciągu komunikacyjnym linii kolejowej, np. zły stan techniczny mostu kolejowego w Chrzypsku Małym (widocznym na poniższym zdjęciu), którego odbudowa i rewitalizacja stanowiłaby istotną atrakcję turystyczną na projektowanej ścieżce rowerowej.

1.3. Problemy wspólne z sąsiednimi gminami

Oprócz w/w zagadnienia problemem wspólnym sąsiadujących gmin, w szczególności z gminą Pniewy, jest zły stan techniczny drogi powiatowej relacji Łęczeczki – Pniewy spowodowany narastającym transportem drogowym związanym z eksploatacją i wywozem kruszywa naturalnego z miejscowości Łęczce.

1.4 Powiązania przyrodnicze

Gmina Chrzypsko Wielkie niemal w całości leży w zlewni Osiecznicy (Oszczeniczy). Niewielki, północny fragment leży w bezpośredniej zlewni Warty oraz południowo zachodni – w zlewni Obry. Znaczna jej część leży w obrębie trzeciorzędowego subzbiornika Jezioro – Bytyńskie – Wronki – Trzciel (GZWP – 146). Zarówno zlewnia jak i ww. zbiornik wód podziemnych to jednostki strukturalne o szerszym zasięgu.

Gmina Chrzypsko Wielkie leży w obrębie elementów krajowej sieci ekologicznej oraz w obrębie przyrodniczych obszarów chronionych obejmujących znaczną część gminy oraz obszary z nią graniczące.

2. STAN I FUNKCJONOWANIE ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

Punktem wyjścia do opracowania przyrodniczych uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy jest diagnoza przedstawiona w formie opisowej i graficznej. Zagadnienia objęte diagnozą to:

- Charakterystyka, analiza i ocena środowiska przyrodniczego w zakresie: przyrodniczych powiązań z otoczeniem, obszarów i obiektów chronionych na podstawie przepisów szczególnych, lokalnych zasobów środowiska oraz rolniczej przestrzeni produkcyjnej, zagrożeń oraz warunków fizjograficznych ograniczających rozwój przestrzenny.
- Charakterystyka funkcjonowania środowiska przyrodniczego polegającego na wzajemnych związkach i oddziaływaniach, jakie zachodzą pomiędzy poszczególnymi ekosystemami.

- Określenie uwarunkowań przyrodniczych rozwoju gminy poprzez konfrontację warunków przyrodniczych, które sprzyjają i stwarzają możliwości rozwoju różnych funkcji z warunkami, które utrudniają ten rozwój. Warunki sprzyjające i stwarzające możliwości rozwoju gminy, a w tym określonych funkcji (działalności) to: użyteczność elementów i cech fizjograficznych oraz zasobów i walorów środowiska dla tej działalności, natomiast warunki ograniczające i utrudniające możliwości rozwoju gminy to przede wszystkim wymagania w zakresie ochrony określonych obszarów, obiektów, zasobów i walorów środowiska przyrodniczego, a także występowanie cech fizjograficznych takich jak np. tereny zalewowe, podmokłe itp.

Przyrodnicze uwarunkowania rozwoju określonych funkcji mają charakter uwarunkowań przestrzenno - jakościowych, co oznacza wskazanie w gminie obszarów wykluczonych z zagospodarowania przestrzennego oraz dopuszczonych do zagospodarowania dla poszczególnych funkcji, ale na określonych warunkach, które zabezpieczą środowisko przed niekorzystnymi zmianami.

2.1. Położenie i rzeźba terenu

Gmina Chrzypsko Wielkie leży w zachodniej części województwa wielkopolskiego w powiecie międzychodzkiem. Sąsiadujące z nią gminy to: Sieraków (NW), Kwilcz (SW) – gminy powiatu międzychodzkiego oraz Wronki (NE) i Pniewy (SE) – gminy powiatu szamotulskiego.

Wg podziału geomorfologicznego Niziny Wielkopolskiej (B. Krygowski, 1956) gmina Chrzypsko Wielkie leży w obrębie regionu „Wysoczyzna Poznańska” w subregionie „Pagórki Międzyrzecko – Pniewskie”. Teren ten charakteryzuje się bardzo urozmaiconą rzeźbą terenu. Została ona ukształtowana podczas zlodowacenia północnopolskiego. W rzeźbie terenu dominują obszary wysoczyznowe – pagórkowata i płaska, odosobnione pagórki morenowe oraz pagórki morenowe o drobnym rytmie. Obszary wysoczyznowe przecinają doliny rynnowe o płaskim dnie i często stromych zboczach. Po stronie zachodniej jeziora Białokoskiego i rzeki Mianki oraz na zachód od jeziora Orliczko (poza granicami gminy) występują równiny sandrowe. Na terenie gminy występują też formy antropogeniczne, wśród których należy wymienić zwałowiska i wyrobiska związane z poborem kruszywa naturalnego, składowisko odpadów, nasypy kolejowe.

2.2. Budowa geologiczna, kopaliny

Na podłożu mezozoicznym reprezentowanym na terenie gminy przez jurę i kredę, którego występowanie stwierdzono na rzędnej ca 250 m. p.p.t. zalegają utwory trzeciorzędowe. Są one reprezentowane przez oligocen (w formie izolowanych płytów) oraz powszechnie występujący miocen o miąższości od 100 – 160 m, oraz pliocen o zmiennej miąższości.

Na osadach trzeciorzędowych zalegają czwartorzędowe plejstocenijskie oraz holocenijskie. Wyróżnić tu można dwie kategorie obszarów o zróżnicowanej budowie geologicznej.

- Obszary wysoczyzn morenowych – zbudowane głównie z glin (przeważnie piaszczystych), piasków i pospółek gliniastych.
- Obniżenia dolinne jezior i cieków – wypełnione przeważnie drobnymi piaskami czasem podścielonymi warstwą osadów bagienno – rzecznych w postaci namułów, torfów, glin i mad.

Jedynym udokumentowanym i eksploatowanym na większą skalę złożem kruszywa naturalnego jest złożo Łężce o powierzchni obszaru górniczego 14,4 ha (dec. Wojewody Wielkopolskiego nr OŚ.IV-I-74120-55/01/02 z dnia 27.07.2002 r.). W studium wyznaczono również obszar projektowany do eksploatacji kruszywa naturalnego o powierzchni ok. 50 ha, sąsiadujący z obecnie eksploatowanym złożem.

2.3. Gleby

Gleby gminy Chrzypsko Wielkie należą do przeciętnych. Ogólny wskaźnik waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej dla gminy wynosi 63,8 punktów. Dla porównania, dla gmin w województwie wielkopolskim wskaźnik ten wynosi od 41,4 do 94,9 punktów.

Użytki %	Klasy bonitacyjne					
	IIIa	IIIb	IVa	IVb	V	VI
R	10	8	32	15	28	7
Ł, Ps	4		53		37	6

O sposobie użytkowania gruntów rolnych decyduje zdolność produkcyjna gleb, którą określają klasy bonitacyjne. Wśród gruntów ornych na terenie gminy Chrzypsko Wielkie ponad połowę tj. 65% stanowią gleby klasy IIIa i b (18,%) oraz IVa i b (47%). Pozostałe, to gleby kl. V (28%) i VI - 6%. Wśród użytków zielonych 57%, to użytki klas: III i IV, 37% użytki klasy V i 6% - klasy VI.

W odróżnieniu od klas bonitacyjnych, które w przybliżeniu oddają ogólną wartość produkcyjną gleb w naturalnych warunkach gospodarowania, pełną rolniczą ich przydatność określają kompleksy rolniczej przydatności. Kompleksy rolniczej przydatności obejmują takie zespoły różnych i różnie położonych gleb, które wykazują zbliżone właściwości rolnicze i mogą być podobnie użytkowane. Stanowią niejako typy siedliskowe rolniczej przestrzeni produkcyjnej, które winny determinować dobór roślin uprawnych. Nazwy kompleksów pochodzą od nazw zbóż, uznanych w naszych warunkach za najbardziej właściwe rośliny

wskaźnikowe. Udział kompleksów glebowo - rolniczych na terenie gminy Chrzypsko Wielkie przedstawiono w poniższej tabeli.

Nr	Nazwa kompleksu	%
1	pszenny bardzo dobry	0
2	pszenny dobry	5
3	pszenny wadliwy	10
4	żytni bardzo dobry	15
5	żytni dobry	33
6	żytni słaby	29
7	żytni bardzo słaby	7
8	zbożowo-pastewny mocny	0
9	zbożowo-pastewny słaby	1

Określając ogólnie stopień funkcjonalnej przydatności gleb, to:

- kompleksy glebowe od 1-5 zaliczyć można do terenów korzystnych dla produkcji rolnej (stanowią 62 %),
- Kompleksy 6, 7, 9 mało przydatne dla produkcji rolnej, korzystne dla rozwoju funkcji pozarolniczych (38 %),

Jakość gleb determinuje określoną strukturę użytkowania, którą przedstawiono w poniższej tabeli.

wyszczególnienie	%
użytki rolne w tym:	70,88
• grunty orne	84,04
• użytki zielone	12,21
• sady	1,11
• inne	2,64
grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione	19,87
Inne	9,25

Źródło: PODGiK Śrem (1.01.2011 r.)

Niewłaściwy sposób użytkowania może prowadzić do degradacji gleb. Potencjalny wpływ na degradację gleb mogą mieć następujące czynniki: rodzaj skały macierzystej, konfiguracja terenu, intensywne użytkowanie rolnicze, niewłaściwy dobór roślin uprawnych, niewłaściwy sposób nawożenia. Na terenie objętym opracowaniem mogą mieć miejsce następujące rodzaje degradacji gleb:

- degradacja fizyczna spowodowana erozją wodną lub wietrzną, która dotyczy terenów bezleśnych użytkowanych rolniczo, szczególnie na terenach o dużych spadkach, których na terenie gminy jest wiele;

- degradacja geomechaniczna dotycząca terenów zabudowanych, wyrobisk poeksploatacyjnych (Łężce), składowisko odpadów komunalnych (Łężce);
- degradacja biologiczna spowodowana wprowadzaniem do gleby obornika, gnojowicy, osadów ściekowych;
- degradacja chemiczna polegająca na zanieczyszczeniu gleb przez alkalizację lub zakwaszanie (gmina – 41,2 % gleby bardzo kwaśne i kwaśne), zanieczyszczenie substancjami toksycznymi i metalami ciężkimi (tereny wzdłuż ciągów komunikacyjnych); za gleby zdegradowane uznaje się gleby silnie zakwaszone i o bardzo niskiej zawartości przyswajalnych składników.

Najnowsze dane dotyczące monitoringu środowiska gleb pochodzą z 2005 r. W ramach Monitoringu Regionalnego Środowiska, koordynowanego przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu, Okręgowa Stacja Chemiczno – Rolnicza prowadziła badania chemicznego zanieczyszczenia gleb metalami ciężkimi i siarką siarczanową w latach 2000 – 2004. W punkcie pomiarowym w Chrzypsku nie stwierdzono przekroczeń.

2.4. Środowisko wodne

Nazwy rzek i jezior podano zgodnie z wykazami wód płynących i wód stojących stanowiących części opracowania Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii (2006) pn. „Hydronimy”. Nazwy takie zastosowano również na Rastrowej Mapie Podziału Hydrograficznego wykonanej przez Zakład Hydrografii i Morfologii Koryt Rzecznych Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej na zamówienie Ministra Środowiska i sfinansowana ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

2.4.1. Wody powierzchniowe

Gmina Chrzypsko Wielkie leży w dorzeczu Warty. Niemal cały obszar gminy odwadniany jest przez rzekę Osiecznicę (Oszczenicę) oraz jej dopływy. Tylko niewielki, południowy fragment gminy leży w bezpośredniej zlewni Warty (odcinek od Ostrorogi do Osiecznicy), oraz południowo – zachodni, w zlewni Obry.

Główne cieki na terenie gminy Chrzypsko Wielkie to:

- Osiecznica wypływa z jeziora Lubocześnica, gm, Pniewy, a uchodzi do Warty powyżej Sierakowa. W granicach gminy przepływa przez jezioro Chrzypskie i Białcz Wielki;
- Mianka bierze początek na południe od miejscowości Niemierzewo, gm. Kwilcz, przepływa przez jezioro Białokoskie i uchodzi do jeziora Chrzypskiego;
- Szczanica wypływa z jeziora Skrzyńka na terenie gminy Pniewy. W granicach gminy Chrzypsko Wielkie przepływa przez jeziora: Wielkie, Radziszewskie, Charcickie i uchodzi do Osiecznicy.

- Dopływ spod Kwilcza bierze początek na południe od Kwilcza, płynie wschodnią granicą gminy Chrzypsko Wielkie i uchodzi do jeziora Białcz Wielki.

Gminę Chrzypsko Wielkie cechuje wysoka jeziorność – 10,4 %. Wykaz jezior na terenie gminy, oraz ich charakterystykę zawiera zamieszczona tabela.

Nazwa	Powierzchnia /ha/	Wysokość /m. n.p.m./	Głębokość maks. / m/
Chrzypskie	304,0	45,0	15,0
Wielkie	261,0	38,0	30,1
Białokosz	146,0	83,0	31,4
Kuchenne	63,0	47,0	17,0
Radziszewskie	40,0	43,0	-
Białcz Wielki	36,0	39,4	-
Lisznia	19,0	48,1	-
Charcickie	14,0	42,4	-
Kostrzynek	7,0	48,5	-

2.4.2. Wody podziemne

Charakter wód podziemnych na terenie gminy Chrzypsko Wielkie związany jest z budową geologiczną.

W utworach czwartorzędowych występują dwa zasadnicze poziomy: gruntowy i międzyglinowy górny i dolny.

Poziom gruntowy tworzą piaszczyste osady plejstoceńskie wypełniające dna dolin, wodnolodowcowe osady wypełniające dolinki wód roztopowych, piaszczyste osady stokowe i deluwialne. W osadach tych występuje swobodne zwierciadło wody. Zasilany jest opadami i przez przesączanie wód infiltracyjnych przez utwory słabo przepuszczalne. Stanowi pierwszy zbiornik wód podziemnych, który przechwytuje wody opadowe i pozostaje w bezpośrednim kontakcie z wodami powierzchniowymi. Głębokość zalegania pierwszego poziomu wód podziemnych na terenie gminy Chrzypsko Wielkie jest bardzo zróżnicowana i nawiązuje do morfologii terenu. W otoczeniu jezior i cieków oraz lokalnych zagłębień terenu wody zalegają na głębokości 1 m p.p.t. W dolinach bardziej rozległych, o mniej stromych zboczach wody zalegają głębiej, od 1 – 2 m p.p.t. W obrębie wysoczyzn, w zależności od ukształtowania terenu pierwszy poziom wód podziemnych zalega poniżej 2, a lokalnie nawet poniżej 10 m p.p.t.

Międzyglinowy poziom wodonośny reprezentuje szereg różnych struktur glacialnych, powstałych w okresie zlodowacenia bałtyckiego i środkowopolskiego. Generalnie poziom międzyglinowy zbudowany jest z dwóch warstw wodonośnych. Płytszy poziom międzyglinowy, łączący się czasem z poziomem gruntowym (w dolinach). Posiada strop na rzędnej od 36,0 do 68,9 m n.p.m. Drugi głębszy poziom międzyglinowy ma strop na rzędnej średnio – 20,0 m

n.p.m. Poziom ten buduje warstwa piasków rzeczno-lodowcowych i piasków pylastych, o miąższości do 22,0 m. Poziom międzyglinowy dolny jest izolowany grubą warstwą glin. Warstwy składające się na międzyglinowy poziom wodonośny zbudowane są z piasków drobno- i średnioziarnistych, lokalnie z domieszką pyłu. Zwierciadło wody ma charakter napięty, stabilizuje się na rzędnej średnio 57,0 m n.p.m. Utwory gliniaste i mułkowe zalegające w stropie poziomu wodonośnego stanowią dobrą izolację, chroniącą wody przed zanieczyszczeniami powierzchniowymi. Zasilanie poziomu międzyglinowego w strefie wysoczyznowej następuje poprzez przesączanie wód gruntowych. Poziom czwartorzędowy ujmowany jest do eksploatacji w miejscowości Orle Wielkie i Białokosz.

Niżej zalegający poziom mioceński występuje na całym obszarze gminy. Jest on dobrze izolowany, pozbawiony kontaktów hydraulicznych z poziomem czwartorzędowym. Przez teren gminy biegnie granica trzeciorzędowego subzbiornika Jezioro – Bytyńskie – Wronki – Trzciel (GZWP – 146). Struktury trzeciorzędowe, w skład których wchodzi mioceńskie wody podziemne zalegają na głębokości poniżej 80 m. Na bazie tych struktur funkcjonują ujęcia w Chrzypsku Wielkim i Białczu.

2.4.3. Stan wód

O stanie wód decyduje wiele czynników zarówno bezpośrednich np zrzuty ścieków, jak i pośrednich wynikających ze sposobu użytkowania terenu. Na terenie gminy Chrzypsko Wielkie zagrożeniem dla wód (szczególnie jezior) może być rozwój turystyki i rekreacji.

Według Ramowej Dyrektywy Wodnej podstawowym elementem podziału hydrograficznego obszarów dorzeczy są jednolite części wód. Jednolita część wód oznacza oddzielny i znaczący element wód powierzchniowych, między innymi taki jak jezioro, zbiornik, czy rzeka.

Jednolite części wód są jednostkami dla których określa się stan wód. Osiągają one dobry stan, jeśli zarówno jej stan ekologiczny, jak i chemiczny jest określony jako co najmniej dobry.

Program monitoringu wód realizuje się zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 13 maja 2009 roku w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych /Dz. U. Nr 81, poz. 685.

Wody płynące. Gmina Chrzypsko Wielkie niemal w całości leży w Jednolitej Części Wód (JCW) „Osiecznica (Oszczynica)” – kod – PLRW600025187499. Ocena stanu jednolitych części wód rzek za rok 2009 wykonana została zgodnie z rozporządzeniem rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 20 sierpnia 2008 roku w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych, przez IMGW - Ośrodek Monitoringu Jakości Wód w Katowicach na zlecenie GIOŚ. Do badań wyznaczono 2 punkty pomiarowo - kontrolne: na

Osiecznicy w Sierakowie - 1,0 km i na Szczanicy w Charcicach. Stan JCW określono jako umiarkowany (kl. III).

Rezultatem wprowadzania do wód różnego pochodzenia zanieczyszczeń jest eutrofizacja wód. Ocenę stopnia eutrofizacji rzek badano w latach 2008 – 2010. W rezultacie tych badań Osiecznica została zaliczona do rzek dotkniętych eutrofizacją.

Jeziora. W 2009 r. na terenie gminy Chrzypsko Wielkie badano wody jezior: Chrzypskiego i Radziszewskiego. Stan wód oraz stan ekologiczny jeziora Chrzypskiego został oceniony jako zły. W przypadku jeziora Radziszewskiego stan wód oceniono również jako zły, natomiast stan ekologiczny jako umiarkowany.

Ocena stanu ekologicznego wód stojących w województwie wielkopolskim na podstawie wyników badań z 2010 r. dotyczyła jeziora Chrzypskiego, którego stan ekologiczny określono jako umiarkowany.

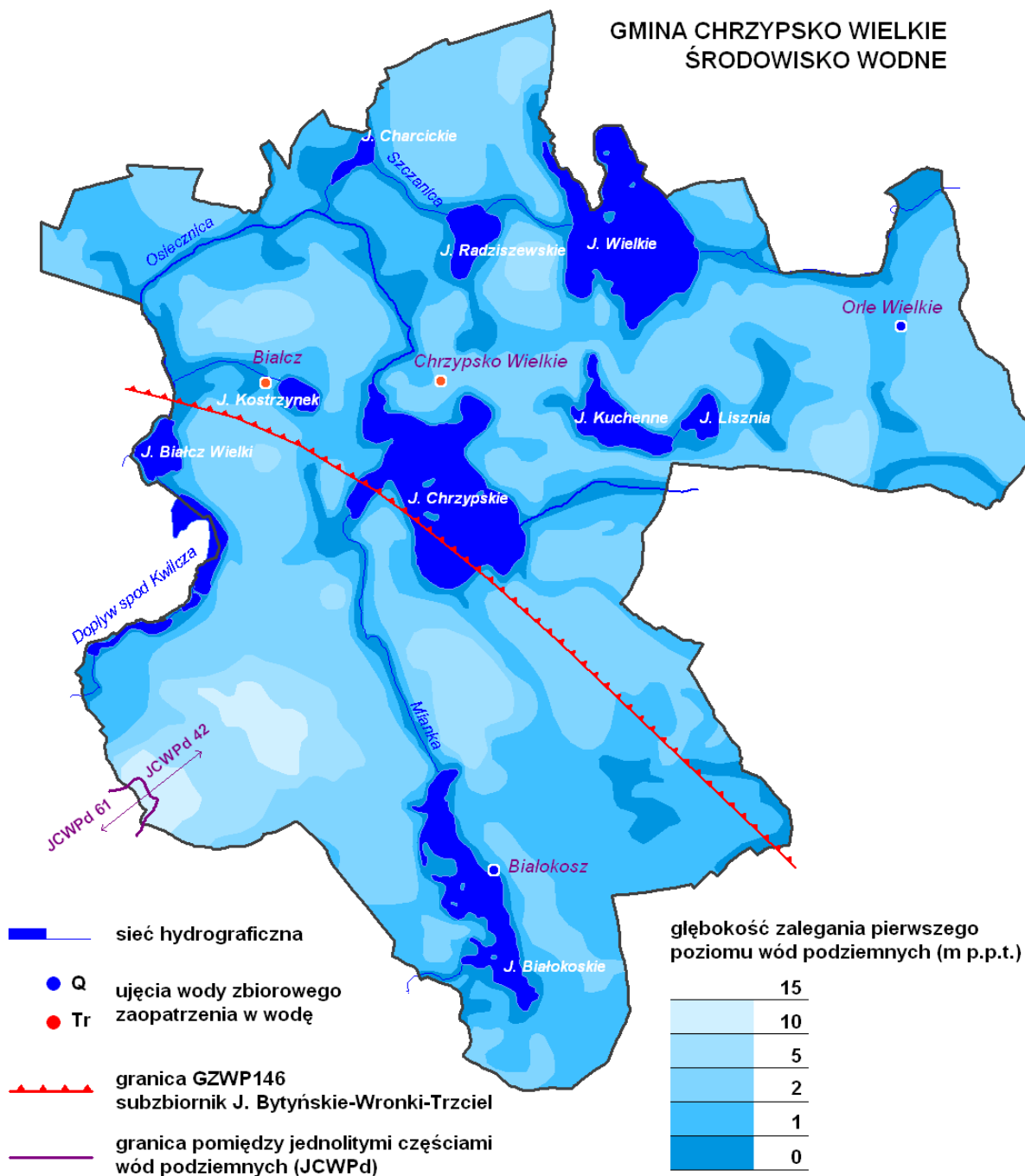
W latach 2008-2010 monitoring zbiorników wodnych pod kątem eutrofizacji prowadzono tylko w roku 2009. W rezultacie tych badań eutrofizację stwierdzono w jeziorze Chrzypskim i Radziszewskim.

Wody podziemne. Od 2007 roku ocena jakości wód prowadzona jest dla jednolitych części wód podziemnych (JCWPd). Na terenie województwa wielkopolskiego wyznaczono 18 JCWPd, które podlegają ocenie. Celem monitoringu jakości wód podziemnych jest dostarczenie informacji o stanie chemicznym wód podziemnych, śledzenie jego zmian oraz sygnalizacja zagrożeń w skali kraju, na potrzeby zarządzania zasobami wód podziemnych i oceny skuteczności podejmowanych działań ochronnych. Ocena jakości wód jest wykonywana w oparciu o rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 23 lipca 2008 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych.

W 2009 roku badania jakości wód podziemnych prowadzone były w ramach monitoringu operacyjnego, którym zostały objęte jednolite części wód podziemnych zagrożone nieosiągnięciem dobrego stanu. Kilka punktów pomiarowych położonych było w JCWPd niezagrożonych nieosiągnięciem dobrego stanu, między innymi w JCWPd nr 42 (3 punkty), w granicach której leży niemal cała gmina - poza minimalnym skrawkiem (ca 8 ha) w części południowo – zachodniej (JCWPd nr 61). Wynikało to z wątpliwości odnośnie aktualnego stanu wód. Stan chemiczny JCWPd nr 42 oceniono jako dobry. Podobnie wyniki w przypadku obu JCzWPd odnotowano w 2011 r.

W 2010 roku badania jakości wód podziemnych prowadzone były w ramach monitoringu diagnostycznego. Na terenie gminy Chrzypsko Wielkie nie ma punktów pomiarowych. Najbliżej położony punkt znajduje się w miejscowości Koźle na terenie gminy Szamotuły (Q). Stan wód został oceniony jako zadowalający (kl. III). Oznacza to, że wartości elementów

fizykochemicznych są podwyższone w wyniku naturalnych procesów zachodzących w wodach podziemnych lub słabego wpływu działalności człowieka.

2.5. Środowisko biotyczne

Gminę Chrzypsko Wielkie cechuje znaczna różnorodność ekosystemów. 16,4 % ogólnej powierzchni gminy stanowią lasy. Większe zwarte kompleksy leśne występują w północno-wschodniej części gminy. Przeważają tu siedliska boru mieszanego świeżego z niewielkim udziałem lasu mieszanego świeżego. Kolejne skupisko obszarów leśnych występuje w

południowej części gminy, po zachodniej stronie Jeziora Białokoskiego i rzeki Oosiecznicy. Dominują siedliska boru lub lasu mieszanego świeżego. Część lasów na terenie gminy, będących we władaniu Nadleśnictwa Sieraków, to lasy ochronne.

Poza lasami kształtującymi walory biotyczne terenu, niezwykle cenne z punktu widzenia funkcjonowania środowiska przyrodniczego są zbiorowiska zaroślowe. Są to: wikliny nadrzeczne, zarośla śródpolne (tarninowo – głógowe, występujące na miedzach, skarpach dróg, obrzeżach lasów).

Wśród ekosystemów nieleśnych można wydzielić zbiorowiska naturalne oraz zbiorowiska pochodzenia antropogenicznego. Zbiorowiska naturalne to głównie zespoły roślinności wodnej, błotnej i szuwarowej występującej w części brzegowej jezior, stawów i oczek wodnych, oraz w dolinach rzecznych.

Ważną rolę pełnią mokradała. Retencjonują i oczyszczają wodę, przeciwdziałają powodziom, zapobiegają pożarom i mają niewymierne znaczenie ekologiczne tworząc jedyne z najbardziej produktywnych ekosystemów na świecie, wraz z ich zespołami roślinnymi i zwierzęcymi. Pełnią też niezwykle ważną rolę w regulowaniu klimatu Ziemi.

Zbiorowiska nieleśne pochodzenia antropogenicznego zawdzięczają swe istnienie działalności człowieka. Należą do nich zbiorowiska półnaturalne i zbiorowiska synantropijne. Zbiorowiska synantropijne to głównie chwasty, których istnienie uzależnione jest ściśle od zabiegów agrotechnicznych. Zbiorowiska półnaturalne reprezentowane są głównie przez użytki zielone tworzące zbiorowiska darniowe z przewagą roślinności trawiastej o dużym zwarcie.

Osobną grupę stanowi zieleń urządzonej, do której można zaliczyć: *parki wiejskie, zieleń cmentarną oraz zadrzewienia śródpolne i przydrożne.*

Rola zadrzewień śródpolnych i przydrożnych jest wielokierunkowa. Najogólniej można ją określić jako regulacyjną w funkcjonowaniu krajobrazu zarówno w odniesieniu do procesów fizycznych, chemicznych jak i biologicznych. Zadrzewienia wpływają na zmniejszenie prędkości wiatru, zmniejszenie parowania, zwiększenie pojemności wodnej gleb, zmniejszenie dobowej amplitudy temperatury.

Wśród zieleni urządzonej na uwagę zasługują parki wiejskie. Ich wykaz i krótka charakterystykę zawiera poniższe zestawienie.

Miejscowość	Powierzchnia /ha/	Charakterystyka drzewostanu
Białokosz	1,83	buk odmiany purpurowej, świerk, dąb, jesion, klon, platan, olcha, lipa; na terenie parku znajduje się pomnik przyrody nr 362
Śródka	2,11	cis, świerk, jesion, klon, dąb, buk, olcha
Łężce	4,36	świerk, dąb, buk, olcha

Charcice	7,62	świerk, sosna, klon, platan, olcha, wierzba
Białcz	3,90	żywotnik, świerk, dąb, jesion, klon, olcha, robinia
Gnuszyn	1,20	

Źródło: materiały U.G. Chrzypsko Wielkie

Z szatą roślinną nierozzerwalnie jest związana fauna typowa dla terenów nizinnych. Różnicowany charakter siedlisk na terenie gminy Chrzypsko Wielkie sprzyja różnorodności gatunków fauny. Puszcza Notecka to obszar ważny dla ptaków (P. Wylegała, S. Kuźniak, P. T. Dolata 2008). Liczne jeziora są miejscem koncentracji ptaków czasie migracji. Na szczególną uwagę zasługuje jezioro Chrzypskie, na którym znajduje się noclegowisko gęsi zbożowych i białoczelnych gromadzące do 25 000 osobników.

Omawiany obszar zalicza się do ekosystemów o złożonej strukturze i bogatej różnorodności biologicznej, co spowodowało objęcie tego terenu ochroną prawną.

2.6. Przyrodnicze obszary i obiekty chronione

Ochrona przyrody realizowana jest na podstawie ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. Ochrona przyrody, w jej rozumieniu polega na zachowaniu, zrównoważonym użytkowaniu oraz odnawianiu zasobów, tworów i składników przyrody. Realizuje się to między innymi poprzez wprowadzanie różnych form ochrony.

2.6.1. Natura 2000

Zgodnie z definicją zawartą w ustawie o ochronie przyrody, obszary Natura 2000 to obszary specjalnej ochrony ptaków, specjalne obszary ochrony siedlisk lub obszary mające znaczenie dla Wspólnoty, utworzone w celu ochrony populacji dziko występujących ptaków, siedlisk przyrodniczych lub gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty.

Obszar specjalnej ochrony ptaków, to obszar wyznaczony, zgodnie z przepisami prawa Unii Europejskiej, dla ochrony populacji dziko występujących ptaków jednego lub wielu gatunków, w którego granicach ptaki mają korzystne warunki bytowania w ciągu całego życia, w dowolnym jego okresie albo stadium rozwoju.

Specjalny obszar ochrony siedlisk, to obszar wyznaczony, zgodnie z przepisami prawa Unii Europejskiej, w celu trwałej ochrony siedlisk przyrodniczych lub populacji zagrożonych wyginięciem gatunków roślin lub zwierząt lub w celu odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych lub właściwego stanu ochrony tych gatunków.

Obszar mający znaczenie dla Wspólnoty, to projektowany specjalny obszar ochrony siedlisk, zatwierdzony przez Komisję Europejską w drodze decyzji, który w regionie biogeograficznym, do którego należy, w znaczący sposób przyczynia się do zachowania lub odtworzenia stanu właściwej ochrony siedliska przyrodniczego lub gatunku będącego przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także może znacząco przyczynić się do spójności sieci obszarów Natura 2000 i zachowania różnorodności biologicznej w obrębie danego

regionu biogeograficznego. W przypadku gatunków zwierząt występujących na dużych obszarach, obszarem mającym znaczenie dla Wspólnoty jest obszar w obrębie naturalnego zasięgu takich gatunków, charakteryzujący się fizycznymi lub biologicznymi czynnikami istotnymi dla ich życia lub rozmnażania. Na terenie gminy są to:

Puszcza Notecka (PLB300015) – obszar specjalnej ochrony ptaków wyznaczony w drodze rozporządzenia Ministra Środowiska z 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U. Nr 25, poz. 133).

Obszar stanowi zwarty, jednolity kompleks leśny w międzyrzeczu Noteci i Warty, będącym częścią pradoliny Eberswaldzko –Toruńskiej, równiny akumulacyjnej przekształconej przez wiatr. Jest to największy w Polsce obszar wydm śródlądowych, głównie o wysokości 20-30 m, maksymalnie do 98 m n.p.m. Wydmy pokryte są monotonnym, jednowiekowym lasem, głównie sosnowym (92%), posadzonym tu po wielkiej klęsce spowodowanej pojawieniem się szkodników owadzich w okresie międzywojennym. Na terenie ostoi znajduje się ponad 50 jezior, raczej płytkich, pochodzenia wytopiskowego, zwykle z grubą warstwą mułu i zakwitami glonów. W zagłębieniach terenu lub na brzegach jezior utrzymują się torfowiska, na ogół w pewnym stopniu przekształcone.

Występuje tu co najmniej 30 lęgowych gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 11 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). W okresie lęgowym obszar zasiedla powyżej 2% populacji krajowej bielika (PCK), kani czarnej (PCK) i kani rudej (PCK), co najmniej 1% populacji krajowej następujących gatunków ptaków: bąk (PCK), podgorzałka (PCK), puchacz (PCK), rybołów (PCK), trzmielojad, gągoł, nurogęś; w stosunkowo wysokiej liczebności występuje bocian czarny, błotniak stawowy, ortolan i żuraw. W okresie zimy występuje co najmniej 1% populacji szlaku wędrówkowego bielika.

Ostoja Międzychodzko – Sierakowska (PLH300032) - projektowany specjalny obszar ochrony siedlisk. Na większości obszaru dominują różnego typu utwory polodowcowe. Obszar charakteryzuje się rozwiniętą siecią hydrograficzną ze znacznym udziałem jezior oraz stawów lokalizowanych na dnach rynien. W dolinach rzek i na brzegach jezior występują higrofilne zbiorowiska zaroślowe i ziołoroślowe w kompleksie z ekstensywnie użytkowanymi zbiorowiskami łąkowymi i łągami olszowymi. U stóp stromych krawędzi występują obszary źródliskowe z towarzyszącą im roślinnością klasy Montio-Cardaminetea. Grądy i buczyny stanowią dominującą grupę zespołów lasów liściastych. Duży kompleks buczyn znajduje się między innymi nad Jez. Białokoskim. Na terenie ostoi przeważają obszary leśne, lecz znaczny też jest udział obszarów zagospodarowanych rolniczo. Są to uprawy rolne drobno- i średniopowierzchniowe. Stosunkowo nieduża powierzchnia użytków zielonych wynika z faktu, że na ich siedliskach lokalizowane są stawy rybne. Wg SFD występujące na terenie PLH300032 siedliska wymienione w Załączniku I to:

- starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z Nympheion, Potamion;
- żyzne buczyny (Dentario glandulosae-Fagenion, Galio odorati-Fagenion);
- pomorski kwaśny las brzoźowo-dębowy (Betulo-Quercetum);
- kwaśne buczyny (Luzulo-Fagenion);
- łąkowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (Ficario-Ulmetum);
- niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (Arrhenatherion elatioris);
- torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z Scheuchzerio-Caricetea).

Spośród ssaków wymienionych w Załączniku II na omawiany terenie występują: bóbr europejski i nocek duży.

2.6.2. Sierakowski Park Krajobrazowy

Park krajobrazowy powołuje się ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz walory krajobrazowe w celu zachowania, popularyzacji tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju. Cała gmina Chrzypsko Wielkie leży w granicach Sierakowskiego Parku Krajobrazowego. Park został utworzony utworzony w 1991 r. na mocy rozporządzenia Nr 6/91 Wojewody Poznańskiego z dnia 12 sierpnia 1991 r. (Dz. Urz. Woj. Poz. z 1991 r. Nr 11, poz. 132, z późn. zm.). Całkowita powierzchnia Sierakowskiego Parku Krajobrazowego wynosi 30 413 ha.

Zasady zagospodarowania określone w rozporządzeniu powołującym, oraz kolejnych zmianach do cytowanego rozporządzenia nie są zgodne z obecnie obowiązującą ustawą o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. (tj. Dz.U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220, z późn. zm.).

2.6.3. Pomniki przyrody

Zgodnie z definicją zawartą w ustawie o ochronie przyrody pomnikami przyrody mogą być pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głązy narzutowe oraz jaskinie. Na terenach niezabudowanych, jeżeli nie stanowi to zagrożenia dla ludzi lub mienia, drzewa stanowiące pomniki przyrody podlegają ochronie aż do ich samoistnego, całkowitego rozpadu.

Na terenie gminy ochroną prawną w formie pomników przyrody objęto 18 drzew. Większość z nich, 16 dębów znajduje się na polu i w kępie lasu nad Jeziorem Wielkim, na

północ od wsi Śródka. Zestawienie i krótką charakterystykę drzew pomnikowych zawiera poniższa tabela.

Lp.	Nr	Rodzaj obiektu	Lokalizacja
1	3	dąb szypukowy	Śródka, nr ew. działki 3 L (na skraju lasu)
2	4	dąb szypukowy	Śródka, nr ew. działki 3 L (grunt rolny)
3	5	dąb szypukowy	Śródka, nr ew. działki 3 L (grunt rolny)
4	6	dąb szypukowy	Śródka, nr ew. działki 3 L (grunt rolny)
5	7	dąb szypukowy	Śródka, nr ew. działki 3 L (grunt rolny)
6	8	dąb szypukowy	Śródka, nr ew. działki 3 L (na skraju lasu)
7	9	dąb szypukowy	Śródka, nr ew. działki 3 L (na skraju lasu)
8	10	dąb szypukowy	Śródka, nr ew. działki 3 L (na skraju lasu)
9	11	dąb szypukowy	Śródka, nr ew. działki 3 L (na skraju lasu)
10	12	dąb szypukowy	Śródka, nr ew. działki 3 L (na skraju lasu)
11	13	dąb szypukowy	Śródka, nr ew. działki 3 L (na skraju lasu)
12	14	dąb szypukowy	Śródka, nr ew. działki 3 L (na skraju lasu)
13	15	dąb szypukowy	Śródka, nr ew. działki 3 L (na skraju lasu)
14	17	dąb szypukowy	Śródka, nr ew. działki 3 L (na skraju lasu)
15	18	dąb szypukowy	Śródka, nr ew. działki 3 L (na skraju lasu)
16	19	dąb szypukowy	Śródka, nr ew. działki 3 L (grunt rolny)
17	20	dąb szypukowy	nr ew. działki – 59 L (w lesie na zach. brzegu J. Białkoskiego)
18	362	buk zwyczajny	Białokosz, nr ew. działki 51 (park wiejski)

2.7. Powiązania zewnętrzne

Gmina jako jednostka administracyjna jest sztucznie wydzielona z przestrzeni geograficznej, stąd nie można jej rozpatrywać wyłącznie w granicach administracyjnych, lecz należy uwzględnić szersze tło przyrodnicze. Mając to na uwadze, w niniejszym opracowaniu uwzględniono położenie gminy w układzie krajowej sieci ekologicznej, przyrodniczych obszarów chronionych oraz powiązań hydrograficznych.

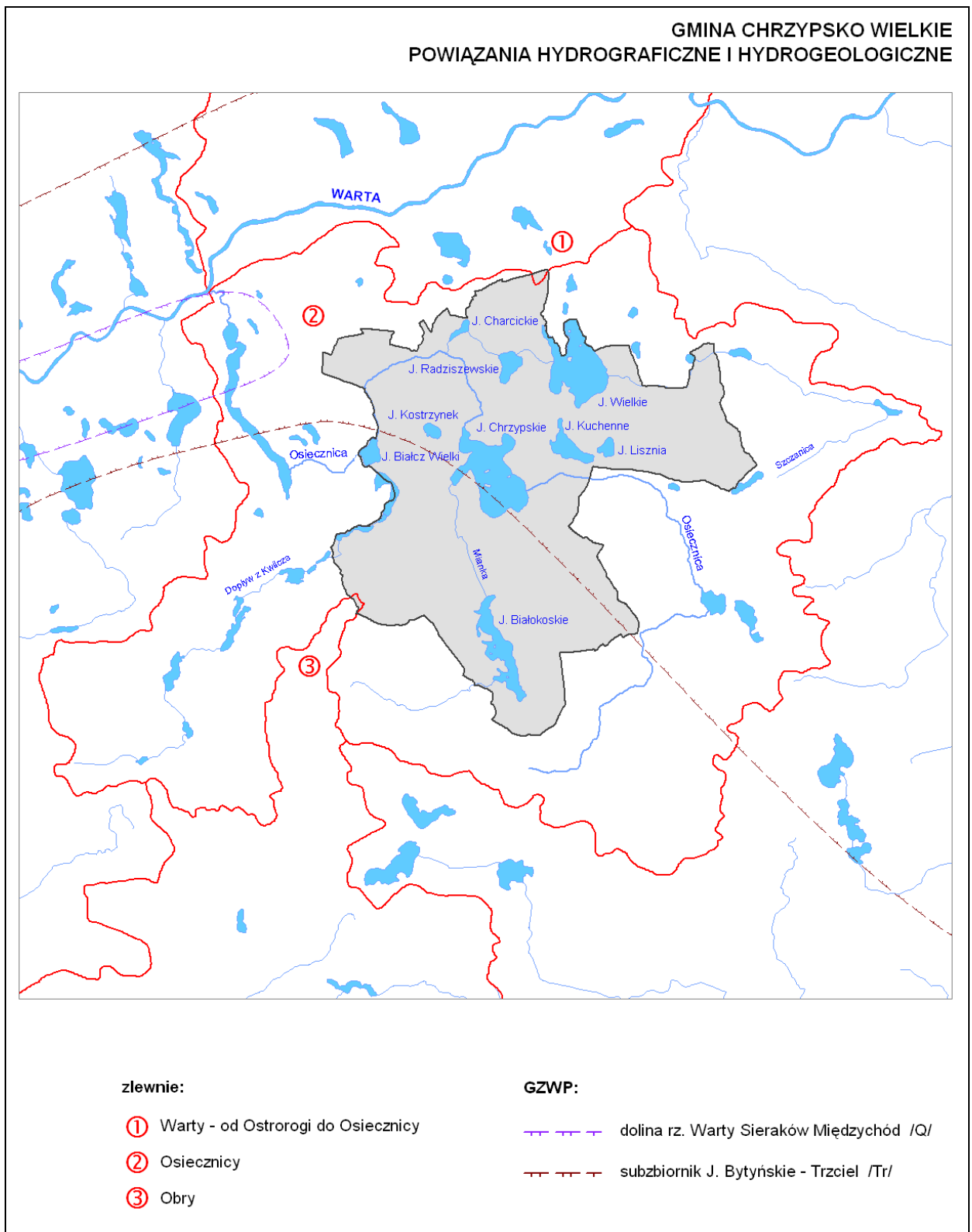
2.7.1. Powiązania hydrograficzne i hydrogeologiczne

Wykazanie powiązań hydrograficznych i hydrogeologicznych ma istotne znaczenie w zakresie ochrony wód powierzchniowych i podziemnych oraz właściwej ich eksploatacji. Leży to w interesie wszystkich użytkowników przestrzeni w zasięgu tych struktur.

Gmina Chrzypsko Wielkie niemal w całości leży w zlewni Osiecznicy (Oszczeniczy). Niewielki, północny fragment leży w bezpośredniej zlewni Warty oraz południowo zachodni – w zlewni Obry.

Znaczna część gminy leży w obrębie trzeciorzędowego subzbiornika Jezioro – Bytyńskie – Wronki – Trzciel (GZWP – 146). Gmina leży poza głównymi zbiornikami wód podziemnych piętra czwartorzędowego, nie mniej jednak w zlewni Osiecznicy leży fragment

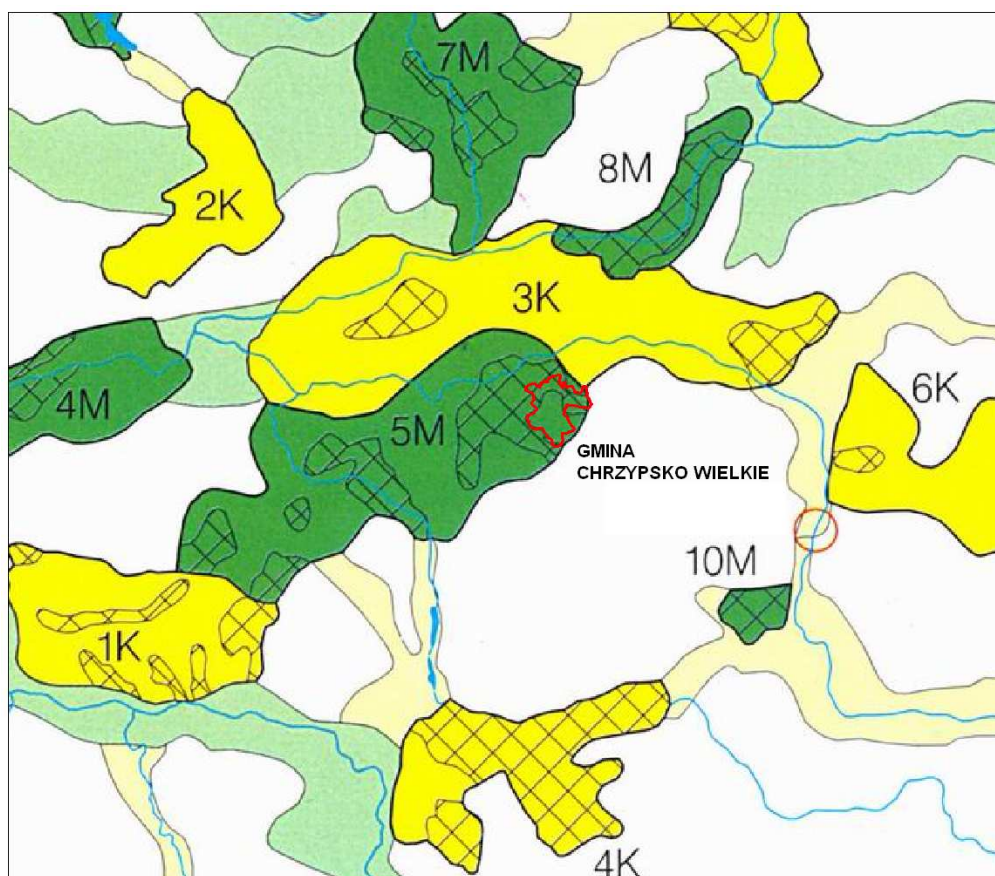
czwartorzędowej struktury wodonośnej, GZWP 147 – doliny rzeki Warty (Sieraków – Miedzichód). Strefą drenażu dla obu struktur jest dolina Warty.

2.7.2. Powiązania przyrodnicze

Jedną z przyczyn degradacji środowiska przyrodniczego jest dzielenie przestrzeni na izolowane obszary. Aby przeciwdziałać temu niekorzystnemu zjawisku stworzono koncepcję łączenia bogatych i dobrze zachowanych ekosystemów korytarzami ekologicznymi w *Ekologiczny System Obszarów Chronionych*. Zadaniem tych korytarzy jest umożliwienie migracji organizmów żywych. W skład Krajowej Sieci Ekologicznej, podobnie jak w skład Europejskiej Sieci Ekologicznej wchodzi:

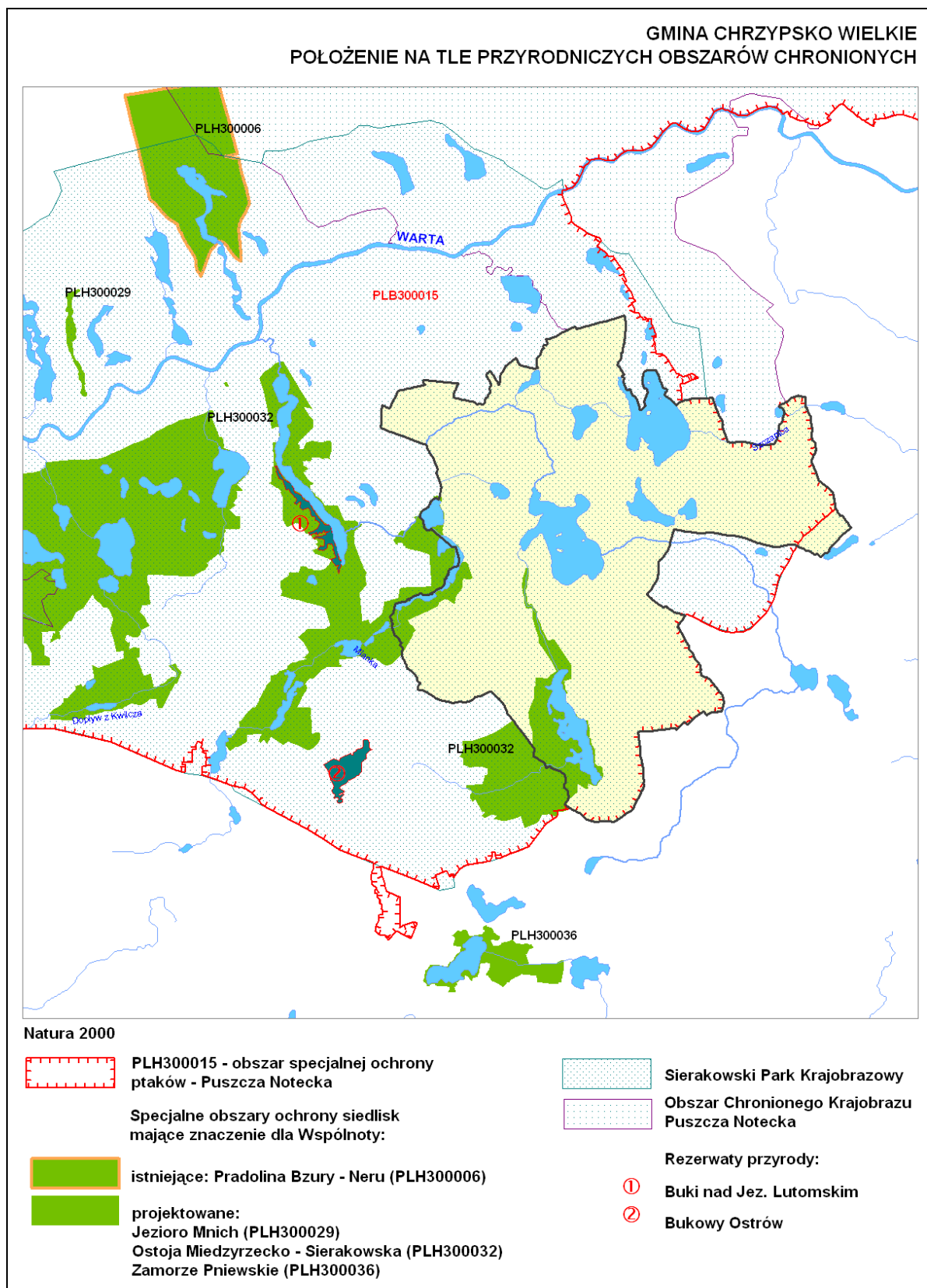
- obszary węzłowe – jednostki wyróżniające się z otoczenia bogactwem ekosystemów o charakterze zbliżonym do naturalnego, od seminaturalnych i antropogenicznych bogatych w gatunki roślin i zwierząt, do tradycyjnych agrocenoz;
- korytarze ekologiczne – struktury przestrzenne, które umożliwiają rozprzestrzenianie się gatunków pomiędzy obszarami węzłowymi oraz terenami przylegającymi do nich.

Źródło: Koncepcja krajowej sieci ekologicznej ECONET Polska, opr. własne.

Cała gmina Chrzypsko Wielkie leży w zasięgu Międzyrzeckiego Obszaru Węzłowego (5M) o znaczeniu międzynarodowym. Bezpośrednio, od strony północnej, do obszaru 5M przylega Obszar Węzłowy Puszczy Noteckiej (3K), na południowym zachodzie Obszar Węzłowy Puszczy Rzepińskiej (1K), przylegający bezpośrednio do doliny Odry – korytarza ekologicznego o znaczeniu międzynarodowym. Od strony południowej Obszar Międzyrzecki

za pomocą korytarzy ekologicznych o znaczeniu krajowym (Rynna Zbąszyńska i dolina Obry Leniwej) łączy się z obszarem węzłowym o znaczeniu krajowym – Obszar Pojezierza Leszczyńskiego.

Najcenniejsze fragmenty objęto ochroną prawną. W zasięgu powiązań funkcyjnych (kryterium hydrograficzne i odległości) są to:

- Sierakowski Park Krajobrazowy (część w granicach gminy),
- Obszar Chronionego Krajobrazu Puszcza Notecka (poza terenem gminy),
- obszary Natura 2000: Puszcza Notecka - obszar specjalnej ochrony ptaków (obejmuje prawie całą gminę); projektowane specjalne obszary ochrony siedlisk: Ostoja Międzychodzko – Sierakowska - (część w granicach gminy), Zamorze Pniewskie (ca 3 km na S od gminy), specjalny obszar ochrony siedlisk – Pradolina Bzury – Neru (5,5 km na NW od granic gminy);
- rezerwy przyrody: Buki nad Jeziorem Lutomskim (ca 2,5 km na W od granic gminy) oraz Bukowy Ostrów (ca 2 km od granic gminy).

2.8. Klimat

Według regionalizacji klimatycznej W. Okołowicza teren opracowania leży w obrębie regionu śląsko-wielkopolskiego, reprezentującego obszar przewagi wpływów oceanicznych. Amplitudy temperatur są mniejsze niż średnie w Polsce, wiosna wczesna i ciepła, długie lato, zima łagodna i krótka z nietrwałą pokrywą śnieżną.

Wilgotność względna powietrza kształtuje się podobnie jak na obszarze całego kraju; wartości najwyższe notuje się w okresie od października do stycznia (84-88%), minimum przypada na czerwiec i lipiec (72-74%). Jeśli chodzi o zachmurzenie, to najwyższe wartości notuje się również w okresie jesienno – zimowym a najniższe we wrześniu i czerwcu.

Opady kształtują się nieco poniżej średniej krajowej. Roczna suma opadów wynosi około 550 mm. Podobnie jak na terenie całego kraju przeważają wiatry zachodnie. Najbardziej występują wiatry północne i północno – wschodnie. Prędkości wiatrów są zróżnicowane, największe charakteryzują wiatry zachodnie, najmniejsze wiatry południowo – wschodnie.

Zróżnicowane warunki morfologiczne, wody, charakter szaty roślinnej mają wpływ na charakter klimatu lokalnego. Obszary wysoczyznowe charakteryzują się wyrównanymi warunkami termicznymi, równomiernym nasłonecznieniem, małą wilgotnością i korzystną wymianą powietrza. Ciągi dolinne są miejscami gromadzenia i przemieszczania się mas chłodnego powietrza, charakteryzują się większą wilgotnością powietrza, niższymi temperaturami minimalnymi, skłonnością do mgieł i inwersji temperatur. Tereny zalesione charakteryzują się dobrymi warunkami termicznymi i wilgotnościowymi o zmniejszonych dobowych wahaniach, nieco gorszymi warunkami solarnymi z uwagi na zacienienie. Są to jednak tereny o powietrzu wzbogaconym w tlen, ozon, olejki eteryczne podnoszące komfort bioklimatyczny.

2.9. Powietrze

Zanieczyszczeniem powietrza jest wprowadzenie do atmosfery substancji stałych, ciekłych lub gazowych w ilościach, które mogą ujemnie wpłynąć na zdrowie człowieka, klimat, przyrodę żywą, glebę, wodę lub spowodować inne szkody w środowisku.

O stanie powietrza decyduje wielkość i przestrzenny rozkład emisji ze wszystkich źródeł. Zanieczyszczenia powietrza mogą wpływać na stan zdrowia ludzi, faunę, florę, środowisko gruntowo – wodne. Można je podzielić na następujące grupy:

- zanieczyszczenia podstawowe (dwutlenek siarki, dwutlenek azotu i pył) powstają głównie podczas spalania paliw w kotłowniach lokalnych, paleniskach domowych, charakteryzujące się wyraźną zmiennością w ciągu roku – w sezonie zimowym (grzewczym) następuje wzrost ilości emitowanych zanieczyszczeń na skutek wzrostu ilości spalanych paliw, głównie węgla kamiennego;
- zanieczyszczenia specyficzne powstające w wyniku procesów technologicznych;
- zanieczyszczenia emitowane ze źródeł mobilnych pochodzące ze spalania paliw silnikowych: tlenek węgla (CO), dwutlenek węgla (CO₂), tlenki azotu i węglowodory oraz zanieczyszczenia pyłowe pochodzące ze ścierania opon, hamulców, nawierzchni drogowych zawierające m.in.: ołów, kadm, nikiel i miedź;
- zanieczyszczenia wtórne powstające w wyniku reakcji i przemian emitowanych substancji w atmosferze.

W bilansie energetycznym do celów grzewczych istotny jest udział paliw niskoemisyjnych, w tym przede wszystkim gazu ziemnego. Według danych GUS BDL (Bank Danych Lokalnych) z 2010 r. w gminie Chrzypsko Wielkie z gazu sieciowego do celów grzewczych nie korzystało żadne gospodarstwo domowe. Głównym nośnikiem energii pozostawał węgiel kamienny.

O stanie jakości powietrza atmosferycznego decydują głównie źródła tzw. niskiej emisji sektora komunalno-bytowego: kotłownie lokalne i indywidualne oraz paleniska domowe.

Zanieczyszczenia pochodzące ze źródeł mobilnych dotyczą przede wszystkim otoczenia dróg wojewódzkich (nr 133, 182, 186); zważywszy jednak na stosunkowo niskie natężenie ruchu (GPR 2010) jest mało prawdopodobne by w ich otoczeniu dochodziło do przekraczania dopuszczalnych stężeń w powietrzu.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu opracował ocenę roczną jakości powietrza w województwie wielkopolskim dotyczącą roku 2011. Ocenę przeprowadzono w odniesieniu do stref z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych ze względu na ochronę zdrowia ludzi oraz ze względu na ochronę roślin. Ocenę wykonano w odniesieniu do nowego układu stref, przy czym strefą w omawianym przypadku jest obszar

województwa, wyłączając aglomeracje o liczbie mieszkańców powyżej 250 tysięcy (aglomeracja poznańska) i miasta o liczbie mieszkańców powyżej 100 tysięcy (Kalisz), które stanowią odrębne strefy.

Klasyfikacji stref dokonuje się na podstawie oceny poziomu monitorowanych substancji, sprawdzając czy są dotrzymane lub przekraczane przewidziane prawem poziomy dopuszczalne, docelowe oraz poziomy celów długoterminowych.

Wynikiem oceny, zarówno pod kątem kryteriów dla ochrony zdrowia jak i kryteriów dla ochrony roślin, dla wszystkich substancji podlegających ocenie, jest zaliczenie strefy do jednej z poniższych klas:

- do klasy A – jeżeli stężenia zanieczyszczenia na terenie strefy nie przekraczają odpowiednio poziomów dopuszczalnych, poziomów docelowych;
- do klasy B – jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne, lecz nie przekraczają poziomów dopuszczalnych powiększonych o margines tolerancji;
- do klasy C – jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne, poziomy docelowe powiększone o margines tolerancji, a w przypadku, gdy margines tolerancji nie jest określony – poziomy dopuszczalne, poziomy docelowe;
- do klasy D1 – jeżeli poziom stężeń ozonu nie przekracza poziomu celu długoterminowego;
- do klasy D2 – jeżeli poziom stężeń ozonu przekracza poziom celu długoterminowego.

Zaliczenie strefy do określonej klasy zależy od stężeń zanieczyszczeń występujących na jej obszarze i wiąże się z wymaganiami dotyczącymi działań na rzecz poprawy jakości powietrza lub na rzecz utrzymania tej jakości. Wynik klasyfikacji nie powinien być utożsamiany ze stanem jakości powietrza na obszarze całej strefy; np. klasa C może oznaczać lokalny problem związany z daną substancją.

W 2009 roku punkt pomiarowy sieci monitoringu regionalnego (pomiar pasywny) znajdował się na terenie gminy, w miejscowości Gołanice. Średnioroczne stężenie dwutlenku siarki (SO₂) i dwutlenku azotu (NO₂) wynosiło odpowiednio: 6,4 i 18,9 µg/m³, nie powodując przekroczenia dopuszczalnych norm. W latach 2010-2011 nie prowadzono pomiarów w tym punkcie.

Wyniki oceny jakości powietrza w Wielkopolsce w roku 2011 przedstawiały się następująco:

Pod kątem ochrony zdrowia dla poziomu dopuszczalnego: dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, tlenku węgla, benzenu oraz poziomu docelowego arsenu, kadmu, niklu i ołowiu strefę wielkopolską zaliczono do klasy A.

Ze względu na stężenia ozonu określone dla poziomu docelowego strefę wielkopolską zaliczono do klasy C, a dla poziomu celu długoterminowego strefę zaliczono do klasy D2.

Ze względu na przekraczanie poziomów dopuszczalnych stężenia pyłu PM10 strefę wielkopolską zaliczono do klasy C, a ze względu na poziom stężenia pyłu PM2,5 strefę wielkopolską zaliczono do klasy B. Przekroczenia poziomu docelowego dla benzo(a)pirenu zadecydowały o zaliczeniu strefy wielkopolskiej do klasy C.

W oparciu o kryteria określone dla ochrony roślin, ze względu na poziom średnich rocznych stężeń dwutlenku siarki i tlenków azotu strefę wielkopolską zaliczono do klasy A, natomiast ze względu na określone poziomy dla ozonu: docelowy i celu długoterminowego, strefę wielkopolską zaliczono do klasy C.

Ozon jest zanieczyszczeniem wtórnym powstającym w większych stężeniach przy sprzyjających warunkach meteorologicznych, w atmosferze zawierającej substancje uczestniczące w procesie powstawania ozonu w troposferze (tlenki azotu, węglowodory). Pomiary ozonu (automatyczne) dla strefy wielkopolskiej w 2011 r. prowadzono stacji pomiarowej w Krzyżówce pow. gnieźnieński.

2.10. Klimat akustyczny

Wymagane standardy dotyczące klimatu akustycznego określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz.U. Nr 120, poz. 826). Rozporządzenie podaje dopuszczalny poziom hałasu dla poszczególnych rodzajów źródeł (dróg i linii kolejowych, linii elektroenergetycznych, startów, przelotów i lądowań statków powietrznych oraz pozostałych obiektów i grup źródeł hałasu) w stosunku do klas terenu wyróżnionych ze względu na sposób zagospodarowania i pełnione funkcje.

Dopuszczalne poziomy hałasu wyrażone w decybelach (dB) zawierają następujące kategorie wskaźników: L_{AeqD} i L_{AeqN} – równoważne poziomy dźwięku wg charakterystyki A odniesione do jednej doby (odpowiednio do 16 godzin w ciągu dnia i 8 godz. w ciągu nocy), mające zastosowanie do ustalenia i kontroli warunków korzystania ze środowiska; oraz L_{DWN} i L_N - długookresowe średnie poziomy dźwięku A wyznaczone w ciągu wszystkich dób w roku (dla L_{DWN} z uwzględnieniem pory dnia, wieczoru i nocy, dla L_N z uwzględnieniem pory nocy), mające zastosowanie do prowadzenia długookresowej polityki w zakresie ochrony środowiska przed hałasem.

Na terenie gminy Chrzypsko Wielkie nie występują znaczące źródła hałasu. Klimat akustyczny kształtuje hałas komunikacyjny – drogowy, przede wszystkim w otoczeniu dróg

wojewódzkich nr 133 i 186. Droga wojewódzka nr 182 przebiega przez teren gminy jedynie na odcinku ok. 430 m i to przez tereny nie wymagające ochrony akustycznej. Problem uciążliwości hałasu komunikacyjnego na terenie gminy i skala zjawiska nie są rozpoznana. Jak do tej pory w ramach monitoringu środowiska (WIOŚ) nie prowadzono pomiarów hałasu drogowego. Jedynie znane jest natężenie ruchu drogowego na drogach wojewódzkich pochodzące z GPR (generalnego pomiaru ruchu) - pomiarów wykonywanych w cyklach pięcioletnich, na podstawie których według określonej metodyki możliwe jest prognozowanie natężenia ruchu w innych okresach i dalej oszacowanie poziomów hałasu, w tym szczególnie jego emisji.

Według GPR 2010, średni dobowy ruch pojazdów (SDR) po drodze wojewódzkiej nr 133 wynosił 654 poj./dobę. Udział pojazdów ciężkich w potoku ruchu wynosił 6,6% - przy czym większość pojazdów ciężkich stanowiły ciągniki rolnicze i autobusy.

Na drodze wojewódzkiej nr 186 SDR wynosił: 459 poj./dobę, na odcinku zachodnia granica gminy – Chrzypsko Wielkie oraz 751 poj./dobę na odcinku Chrzypsko Wielkie – północno - wschodnia granica gminy. Udział pojazdów ciężkich i motocykli (hałaśliwych) wyniósł odpowiednio 14,6% i 9,9%.

Z dokonanych szacunkowych obliczeń poziomu hałasu (dla ww. odcinków dróg) wynika, że w odległości ok. 10 m od osi drogi równoważny poziom hałasu w ciągu dnia nie przekroczy 55 dB(A), a w ciągu nocy 46 dB(A), a więc nie będzie przekraczać standardów określonych zarówno dla terenów zabudowy zagrodowej jak i mieszkaniowej jednorodzinnej.

Stosunkowo niewielkie natężenie ruchu na pozostałych drogach o utwardzonej nawierzchni, nie powinno być źródłem ponadnormatywnego hałasu dla terenów wymagających ochrony akustycznej.

2.11. Promieniowanie elektromagnetyczne

Dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych w środowisku reguluje rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. (Dz. U. Nr 192, poz. 1883). W rozporządzeniu określono między innymi dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych dla terenów: przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową oraz miejsc dostępnych dla ludności. Wartość dopuszczalna dla miejsc dostępnych dla ludności wynosi 10 kV/m, natomiast dla terenów przeznaczonych pod zabudowę 1 kV/m.

Głównymi rodzajami źródeł sztucznych pól elektromagnetycznych występujących w na terenie gminy Chrzypsko Wielkie są:

- instalacje wytwarzające pola elektryczne i magnetyczne o częstotliwości 50Hz (linia elektroenergetyczna 110 kV);

- instalacje wytwarzające pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 1 kHz do 300 GHz (stacje bazowe telefonii komórkowych).

Linie elektroenergetyczne zaliczane są do instalacji wytwarzających pola elektromagnetyczne o częstotliwości 50 Hz. W ich otoczeniu występują pola elektryczne i magnetyczne, które należy rozpatrywać oddzielnie. Składowa magnetyczna pola elektromagnetycznego linii elektroenergetycznej jest wprost proporcjonalna do natężenia prądu i odwrotnie proporcjonalna do odległości przewodów linii. Jej wartość przy powierzchni ziemi jest niewielka i z tego względu wpływ jej jest pomijalny. Składowa elektryczna natomiast może wywierać szkodliwy wpływ na rośliny, zwierzęta i ludzi. Natężenie pola elektrycznego w otoczeniu linii elektroenergetycznych zależy od napięcia, wysokości zawieszenia przewodów, wzajemnej odległości pomiędzy zawieszonymi przewodami i ich przekrojów oraz rozpiętości pręseł. Przez wschodni fragment gminy Chrzypsko Wielkie, na odcinku 1,2 km przebiega linia elektroenergetyczna 110 kV. Wyznaczony pas technologiczny wynosi 2 x 17 m. Wielkość maksymalnego natężenia pola elektrycznego pod linią elektroenergetyczną przy napięciu 110 kV wynosi 2,0 – 3,5 kV/m.

W 2010 r. WIOŚ w Poznaniu prowadził pomiary na linii 2x400 kV + 2x220 kV w miejscowości Kamionki gm. Kórnik w miejscach dostępnych dla ludności. Pomiary wykazały, że poziom składowej elektrycznej jak i składowej magnetycznej pola elektromagnetycznego był wielokrotnie niższy od dopuszczalnych.

Zasięgi występowania pól elektromagnetycznych o wartościach wyższych od dopuszczalnych w otoczeniu anten stacji bazowych telefonii komórkowych są zależne od mocy doprowadzonej do tych anten i charakterystyk promieniowania tych anten. W otoczeniu typowych (wolnostojących) stacji bazowych telefonii komórkowej pola elektromagnetyczne o wartościach wyższych od dopuszczalnych występują nie dalej niż kilkadziesiąt metrów od samych anten i na wysokości ich zainstalowania, tj. najczęściej poza miejscami dostępnymi dla ludności.

Dotychczas przeprowadzone badania PEM przez WIOŚ w Poznaniu w wielu miejscach w woj. wielkopolskim - w otoczeniu stacji bazowych telefonii komórkowych (w miejscach dostępnych dla ludności) nie wykazywały przekroczeń dopuszczalnych norm. Pomiar składowej elektrycznej pola elektromagnetycznego wykonany w 2010 r. w otoczeniu stacji bazowej położonej w Chrzypsku Wielkim przy ul. Wiśniowej wyniósł 0,09 V/m przy dopuszczalnym poziomie 1 kV/m.

2.12. Synteza uwarunkowań i identyfikacja problemów

Celem pierwszego rozdziału niniejszego opracowania była kompleksowa ocena środowiska przyrodniczego gminy Chrzypsko Wielkie oraz jej otoczenia w granicach powiązań funkcjonalnych, oraz identyfikacja źródeł zagrożeń. Zawarte w podsumowaniu uwagi będą stanowiły podstawę do sformułowania kierunków rozwoju, określenia przyrodniczej struktury funkcjonalno – przestrzennej oraz ustalenia zasad gospodarowania przestrzenią wynikających z cech środowiska oraz uregulowań prawnych.

- Gminę Chrzypsko Wielkie cechują ponadprzeciętne walory przyrodniczo – krajobrazowe.. Rozwinięta sieć hydrograficzna (jeziorność 10,4 %), urozmaicona rzeźba terenu, lasy oraz ciekawe obiekty kulturowe sprzyjają rozwojowi różnych form turystyki i rekreacji.
- Gmina niemal w całości leży na terenie przyrodniczych obszarów chronionych. Zasady zagospodarowania określone w rozporządzeniu powołującym Sierakowski Park Krajobrazowy, oraz kolejnych zmianach do cytowanego rozporządzenia nie są zgodne z obecnie obowiązującą ustawą o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. (tj. Dz.U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220, z późn. zm.). Dla obszarów Natura 2000 znajdujących się w granicach gminy Chrzypsko Wielkie nie ma planów zadań ochronnych, a w przypadku ich braku nie ma żadnych narzuconych ograniczeń, oprócz zasady, że użytkowanie nie może pogorszyć stanu ochrony rodzajów siedlisk i gatunków, dla których dany obszar utworzono.
- Gmina Chrzypsko wielki charakteryzuje się korzystnymi warunkami dla produkcji rolniczej. Ponad połowę gruntów rolnych (63%) stanowią kompleksy glebowe 2-5.
- Północna i północno – wschodnia część gminy leży w obrębie trzeciorzędowego subzbiornika Jezioro – Bytyńskie – Wronki – Trzciel (GZWP – 146) istotnego dla zaopatrzenia w wodę.
- Na terenie gminy istnieją możliwości pozyskiwania kruszywa naturalnego.
- Główne źródła zagrożeń na terenie gminy to:
 - zanieczyszczenie wód powierzchniowych spowodowane między innymi brakiem kanalizacji sanitarnej oraz spływami powierzchniowymi z pól;
 - niekorzystne warunki retencyjne (mała lesistość, tereny o znacznych spadkach ułatwiających spływ powierzchniowy;
 - chaotyczna zabudowa w jezior bez wyposażenia w kanalizację.

3. ŚRODOWISKO KULTUROWE

Gmina Chrzypsko Wielkie historycznie należy do Wielkopolski. Przeszłość kulturową dostrzeganą na co dzień odzwierciedlają liczne obiekty zabytkowe. Spełniają one obecnie często inne funkcje, ale istniejąc świadczą o przeszłości tej ziemi. Dziedzictwo kulturowe nakłada obowiązek utrzymania i rewaloryzacji obiektów zabytkowych i ich zespołów oraz ogranicza swobodę ingerencji w zakresie przebudowy bądź zmiany ich funkcji, a także lokalizacji nowych obiektów zakłócających krajobraz kulturowy w strefach ochrony konserwatorskiej. Ochrona dziedzictwa kulturowego stwarza ograniczenia dla:

- właścicieli nieruchomości - w zakresie przebudowy obiektów oraz zmiany ich funkcji,
- działalności podmiotów gospodarczych, w szczególności w odniesieniu do ich wpływu na wartości kulturowe obiektów,
- kształtowania układów przestrzennych, struktury funkcjonalno – przestrzennej.

Ze względu na jakość funkcji pełnionych przez obiekty zabytkowe i ich zespoły oraz z uwagi na potrzeby i możliwości przekształcania lub uzupełniania tych funkcji, można podzielić je na 3 grupy:

- obiekty i zespoły pełniące swoje funkcje w sposób zadawalający,
- obiekty i zespoły pełniące swoje funkcje pierwotne, lecz wymagające modernizacji celem podniesienia ich standardu,
- obiekty i zespoły, które wymagają, lub stwarzają możliwość zmiany funkcji, tzn. adaptacji do współczesnych potrzeb.

Przedmiot zainteresowania w zakresie polityki rozwoju gminy stanowią winny obiekty i zespoły należące do grupy drugiej i trzeciej - przede wszystkim ta ich część, która stanowi własność komunalną.

3.1. Zasoby o walorach kulturowych

3.1.1. Strefy ochrony konserwatorskiej oraz obiekty chronione

Na terenie gminy Chrzypsko Wielkie zostały ustanowione następujące rodzaje stref ochrony konserwatorskiej, na terenie, których obowiązują wymogi konserwatorskie wynikające z obowiązujących przepisów w tym zakresie.

- strefa "W" - strefa ochrony reliktyw archeologicznych
- strefa "OW" - strefa obserwacji archeologicznej

Wykaz obiektów ujętych do spisu zabytków architektury na terenie gminy Chrzypsko Wielkie

BIĄŁCZ

1. ZESPÓŁ DWORSKO-FOLWARCZNY

- a) dwór, mur., ok. 1880,
rozbud. i przebud. pocz. XX, remont. 1980, 1985, 1995-1999,
- b) brama, mur., ok. XIX,
- c) park krajobrazowy, 2 poł. XIX, zadrzew. i uzupełnienie pocz. XX,
f o l w a r k ;
- d) obora, mur., ok. 1910,
- e) chlewnia, mur., ok. XIX,
- f) stodoła i stajnia, ob. magazyn, mur., 1889-1890, przebud. ok. 1915,
- g) stodoła drewn.-mur., pocz. XX,
- h) 2 stodoły, drewn., mur., pocz. XX,
- i) gorzelnia, obecnie magazyn i kuźnia, mur., ok. XIX,
- j) czworak, obecnie dom nr 8, mur., 4 ćw. XIX,
- k) czworak, obecnie dom nr 9, mur., ok. XIX,

BIĄŁOKOSZ

2. ZESPÓŁ SZKOŁY

- a) szkoła, mur.-szach., 2 poł. XIX,
- b) budynek gospodarczy, mur.-szach., 4 ćw. XIX,

3. ZESPÓŁ PAŁACOWO-FOLWARCZNY

- z e s p ó ł p a ł a c o w y ;
- a) pałac, mur., pocz. XX, remont. 1978-1980, remont. 1996-1999,
- b) park krajobrazowy, pocz. XIX,
f o l w a r k ;
- c) stajnia i magazyn, mur., 4 ćw. XIX,
- d) wolarnia, mur., ok. 1880,
- e) obora II, mur., ok. 1859,
- f) spichlerz, mur., 3 ćw. XIX,
- g) stodoła I, mur., ok. 1854,
- h) stodoła II, mur., ok. 1875,
- i) mączkarnia, mur., ok. 1903,
- j) kuźnia, obecnie remiza OSP, mur., ok. 1840,

- k) 3 domy, obecnie nr 9, 15, 17, mur., 3 ćw. XIX,
- l) dom, obecnie nr 19, mur., ok. 1900,

BIĄŁOKOSZYCE

- 4. ZESPÓŁ FOLWARCZNY
 - a) dom, mur., ok. XIX, przebud.,
 - b) owczarnia, mur., 4 ćw. XIX,
 - c) stodoła I, mur., 4 ćw. XIX,
 - d) stodoła II, mur., 4 ćw. XIX,

CHARCICE

- 5. ZESPÓŁ PAŁACOWY- obecnie Ośrodek Leczenia Uzależnień
 - a) pałac, mur., ok. 1840, przebud. i rozbud. ok. XIX,
 - b) park krajobrazowy, ok. poł.XIX,
- 6. DOM NR 38, MUR., 4 ćw. XIX,

CHRZYPSKO MAŁE

- 7. ZAGRODA NR 12,
 - a) dom, mur., ok. 1900,
 - b) obora, mur., ok. 1900,
- 8. DOM NR 2, mur., 4 ćw. XIX,
- 9. DOM NR 10, mur.-szach., 4 ćw. XIX,
- 10. MOST KOLEJOWY, mur., 1905-1908,

CHRZYPSKO WIELKIE

- 11. ZESPÓŁ KOŚCIOŁA PAR. P.W. ŚW. WOJCIECHA
 - a) kościół, mur., 1600-1609, rozbud. i restaurowany-1725-1789,
1949-restauracja i dobudowa sygnaturki
wg proj. arch. Franciszka Morawskiego,
 - b) ogrodzenie z bramą, mur., ok. XIX,
 - c) zespół plebani, ul. Jeziorna nr 3, mur., ok. poł.XIX,
 - plebania, mur., ok. poł. XIX,
 - organistówka, mur., ok. 1900,
 - budynek inwentarski II, mur., ok. 1900,
- 12. BRAMA CEMENTARNA, ul. Rolna, mur., pocz. XX,

13. ZESPÓŁ DWORCA KOLEJOWEGO

- a) dworzec, mur.-szach., 1907-1908,
- b) budynek gospodarczy, mur., pocz. XX,
- c) dom pracowników kolei, ul. Kolejowa nr 51, mur., ok. 1910,

14. SZKOŁA, obecnie przedszkole, ul. Górna 19, mur., ok. 1900,

15. PAŁAC, ul. Główna 10, mur., pocz. XX, wnętrza przebud. 1976,

u l. G ł ó w n a

16. DOM NR 8, mur., l. 20-te XX,

17. DOM NR 18, mur., pocz. XX,

18. DOM NR 35, mur., pocz. XX,

19. DOM NR 52, mur., ok. 1920,

u l. J e z i o r n a

20. DOM NR 4, mur., ok. 1910,

21. DOM NR 7, mur., pocz. XX,

22. DOM NR 23, mur., l. 20-te XX,

23. DOM NR 85, mur., ok. XIX,

u l. K o l e j o w a

24. ZAGRODA NR 9,

- a) dom, mur., 4 ćw. XIX,

- b) budynek gospodarczy, mur., 4 ćw. XIX,

u l. R o l n a

25. DOM NR 9, mur.-szach., pocz. XIX,

u l. W i ś n i o w a

26. DOM NR 16, mur., ok. 1910,

GNUSZYN

27. OCHRONKA, obecnie przedszkole, mur., pocz. XX,

28. ZESPÓŁ DWORSKI

- a) dwór, obecnie mieszkania, mur., 1906,

- b) park krajobrazowy, 1 poł. XIX, zmiany układu 1960-1975,

ŁĘŻCE

29. SZKOŁA, mur., 1903,

30. ZESPÓŁ PAŁACOWO-FOLWARCZNY

- a) pałac, mur., pocz. XIX, przebud. i rozbud. 1892, remont. 1981-1982,

- b) park krajobrazowy, poł. XIX,

f o l w a r k

- a) dom, obecnie nr 36, ok. 1885, przebud. ok. I. 60-te XX,
 - b) kancelaria, obecnie dom nr 37, mur., ok. 1885, przebud. ok. I. 60-tych XX
 - c) obora I, mur., ok. 1870,
 - d) obora II, mur., ok. 1885, przebud. I. 60-te XX,
 - e) stajnia i spichlerz, mur., 4 ćw. XIX,
 - f) 4 stodoły, mur., ok. XIX,
31. DOM NR 17, mur., ok.1910,

ŁĘŻECZKI

32. ZESPÓŁ FOLWARCZNY

- a) dwór, mur., 2 poł. XIX,
- b) budynek inwentarski, mur., 1868, rozbud. 1904,
- c) 2 domy, obecnie nr 14 i 19, mur., 4 ćw. XIX,
- d) obora pracowników folwarcznych, mur., ok. XIX,

33. DOM NR 3, mur., 4 ćw. XIX,

MYLIN

34. SZKOŁA, mur., pocz. XX,

35. DWÓR, obecnie dom nr 42, mur., ok. 1900-pozostałości parku, ok. XIX,

36. DOM NR 1/2 mur., ok. 1900,

ORLE WIELKIE

37. ZESPÓŁ FOLWARCZNY

- a) rządówka, obecnie dom nr 42, mur., 1911,
- b) czworak, obecnie dom nr 12, pocz. XX, przebud. ok. 1975,
- c) obora, mur., 4 ćw. XIX, przebud. 1940,
- d) budynek inwentarski, mur., 1899,
- e) obora, mur., 1896,
- f) stodoła, szach., 1892,
- g) stodoła, mur., ok. XIX,

38. STODOŁA w zagrodzie nr 18, szkieł.-drewn., ok. 1910,

RYŻYN

39. SZKOŁA, mur., pocz. XX,

40. ZESPÓŁ DWORCA PKP

a) dworzec, mur.,-szach, ok. 1900,

b) budynek gospodarczy, mur., ok. 1900,

41. WIADUKT KOLEJOWY, mur., 1907,

42. ZESPÓŁ FOLWARCZNY

a) rządówka, obecnie dom nr 12, pocz. XX,

b) dom nr 26, mur., 1894,

c) dom, obecnie nr 13, mur.-szach., ok. XIX,

d) obora, mur., 1912,

e) stodoła i spichlerz, obecnie magazyn, mur., pocz. XX,

43. ZAGRODA NR 3

a) dom, mur., pocz. XX,

b) obora, mur., pocz. XX,

c) stodoła, mur., pocz. XX,

44. DOM NR 24, mur., pocz. XX,

45. DOM NR 31, mur., pocz. XX,

STRZYŻMIN

46. POZOSTAŁOŚCI ZESPOŁU FOLWARCZNEGO

a) owczarnia, mur., 1896, przebud. 1953,

b) stodoła, obecnie owczarnia, mur., 1897, przebud. 1953-1955,

47. DOM NR 3, mur., pocz. XX,

48. DOM NR 5, mur.-drewn., pocz. XX,

ŚRÓDKA

49. ZESPÓŁ PAŁACOWY

a) pałac, mur., 1858-1861, przebud. pocz. XX, remont. 1998,

b) ogrodzenie i brama, mur.-metal., XIX/XX,

c) budynek przy ogrodzeniu, mur., 1805,

d) park krajobrazowy, ok. 1861,

50. ZESPÓŁ FOLWARCZNY

a) kancelaria, obecnie dom nr 8, pocz. XX, przebud. I. 70-te XX,

b) obora I, mur., 1882, przebud. I. 80-te XX,

c) obora II, mur., 1876,

d) stajnia, mur., ok. poł. XIX,

e) budynek inwentarski, mur., ok. XIX,

f) gorzelnia, obecnie spichlerz, mur., ok. XIX, przebud. 1967,

kolonia domów pracowników folwarcznych

g) dom nr 1, mur., 4 ćw. XIX,

h) dom nr 2, mur., 1924, przebud. l. 60-te XX

WYKAZ OBIEKTÓW WPISANYCH DO REJESTRU ZABYTKÓW

	Miejscowość	Gmina	Obiekt	Opis, adres	Nr. Rej.	Rok	Uwagi
45	Białokosz	Chrzypsko Wielkie	pałac z pocz. XX w., park	własność prywatna	2299/A	1994	
46	Białokosz	Chrzypsko Wielkie	zespół folwarczny	ANR	2609/A	1996	
47	Białokosz	Chrzypsko Wielkie	park	Fundacja Sami Sobie	2031/A	1985	
48	Białcz	Chrzypsko Wielkie	dwór, park	AWRSP	34/Wlkp	2000	
49	Charcice	Chrzypsko Wielkie	pałac, park	Państw.Zakł.Lecz.Odwyk.Charcice	1680/A	1985	
50	Chrzypsko Wielkie	Chrzypsko Wielkie	kościół	Kościół św. Wojciecha	2381/A	1932	A.K.I-11a/85
51	Chrzypsko Wielkie	Chrzypsko Wielkie	pałac	GS Chrzypsko Wielkie	2542/A	1995	
52	Chrzypsko Wielkie	Chrzypsko Wielkie	rzeźba Matka Boska z Dzieciątkiem	Kościół św. Wojciecha	12/2/B	1950	
53	Chrzypsko Wielkie	Chrzypsko Wielkie	wyposażenie kościoła 15 pozycji	Kościół św. Wojciecha	40/B	1970	
54	Gnuszyn	Chrzypsko Wielkie	dwór, park	własność prywatna	2608/A	1996	
55	Łężyce	Chrzypsko Wielkie	pałac	własność prywatna	2020/A	1985	
56	Łężyce	Chrzypsko Wielkie	park, podwórze gospodarcze	własność prywatna	2003/A	1985	
57	Ryżyn	Chrzypsko Wielkie	zespół stacji kolejowej	własność prywatna	31/Wlkp	2000	dec.nieprawomocna
58	Ryżyn	Chrzypsko Wielkie	grodzisko	Grodzisko wklęsłe	2171/A	1989	archeologia
59	Śródka	Chrzypsko Wielkie	pałac, park	własność prywatna	1682/A	1975	

WYKAZ ZABYTKOWYCH CMENTARZY

	Miejscowość	Gmina	Wyznanie	Czas powst.	Stan zachowania	Użytkowanie	Właściciel	Dokumentacja	Nr. Rej.	Uwagi
1	Białcz	Chrzypsko Wielkie	ewangelicki	XIX w.	zaniedbany	zamknięty	Urząd Gminy	karta cmentarza		
2	Białokosz	Chrzypsko Wielkie	ewangelicki	XIX w.	zaniedbany	zamknięty	Urząd Gminy	karta cmentarza	Nr rejestru 514/Wlkp /A z dnia 15/05.2007 r.	
3	Charcice	Chrzypsko Wielkie	ewangelicki	XX w.	zaniedbany	zamknięty	inne	karta cmentarza		rodzinny
4	Charcice	Chrzypsko Wielkie	ewangelicki	XX w.	zaniedbany	zamknięty	Urząd Gminy	karta cmentarza		
5	Chrzypsko Wielkie	Chrzypsko Wielkie	ewangelicki	XIX w.	zaniedbany	zamknięty	Urząd Gminy	karta cmentarza		
6	Chrzypsko Wielkie	Chrzypsko Wielkie	rzym.-kat.	I poł. XIX w.	średni	czynny	parafia	karta cmentarza+14 kart		
7	Chrzypsko Wielkie	Chrzypsko Wielkie	rzym.-kat.	XVII w.	miejsce pocmentar.	zamknięty	parafia	karta cmentarza		przykościelny
8	Gnuszyn	Chrzypsko Wielkie	ewangelicki	XX w.	zaniedbany	zamknięty	Urząd Gminy	karta cmentarza		
9	Łężce	Chrzypsko Wielkie	ewangelicki	II poł. XIX w.	zaniedbany	zamknięty	Urząd Gminy	karta cmentarza		Rodzinny
10	Mylin	Chrzypsko Wielkie	ewangelicki	XIX w.	zaniedbany	zamknięty	Urząd Gminy	karta cmentarza		
11	Ryżyn	Chrzypsko Wielkie	ewangelicki	II poł. XIX w.	zaniedbany	zamknięty	Urząd Gminy	karta cmentarza		
12	Śródka	Chrzypsko Wielkie	ewangelicki	XIX w.	zaniedbany	zamknięty	Urząd Gminy	karta cmentarza		

WYKAZ ZABYTKOWYCH PARKÓW

Miejscowość	Gmina	Rodzaj	Pow.	Wody	Czas powst.	Nr. rej.	Stan zach.	Właściciel	Użytkownik	Dok.	Uwagi
Białcz	Chrzypsko Wielkie	krajob	3,90 ha	-	II poł. XIX w.	34/Wlkp	dobry	AWRSP	jw.	ewid.	
Białokosz pałac i park	Chrzypsko Wielkie	krajob	4,95 ha	-	pocz. XIX w.	2031/A	dobry	własność prywatna	jw.	ewid.	proj. rewal.
Charcice	Chrzypsko Wielkie	krajob	8,04 ha	0,64 ha	pocz. XIX w.	1680/A	dobry	ZLUzależnień	jw.	ewid.	
Gnuszyn dwór i park	Chrzypsko Wielkie	krajob	3,05 ha	0,30 ha	I poł. XIX w.	2608/A	średni	własność prywatna	jw.	ewid.	
Łęże	Chrzypsko Wielkie	krajob	5,73 ha	0,17 ha	poł. XIX w.	2003/A	dobry	własność prywatna	jw.	ewid.	
Śródka	Chrzypsko Wielkie	krajob	2,68 ha	-	II poł. XIX w.	1682/A	Bardzo dobry	własność prywatna	jw.	ewid.	
Mylin	Chrzypsko Wielkie	krajob			II poł. XIX w.		zaniedbany	UG	jw.	ewid.	pozostałości

3.1.2. Ochrona dziedzictwa archeologicznego

1. Przedmiotem ochrony zabytków archeologicznych są:

- stanowiska archeologiczne wpisane do rejestru zabytków,
- stanowiska archeologiczne wpisane do rejestru zabytków,
- nawarstwienia kulturowe w strefach ochrony zabytkowych układów urbanistycznych i ruralistycznych oraz w obrębie zabytków architektury, cmentarzy i zabytkowej zieleni na terenie gminy.

Ochronie konserwatorskiej podlegają w/w nawarstwienia kulturowe układów urbanistycznych, ruralistycznych, założeń pałacowo – parkowych i zabytkowych cmentarzy.

Podczas inwestycji związanych z zabudowaniem i zagospodarowaniem a wymagających wykonania prac ziemnych podejmowanych:

- przy lub w bezpośrednim sąsiedztwie obiektów wpisanych do rejestru zabytków oraz obiektów ujętych w ewidencji konserwatorskiej,
- na terenie układów urbanistycznych, założeń pałacowo - parkowych, cmentarzy wpisanych do rejestru zabytków,
- na terenie zespołów budowlanych, parków, cmentarzy ujętych w ewidencji konserwatorskiej; należy prowadzić badania archeologiczne. Inwestor winien uzyskać pozwolenie WWKZ na prowadzenie badań archeologicznych, przed wydaniem decyzji o pozwoleniu na budowę.

2. Na terenie gminy Chrzypsko Wielkie znajduje się jedno stanowisko archeologiczne wpisane do rejestru zabytków: Grodzisko wczesnośredniowieczne w miejscowości Ryżyn (wpisane do rejestru zabytków województwa wielkopolskiego pod numerem 2171/A decyzją Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Poznaniu z dnia 10.01.1989 r.)

Zgodnie z art. 7, ust. 1 Ustawy o ochronie i opiece nad zabytkami z dnia 23 lipca 2003 r. (Dz. U. Nr 162 poz. 1568 ze zmianami) na terenie stanowisk archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków zakazuje się prowadzenia wszelkich robót budowlanych oraz przemysłowych, a prace porządkowe prowadzone w ich obrębie wymagają uzgodnienia z WWKZ.

3. Strefy ochrony stanowisk archeologicznych

Obszar Gminy Chrzypsko Wielkie został rozpoznany archeologicznie. Na terenie gminy wyznacza się strefy ochrony konserwatorskiej, w których przedmiotem ochrony są zewidencjonowane stanowiska archeologiczne

Dla ochrony archeologicznego dziedzictwa kulturowego, w granicach stref ochrony stanowisk archeologicznych, ustala się obowiązek prowadzenia badań archeologicznych podczas realizacji inwestycji związanych z zabudowaniem i zagospodarowaniem terenu, w obrębie wykopów budowlanych. Na prowadzenie badań archeologicznych inwestor winien uzyskać pozwolenie WWKZ przed wydaniem decyzji o pozwoleniu na budowę.

Strefy ochrony stanowisk archeologicznych, zostały oznaczone na rysunku studium.

4. Zadania inwestycyjne związane z szerokopłaszczyznowymi pracami ziemnymi (np.: kopalnie, drogi, odkrywki, eksploatacja złóż, inwestycji kubaturowe).

Dla ochrony archeologicznego dziedzictwa kulturowego w przypadku prowadzenia prac szerokopłaszczyznowych, ustala się przeprowadzenie rozpoznawczych badań powierzchniowo – sondażowych, na które inwestor musi uzyskać pozwolenie WWKZ, w którym zostanie określony zakres niezbędnych prac archeologicznych.

Na terenie Gminy Chrzypsko Wielkie nie przewiduje się realizacji elektrowni wiatrowych.

Ewidencja Stanowisk Archeologicznych

Zestawienie zbiorcze

Kartoteka: AZP_01LA

Data: 23/05/01					
Strona: 1					
Lp.	Miejscowość	Nr. st/mie	Funkcja stanowiska	Kultura	Chronologia
1	BIAŁCZ	1	OSADA		WCZESNE ŚRW*
2	BIAŁCZ	1	OSADA		WCZESNE ŚRW*
3	BIAŁCZ	1	PKT OS.		OKR. NOWOŻ.
4	BIAŁCZ	1	PKT OS.		OKR. NOWOŻ.
5	BIAŁCZ	1	ŚLAD OS.	ŁUŻYCKA	
6	BIAŁCZ	1	ŚLAD OS.	ŁUŻYCKA	
7	BIAŁCZ	1	ŚLAD OS.	PRZEWORSKA	
8	BIAŁCZ	1	ŚLAD OS.	PRZEWORSKA	
9	BIAŁCZ	2	OSADA	ŁUŻYCKA	
10			OSADA	PRZEWORSKA	
11	BIAŁCZ	3	ŚLAD OS.		OKR. NOWOŻ.
13	BIAŁCZ	4	OSADA	PRZEWORSKA	PÓŻ. LA-WOR

14			PKT OS.		OKR. NOWOŻ.
15			PKT OS.	ŁUŻYCKA	
16			ŚLAD OS.		MEZ.-NEOL.
17			ŚLAD OS.		PÓŻNE ŚRW
18	BIAŁCZ	5	PKT OS.		OKR. NOWOŻ.
19			PKT OS.	PRZEWORSKA	
20	BIAŁCZ	6	PKT OS.		OKR. NOWOŻ.
21			PKT OS.	ŁUŻYCKA	
22			ŚLAD OS.		EP. KAMIENIA
23	BIAŁCZ	7	ŚLAD OS.		OKR. NOWOŻ.
24			ŚLAD OS.	ŁUŻYCKA	
25			ŚLAD OS.	PRZEWORSKA	
26	BIAŁCZ	8	ŚLAD OS.		PRADZIEJE
27	BIAŁCZ	9	ŚLAD OS.	ŁUŻYCKA	
28			ŚLAD OS.	PRZEWORSKA	
29	BIAŁCZ	10	ŚLAD OS.		OKR. NOWOŻ.
30			ŚLAD OS.	PRZEWORSKA	
31	BIAŁCZ	11	PKT OS.		PÓŻNE ŚRW
32			PKT OS.		WCZESNE ŚRW*
33			PKT OS.	PRZEWORSKA	
34			ŚLAD OS.	ŁUŻYCKA	
35	BIAŁCZ	12	PKT OS.	PRZEWORSKA	
36			ŚLAD OS.		WCZESNE ŚRW*
37			ŚLAD OS.	ŁUŻYCKA	
38	BIAŁCZ	13	PKT OS.	PRZEWORSKA	
39			ŚLAD OS.	ŁUŻYCKA	
40	BIAŁCZ	14	OSADA	PRZEWORSKA	
41			ŚLAD OS.		OKR. NOWOŻ.
42			ŚLAD OS.	ŁUŻYCKA	
43	BIAŁCZ	15	PKT OS.		OKR. NOWOŻ.
44			ŚLAD OS.	ŁUŻYCKA	
45	BIAŁOKOSZ	4	ŚLAD OS.	ŁUŻYCKA	
46	BIAŁOKOSZ	5	PKT OS.		OKR. NOWOŻ.
47			PKT OS.	ŁUŻYCKA	
48	BIAŁOKOSZ	6	PKT OS.		OKR. NOWOŻ.
49			ŚLAD OS.		NEOLIT
50	BIAŁOKOSZ	7	OSADA	ŁUŻYCKA	
51			PKT OS.		OKR. NOWOŻ.
52			PKT OS.	PRZEWORSKA	
53			ŚLAD OS.		NEOLIT
54	BIAŁOKOSZ	8	PKT OS.	ŁUŻYCKA	
55			PKT OS.	PRZEWORSKA	
56			ŚLAD OS.		NEOLIT
57	BIAŁOKOSZ	9	PKT OS.	ŁUŻYCKA	
58			ŚLAD OS.		OKR. NOWOŻ.
59	BIAŁOKOSZ	10	PKT OS.	ŁUŻYCKA	
60			ŚLAD OS.		EP. KAMIENIA
61	BIAŁOKOSZ	11	ŚLAD OS.		WCZESNE ŚRW

62	BIAŁOKOSZ	12	GRODZ.		WCZESNE ŚRW
63	BIAŁOKOSZ	13	OSADA		OKR. NOWOŻ
64	BIAŁOKOSZ	14	PKT OS.	PRZEWORSKA	
65			ŚLAD OS.		OKR. NOWOŻ
66			ŚLAD OS.		PÓŻNE ŚRW.
67			ŚLAD OS.	ŁUŻYCKA	
68	BIAŁOKOSZ	15	OSADA		OKR. NOWOŻ
69			OSADA	ŁUŻYCKA	
70			ŚLAD OS.		NEOLIT
71			ŚLAD OS.		WCZESNE ŚRW*
72	BIAŁOKOSZ	16	PKT OS.		OKR. NOWOŻ
73			ŚLAD OS.	ŁUŻYCKA	
74	BIAŁOKOSZ	17	CMENT.		?
75	BIAŁOKOSZ	18	CMENT.	?	?
76	BIAŁOKOSZEK	1	ŚLAD OS.		OKR. NOWOŻ.
77			ŚLAD OS.		PÓŻNE ŚRW.
78			ŚLAD OS.	PRZEWORSKA	
79	BIAŁOKOSZEK	2	PKR OS.		PÓŻNE ŚRW.
80			ŚLAD OS.	PRZEWORSKA	
81	BIAŁOKOSZEK	3	ŚLAD OS.		PÓŻNE ŚRW.
82	BIAŁOKOSZYCE	1	ŚLAD OS.		OKR. NOWOŻ.
83			ŚLAD OS.	ŁUŻYCKA	
84	BIAŁOKOSZYCE	2	ŚLAD OS.		OKR. NOWOŻ.
85	CHARCICE	1	OSADA	PRZEWORSKA	
86			ŚLAD OS.		PÓŻNE ŚRW.
87			ŚLAD OS.	ŁUŻYCKA	
88	CHARCICE	2	OSADA	ŁUŻYCKA	
89			PKT OS.	PRZEWORSKA	
90	CHARCICE	3	OSADA	ŁUŻYCKA	
91			OSADA	PRZEWORSKA	
92			PKT OS.		OKR. NOWOŻ.
93			ŚLAD OS.		EP. KAMIENIA
94	CHARCICE	4	PKR OS.	ŁUŻYCKA	
95			ŚLAD OS.		OKR. NOWOŻ.
96	CHARCICE	5	OSADA	ŁUŻYCKA	
97			OSADA	PRZEWORSKA	PÓŻNY LA
98			PKT OS.		PÓŻNE ŚRW
99			ŚLAD OS.		EP. KAMIENIA
100			ŚLAD OS.		OKR. NOWOŻ.
101			ŚLAD OS.		WCZESNE ŚRW
102	CHARCICE	6	OSADA	ŁUŻYCKA	
103			OSADA	PRZEWORSKA	
104			ŚLAD OS.		OKR. NOWOŻ.
105	CHARCICE	7	OSADA	PRZEWORSKA	
106			PKT OS.	ŁUŻYCKA	
107			ŚLAD OS.		OKR. NOWOŻ.
108			ŚLAD OS.		PÓŻNE ŚRW
109	CHARCICE	8	PKT OS.		EP. KAMIENIA

110			PKT OS.		PÓŻNE ŚRW
111			ŚLAD OS.	KAK?	
112			ŚLAD OS.	ŁUŻYCKA	
113			ŚLAD OS.	PRZEWORSKA	
114	CHARCICE	9	ŚLAD OS.		PÓŻNE ŚRW
115			ŚLAD OS.		WCZESNE ŚRW
116			ŚLAD OS.	ŁUŻYCKA	
117	CHARCICE	10	ŚLAD OS.		WCZESNE ŚRW*
118			ŚLAD OS.	ŁUŻYCKA	
119			ŚLAD OS.	PRZEWORSKA	
120	CHARCICE	11	ŚLAD OS.		WCZESNE ŚRW*
121			ŚLAD OS.	ŁUŻYCKA	
122			ŚLAD OS.	PRZEWORSKA	
123	CHARCICE	12	ŚLAD OS.		OKR. NOWOŻ
124			ŚLAD OS.		PÓŻNE ŚRW
125			ŚLAD OS.		SCHYŁK. PALEO
126			ŚLAD OS.		WCZESNE ŚRW
127	CHARCICE	13	ŚLAD OS.		OKR. NOWOŻ.
128			ŚLAD OS.	KAK?	
129			ŚLAD OS.	ŁUŻYCKA	
130	CHARCICE	14	ŚLAD OS.	ŁUŻYCKA	
131	CHARCICE	15	ŚLAD OS.		PÓŻNE ŚRW
132	CHRZYPSKO MAŁE	1	OBOZOWISKO		EP. KAMIENIA
133			OSADA	ŁUŻYCKA	
134			OSADA	PRZEWORSKA	
135			PKT OS.	KPL	
136			ŚLAD OS.		OKR. NOWOŻ.
137			ŚLAD OS.		PÓŻNE ŚRW
138	CHRZYPSKO MAŁE	2	OBOZOWISKO		MEZOLIT
139			OSADA		WCZESNE ŚRW*
140			OSADA	PRZEWORSKA	PÓŻNY LA
141			PKT OS.		PÓŻNE ŚRW
142			PKT OS.	ŁUŻYCKA	
143	CHRZYPSKO MAŁE	3	OBOZOWISKO		EP. KAMIENIA
144			ŚLAD OS.		PÓŻNE ŚRW
145			ŚLAD OS.	ŁUŻYCKA	
146	CHRZYPSKO MAŁE	4	OBOZOWISKO		NEOLIT
147			ŚLAD OS.	ŁUŻYCKA	
148	CHRZYPSKO MAŁE	5	PKT OS.		EP. KAMIENIA
149			ŚLAD OS.		OKR. NOWOŻ
150			ŚLAD OS.	KPL	
151			ŚLAD OS.	ŁUŻYCKA	
152	CHRZYPSKO MAŁE	6	OBOZOWISKO		EP. KAMIENIA
153	CHRZYPSKO MAŁE	7	?	?	?
154	CHRZYPSKO MAŁE	8	OBOZOWISKO		EP. KAMIENIA
155			ŚLAD OS.	ŁUŻYCKA	
156	CHRZYPSKO MAŁE	9	OBOZOWISKO		EP. KAMIENIA
157	CHRZYPSKO MAŁE	10	OBOZOWISKO		EP. KAMIENIA

158	CHRZYPSKO MAŁE	11	OSADA	ŁUŻYCKA	
159			OSADA	PRZEWORSKA	
160			ŚLAD OS.		EP. KAMIENIA
161			ŚLAD OS.		OKR. NOWOŻ.
162			ŚLAD OS.		WCZESNE ŚRW*
163			ŚLAD OS.	KAK	
164			ŚLAD OS.	KPL	
165	CHRZYPSKO MAŁE	12	OBOZOWISKO		EP. KAMIENIA
166	CHRZYPSKO MAŁE	13	OSADA		PÓŻNE ŚRW
167			OSADA	ŁUŻYCKA	
168			OSADA	PRZEWORSKA	
169			PKT OS.		OKR. NOWOŻ.
170			ŚLAD OS.		EP. KAMIENIA
171			ŚLAD OS.		WCZESNE ŚRW*
172			ŚLAD OS.	?	NEOLIT
173	CHRZYPSKO MAŁE	14	PKT OS.		PÓŻNE ŚRW
174			PKT OS.	ŁUŻYCKA	?
175			ŚLAD OS.		OKR. NOWOŻ.
176			ŚLAD OS.		PALEOLIT
177	CHRZYPSKO MAŁE	15	ŚLAD OS.		?
178			ŚLAD OS.		EP. KAMIENIA
179			ŚLAD OS.		OKR. NOWOŻ
180			ŚLAD OS.		PÓŻNE ŚRW
181	CHRZYPSKO MAŁE	16	PKT OS.		PÓŻNE ŚRW
182			PKT OS.		WCZESNE ŚRW*
183			PKT OS.	ŁUŻYCKA	
184			ŚLAD OS.		OKR. NOWOŻ
185			ŚLAD OS.	PRZEWORSKA	
186	CHRZYPSKO MAŁE	17	OSADA	ŁUŻYCKA	
187			PKT OS.		PÓŻNE ŚRW
188			PKT OS.	PRZEWORSKA	
189			ŚLAD OS.		OKR. NOWOŻ
190			ŚLAD OS.		WCZESNE ŚRW?
191	CHRZYPSKO MAŁE	18	PKT OS.		OKR. NOWOŻ
192	CHRZYPSKO MAŁE	19	ŚLAD OS.		EP. KAMIENIA
193			ŚLAD OS.		PÓŻNE ŚRW
194	CHRZYPSKO MAŁE	20	ŚLAD OS.		WCZESNE ŚRW*
195			ŚLAD OS.	ŁUŻYCKA	
196			ŚLAD OS.	PRZEWORSKA	
197	CHRZYPSKO MAŁE	21	ŚLAD OS.	ŁUŻYCKA?	
198	CHRZYPSKO MAŁE	22	PKT OS.	ŁUŻYCKA	
199			ŚLAD OS.		PÓŻNE ŚRW
200	CHRZYPSKO MAŁE	23	ŚLAD OS.		EP. KAMIENIA
201	CHRZYPSKO MAŁE	24	OSADA	ŁUŻYCKA	
202			OSADA	PRZEWORSKA	
203			ŚLAD OS.		PÓŻNE ŚRW
204	CHRZYPSKO MAŁE	25	OSADA	ŁUŻYCKA	
205			ŚLAD OS.		PÓŻNE ŚRW

206			ŚLAD OS.	PRZEWORSKA	
207	CHRZYPSKO MAŁE	26	ŚLAD OS.		PÓŻNE ŚRW
208	CHRZYPSKO MAŁE	27	ŚLAD OS.		OKR. NOWOŻ.
209			ŚLAD OS.		PÓŻNE ŚRW
210	CHRZYPSKO MAŁE	28	PKT OS.		PÓŻNE ŚRW
211			ŚLAD OS.	ŁUŻYCKA	
212	CHRZYPSKO MAŁE	29	PKT OS.		EP. KAMIENIA
213			ŚLAD OS.		OKR. NOWOŻ.
214	CHRZYPSKO MAŁE	1	PKT OS.	ŁUŻYCKA	
215			ŚLAD OS.		NEOLIT?
216			ŚLAD OS.		OKR. NOWOŻ.
217			ŚLAD OS.		WCZESNE ŚRW*
218	CHRZYPSKO WIELKIE	2	OSADA	?	EP. KAMIENIA
219	CHRZYPSKO WIELKIE	3	OSADA	PRZEWORSKA	
220	CHRZYPSKO WIELKIE	3	OSADA	PRZEWORSKA	POR
221			ŚLAD OS.		PÓŻNE ŚRW
222	CHRZYPSKO WIELKIE	3	ŚLAD OS.		PÓŻNE ŚRW
223	CHRZYPSKO WIELKIE	3	ŚLAD OS.		WCZESNE ŚRW*
224	CHRZYPSKO WIELKIE	3	ŚLAD OS.		WCZESNE ŚRW*
225	CHRZYPSKO WIELKIE	3	ŚLAD OS.	ŁUŻYCKA	
226	CHRZYPSKO WIELKIE	3	ŚLAD OS.	ŁUŻYCKA	
227	CHRZYPSKO WIELKIE	4	OBOZOWISKO	?	EP. KAMIENIA
228	CHRZYPSKO WIELKIE	5	?	?	?
229	CHRZYPSKO WIELKIE	5	PKT OS.		PÓŻNE ŚRW
230			PKT OS.	ŁUŻYCKA	
231			ŚLAD OS.		EP. KAMIENIA
232			ŚLAD OS.	PRZEWORSKA	
233	CHRZYPSKO WIELKIE	6	CMENT.	POMORSKA	
234			OSADA?	?	?
235	CHRZYPSKO WIELKIE	7	ŚLAD OS.		EP. KAMIENIA
236			ŚLAD OS.	KAK?	
237			ŚLAD OS.	ŁUŻYCKA	
238	CHRZYPSKO WIELKIE	8	ŚLAD OS.		OKR. NOWOŻ.
239			ŚLAD OS.	ŁUŻYCKA	
240	CHRZYPSKO WIELKIE	9	PKT OS.		OKR. NOWOŻ.
241			ŚLAD OS.	ŁUŻYCKA	
242	CHRZYPSKO WIELKIE	?	SKARB BR.	ŁUŻYCKA	VEB
243	CHRZYPSKO WIELKIE	10	OSADA	ŁUŻYCKA	
244			ŚLAD OS.		OKR. NOWOŻ.
245			ŚLAD OS.		PÓŻNE ŚRW
246			ŚLAD OS.	PRZEWORSKA	
247	CHRZYPSKO WIELKIE	11	ŚLAD OS.		OKR. NOWOŻ.
248			ŚLAD OS.	ŁUŻYCKA	
249	CHRZYPSKO WIELKIE	12	PKT OS.		OKR. NOWOŻ.
250			PKT OS.	ŁUŻYCKA	
251			PKT OS.	PRZEWORSKA	
252			ŚLAD OS.		EP. KAMIENIA
253	CHRZYPSKO WIELKIE	13	PKT OS.	ŁUŻYCKA	

254			ŚLAD OS.		EP. KAMIENIA
255			ŚLAD OS.		OKR. NOWOŻ.
256			ŚLAD OS.		PÓŻNE ŚRW
257			ŚLAD OS.	PRZEWORSKA	
258	CHRZYPSKO WIELKIE	14	PKT OS.	ŁUŻYCKA	
259			ŚLAD OS.		OKR. NOWOŻ.
260	CHRZYPSKO WIELKIE	15	ŚLAD OS.		PÓŻNE ŚRW
261	CHRZYPSKO WIELKIE	16	OSADA	ŁUŻYCKA	
262			ŚLAD OS.		OKR. NOWOŻ.
263			ŚLAD OS.		PÓŻNE ŚRW
264			ŚLAD OS.		WCZESNE ŚRW*
265			ŚLAD OS.	KAK?	
266			ŚLAD OS.	KPL	
267	CHRZYPSKO WIELKIE	17	ŚLAD OS.		EP. KAMIENIA
268			ŚLAD OS.		PÓŻNE ŚRW
269	CHRZYPSKO WIELKIE	18	PKT OS.		OKR. NOWOŻ.
270			ŚLAD OS.		PÓŻNE ŚRW
271	CHRZYPSKO WIELKIE	19	OSADA		OKR. NOWOŻ.
272			PKT OS.		PÓŻNE ŚRW
273			ŚLAD OS.		?
274			ŚLAD OS.		EP. KAMIENIA
275	CHRZYPSKO WIELKIE	20	PKT OS.		EP. KAMIENIA
276			PKT OS.	ŁUŻYCKA	
277			ŚLAD OS.		OKR. NOWOŻ.
278			ŚLAD OS.		PÓŻNE ŚRW
279	CHRZYPSKO WIELKIE	21	OSADA	ŁUŻYCKA	
280			ŚLAD OS.		EP. KAMIENIA
281			ŚLAD OS.		NEOLIT
282			ŚLAD OS.		OKR. NOWOŻ.
283			ŚLAD OS.	PRZEWORSKA	
284	CHRZYPSKO WIELKIE	22	PKT OS.		WCZESNE ŚRW
285			ŚLAD OS.		?
286			ŚLAD OS.	ŁUŻYCKA	
287	CHRZYPSKO WIELKIE	23	OSADA		WCZESNE ŚRW*
288			PKT OS.		PRADZIEJE
289			ŚLAD OS.		EP. KAMIENIA
290			ŚLAD OS.		OKR. NOWOŻ.
291			ŚLAD OS.		PÓŻNE ŚRW
292	CHRZYPSKO WIELKIE	24	ŚLAD OS.		OKR. NOWOŻ.
293			ŚLAD OS.		PÓŻNE ŚRW
294			ŚLAD OS.	ŁUŻYCKA	
295	CHRZYPSKO WIELKIE	25	ŚLAD OS.		?
296			ŚLAD OS.		NEOLIT
297			ŚLAD OS.		OKR. NOWOŻ.
298			ŚLAD OS.		PÓŻNE ŚRW
299	CHRZYPSKO WIELKIE	26	OSADA	ŁUŻYCKA	
300	CHRZYPSKO WIELKIE	27	PKT OS.		OKR. NOWOŻ.
301			ŚLAD OS.		PÓŻNE ŚRW

302	CHRZYPSKO WIELKIE	28	ŚLAD OS.		OKR. NOWOŻ.
303			ŚLAD OS.		PÓŻNE ŚRW
304			ŚLAD OS.	KPL	
305			ŚLAD OS.	ŁUŻYCKA	
306			ŚLAD OS.	PRZEWORSKA	
307	CHRZYPSKO WIELKIE	29	ŚLAD OS.		PALEOLIT
308	CHRZYPSKO WIELKIE	30	OSADA		PÓŻNE ŚRW
309			ŚLAD OS.		OKR. NOWOŻ.
310	CHRZYPSKO WIELKIE	31	OSADA	ŁUŻYCKA	
311			OSADA	PRZEWORSKA	
312			ŚLAD OS.		NEOLIT?
313			ŚLAD OS.		WCZESNE ŚRW
314	GNUSZYN	1	ŚLAD OS.		NEOLIT
315			ŚLAD OS.		OKR. NOWOŻ.
316			ŚLAD OS.	KPL	
317			ŚLAD OS.	PRZEWORSKA	
318	GNUSZYN	2	PKT OS.		OKR. NOWOŻ.
319			ŚLAD OS.	KPL	
320			ŚLAD OS.	ŁUŻYCKA	
321	GNUSZYN	3	ŚLAD OS.		OKR. NOWOŻ.
322			ŚLAD OS.		PÓŻNE ŚRW
323			ŚLAD OS.		WCZESNE ŚRW
324			ŚLAD OS.	ŁUŻYCKA	
325			ŚLAD OS.	PRZEWORSKA	
326	GNUSZYN	4	ŚLAD OS.		NEOLIT
327			ŚLAD OS.		OKR. NOWOŻ.
328			ŚLAD OS.	ŁUŻYCKA	
329			ŚLAD OS.	PRZEWORSKA	
330	GNUSZYN	5	ŚLAD OS.		OKR. NOWOŻ.
331			ŚLAD OS.		PÓŻNE ŚRW
332			ŚLAD OS.		WCZESNE ŚRW*
333			ŚLAD OS.	ŁUŻYCKA	
334	GNUSZYN	6	PKT OS.		OKR. NOWOŻ.
335	GNUSZYN	7	ŚLAD OS.		OKR. NOWOŻ.
336			ŚLAD OS.	ŁUŻYCKA	
337	GNUSZYN	8	PKT OS.		OKR. NOWOŻ.
338			ŚLAD OS.	ŁUŻYCKA	
339	GNUSZYN	9	ŚLAD OS.	?	?
340	GNUSZYN	10	OSADA		OKR. NOWOŻ.
341			PKT OS.		PÓŻNE ŚRW
342			ŚLAD OS.		EP. KAMIENIA
343			ŚLAD OS.		WCZESNE ŚRW
344	GNUSZYN	11	PKT OS.		OKR. NOWOŻ.
345	GNUSZYN	12	ŚLAD OS.		OKR. NOWOŻ.
346			ŚLAD OS.		WCZESNE ŚRW*
347			ŚLAD OS.	PRZEWORSKA	
348	GNUSZYN	13	PKT OS.	ŁUŻYCKA	
349			ŚLAD OS.		?

350			ŚLAD OS.		MEZ.-NEOL.
351			ŚLAD OS.	PRZEWORSKA	
352	GNUSZYN	14	PKT OS.	PRZEWORSKA	
353			ŚLAD OS.		OKR. NOWOŻ.
354	ŁĘŻCE	1	CMENT. KURH.	WIELBARSKA	WOR
355			.PKT OS.	ŁUŻYCKA	
356	ŁĘŻCE	2	OSADA		PÓŻNE ŚRW
357			PKT OS.		OKR. NOWOŻ.
358			PKT OS.		WCZESNE ŚRW*
359			ŚLAD OS.	PRZEWORSKA	
360	ŁĘŻCE	3	OSADA		OKR. NOWOŻ.
361			ŚLAD OS.		PÓŻNE ŚRW
362			ŚLAD OS.	PRZEWORSKA	
363	ŁĘŻCE	4	OSADA		PÓŻNE ŚRW
364			PKT OS.		OKR. NOWOŻ.
365			PKT OS.	ŁUŻYCKA	
366			ŚLAD OS.	PRZEWORSKA	
367	ŁĘŻCE	5	PKT OS.		OKR. NOWOŻ.
368	ŁĘŻCE	6	KURHAN?	?	?
369	ŁĘŻCE	7	ŚLAD OS.		OKR. NOWOŻ.
370			ŚLAD OS.		PÓŻNE ŚRW
371	ŁĘŻCE	8	ŚLAD OS.		OKR. NOWOŻ.
372			ŚLAD OS.	PRZEWORSKA?	
373	ŁĘŻCE	9	ŚLAD OS.		NEOLIT
374	ŁĘŻECZKI	1	OBOZOWISKO	?	NEOLIT?
375	ŁĘŻECZKI	2	OBOZOWISKO		EP. KAMIENIA
376			ŚLAD OS.	ŁUŻYCKA	
377	ŁĘŻECZKI	3	OBOZOWISKO		MEZOLIT
378			ŚLAD OS.	ŁUŻYCKA	
379			ŚLAD OS.	PRZEWORSKA	
380	ŁĘŻECZKI	4	PKT OS.	ŁUŻYCKA	
381			PKT OS.	PRZEWORSKA	
382			ŚLAD OS.		EP. KAMIENIA
383			ŚLAD OS.		PÓŻNE ŚRW
384			ŚLAD OS.		WCZESNE ŚRW
385	ŁĘŻECZKI	5	PKT OS.		EP.KAMIENIA
386			PKT OS.	ŁUŻYCKA	
387	ŁĘŻECZKI	6	PKT OS.		OKR. NOWOŻ
388			PKT OS.	ŁUŻYCKA	
389			ŚLAD OS.		PÓŻNE ŚRW
390			ŚLAD OS.	PRZEWORSKA	
391	ŁĘŻECZKI	7	ŚLAD OS.		PÓŻNE ŚRW
392			ŚLAD OS.	ŁUŻYCKA	
393			ŚLAD OS.	PRZEWORSKA	
394	ŁĘŻECZKI	8	OSADA	ŁUŻYCKA	
395			PKT OS.		OKR. NOWOŻ
396			PKT OS.	PRZEWORSKA	
397			ŚLAD OS.		WCZESNE ŚRW?

398			ŚLAD OS.	KAK	
399	ŁĘŻECZKI	9	ŚLAD OS.		OKR. NOWOŻ
400			ŚLAD OS.	ŁUŻYCKA	
401	ŁĘŻECZKI	10	ŚLAD OS.		EP.KAMIENIA
402			ŚLAD OS.		PÓŻNE ŚRW
403			ŚLAD OS.	ŁUŻYCKA	
404	ŁĘŻECZKI	11	ŚLAD OS.		WCZESNE ŚRW*
405	ŁĘŻECZKI	12		ŁUŻYCKA	
406			PKT OS.	PRZEWORSKA	
407			ŚLAD OS.		EP. KAMIENIA
408			ŚLAD OS.		OKR. NOWOŻ
409			ŚLAD OS.		PÓŻNE ŚRW
410	ŁĘŻECZKI	13	ŚLAD OS.		EP. KAMIENIA
411	ŁĘŻECZKI	14	ŚLAD OS.		OKR. NOWOŻ
412	ŁĘŻECZKI	15	ŚLAD OS.	ŁUŻYCKA	
413	ŁĘŻECZKI	16		POMORSKA	EP. KAMIENIA
414	ŁĘŻECZKI	17	CMENT.	ŁUŻYCKA?	
415	MYLIN	1	CMENT.	PRZEWORSKA	WOR
416	MYLIN	2	OSADA	ŁUŻYCKA	
417			OSADA	PRZEWORSKA	
418			ŚLAD OS.		OKR. NOWOŻ
419			ŚLAD OS.		PÓŻNE ŚRW
420			ŚLAD OS.	KPL	
421	MYLIN	3	OSADA	PRZEWORSKA	
422			PKT OS.	ŁUŻYCKA	
423			ŚLAD OS.		OKR. NOWOŻ
424			ŚLAD OS.		WCZESNE ŚRW
425	MYLIN	4	ŚLAD OS.		PÓŻNE ŚRW
426			ŚLAD OS.	ŁUŻYCKA	
427	MYLIN	5	ŚLAD OS.		EP. KAMIENIA
428			ŚLAD OS.		OKR. NOWOŻ
429			ŚLAD OS.	ŁUŻYCKA	
430			ŚLAD OS.	PRZEWORSKA	
431	MYLIN	6	PKT OS.	ŁUŻYCKA	
432			ŚLAD OS.		EP. KAMIENIA
433			ŚLAD OS.		OKR. NOWOŻ
434			ŚLAD OS.		PÓŻNE ŚRW
435			ŚLAD OS.	KPL	
436	MYLIN	7	PKT OS.	ŁUŻYCKA	
437	MYLIN	8	PKT OS.		PÓŻNE ŚRW
438			PKT OS.	ŁUŻYCKA	
439			PKT OS.	PRZEWORSKA	
440	MYLIN	9	PKT OS.	ŁUŻYCKA	
441			ŚLAD OS.	PRZEWORSKA	
442	MYLIN	10	ŚLAD OS.		OKR. NOWOŻ
443	MYLIN	11	PKT OS.	ŁUŻYCKA	
444	MYLIN	12	ŚLAD OS.	ŁUŻYCKA	
445	MYLIN	13	ŚLAD OS.		OKR. NOWOŻ

446			ŚLAD OS.		PÓŻNE ŚRW
447			ŚLAD OS.	PRZEWORSKA	
448	MYLIN	14	ŚLAD OS.		EP. KAMIENIA
449			ŚLAD OS.		OKR. NOWOŻ
450			ŚLAD OS.	KPL	
451			ŚLAD OS.	ŁUŻYCKA	
452	MYLIN	15	OSADA	ŁUŻYCKA	
453			PKT OS.	PRZEWORSKA	
454			ŚLAD OS.		EP. KAMIENIA
455			ŚLAD OS.		OKR. NOWOŻ
456			ŚLAD OS.		WCZESNE ŚRW*
457			ŚLAD OS.	KAK?	
458	MYLIN	16	ŚLAD OS.		OKR. NOWOŻ
459			ŚLAD OS.	ŁUŻYCKA	
460	MYLIN	17	PKT OS.		WCZESNE ŚRW*
461			ŚLAD OS.		EP. KAMIENIA
462			ŚLAD OS.		OKR. NOWOŻ
463	MYLIN	18	OSADA	ŁUŻYCKA	
464			OSADA	PRZEWORSKA	
465			ŚLAD OS.		EP. KAMIENIA
466			ŚLAD OS.		NEOLIT
467			ŚLAD OS.		OKR. NOWOŻ
468	MYLIN	19	ŚLAD OS.		OKR. NOWOŻ
469			ŚLAD OS.	ŁUŻYCKA	
470	MYLIN	20	PKT OS.	ŁUŻYCKA	
471			ŚLAD OS.	PRZEWORSKA	
472	MYLIN	21	OSADA	ŁUŻYCKA	
473			PKT OS.	PRZEWORSKA	
474			ŚLAD OS.		WCZESNE ŚRW
475	MYLIN	22	PKT OS.	ŁUŻYCKA	
476			ŚLAD OS.		PÓŻNE ŚRW
477			ŚLAD OS.	PRZEWORSKA	
478	MYLIN	23	OSADA	ŁUŻYCKA	
479			OSADA	PRZEWORSKA	
480			ŚLAD OS.		PÓŻNE ŚRW
481			ŚLAD OS.		WCZESNE ŚRW*
482	MYLIN	24	OSADA		OKR. NOWOŻ.
183			OSADA		PÓŻNE ŚRW
484	MYLIN	25	PKT OS.		OKR. NOWOŻ.
485			PKT OS.	ŁUŻYCKA	
486			ŚLAD OS.		PÓŻNE ŚRW
487			ŚLAD OS.	PRZEWORSKA	
488	MYLIN	26	PKT OS.	ŁUŻYCKA	
489			ŚLAD OS.	PRZEWORSKA	
490	MYLIN	27	ŚLAD OS.		OKR. NOWOŻ.
491			ŚLAD OS.	?	?
492			ŚLAD OS.	PRZEWORSKA	
493	MYLIN	28	ŚLAD OS.		OKR. NOWOŻ.

494			ŚLAD OS.		PÓŻNE ŚRW.
495			ŚLAD OS.	ŁUŻYCKA	
496	MYLIN	29	ŚLAD OS.		EP. KAMIENIA
497			ŚLAD OS.		OKR. NOWOŻ.
498			ŚLAD OS.		PÓŻNE ŚRW.
499			ŚLAD OS.	ŁUŻYCKA	
500	MYLIN	30	ŚLAD OS.	ŁUŻYCKA	
501	MYLIN	31	ŚLAD OS.	ŁUŻYCKA	
502	MYLIN	32	ŚLAD OS.		EP. KAMIENIA
503			ŚLAD OS.		OKR. NOWOŻ.
504			ŚLAD OS.		PÓŻNE ŚRW.
505			ŚLAD OS.	PRZEWORSKA	
506	MYLIN	33	OSADA		PÓŻNE ŚRW
507			PKT OS.		WCZESNE ŚRW
508			PKT OS.	ŁUŻYCKA	
509			ŚLAD OS.		EP. KAMIENIA
510			ŚLAD OS.		OKR. NOWOŻ.
511			ŚLAD OS.	PRZEWORSKA	
512	MYLIN	34	PKT OS.		OKR. NOWOŻ.
513			PKT OS.	ŁUŻYCKA	
514			PKT OS.	PRZEWORSKA	
515			ŚLAD OS.		EP. KAMIENIA
516			ŚLAD OS.		PÓŻNE ŚRW
517			ŚLAD OS.		WCZESNE ŚRW?
518			ŚLAD OS.	KPL	
519	MYLIN	35	OSADA		OKR. NOWOŻ
520			ŚLAD OS.		NEOLIT?
521			ŚLAD OS.		PÓŻNE ŚRW
522			ŚLAD OS.	KPL	
523	MYLIN	36	ŚLAD OS.		EP. KAMIENIA
524			ŚLAD OS.		OKR. NOWOŻ
525			ŚLAD OS.		PÓŻNE ŚRW
526			ŚLAD OS.	ŁUŻYCKA?	
527	MYLIN	37	PKT OS.		OKR. NOWOŻ
528			ŚLAD OS.	ŁUŻYCKA	
529			ŚLAD OS.	PRZEWORSKA	
530	MYLIN	38	OSADA	ŁUŻYCKA	
531			ŚLAD OS.		OKR. NOWOŻ.
532			ŚLAD OS.		PÓŻNE ŚRW
533	MYLIN	39	CMENT	PRZEWORSKA?	PÓŻNY LA
534	ORLE	8	ŚLAD OS.	ŁUŻYCKA	
535	ORLE	9	ŚLAD OS.		OKR. NOWOŻ.
536			ŚLAD OS.	ŁUŻYCKA	
537	ORLE	10	ŚLAD OS.		WCZESNE ŚRW
538	ORLE	11	ŚLAD OS.		PÓŻNE ŚRW
539	ORLE	12	ŚLAD OS.	ŁUŻYCKA	
540	ORLE	13	PKT OS.		WCZESNE ŚRW*
541			ŚLAD OS.	PRZEWORSKA	

542	ORLE WIELKIE	7	PKT OS.	ŁUŻYCKA	
543	RYŻYN	1	GRODZ.		WCZESNE ŚRW
544	RYŻYN	1	GRODZ.		WCZESNE ŚRW
545	RYŻYN	2	OSADA		WCZESNE ŚRW*
546			OSADA	ŁUŻYCKA	
547			OSADA	PRZEWORSKA	
548	RYŻYN	3	PKT OS.	ŁUŻYCKA	
549			ŚLAD OS.		WCZESNE ŚRW
550			ŚLAD OS.	PRZEWORSKA	
551	RYŻYN	4	ŚLAD OS.	PRZEWORSKA	
552	RYŻYN	5	OSADA	PRZEWORSKA	
553			ŚLAD OS.		OKR. NOWOŻ
554			ŚLAD OS.	ŁUŻYCKA	
555	RYŻYN	6	OSADA	PRZEWORSKA	
556			PKT OS.		OKR. NOWOŻ
557	RYŻYN	7	ŚLAD OS.	PRZEWORSKA	
558	RYŻYN	8	PKT OS.		OKR. NOWOŻ
559	RYŻYN	9	ŚLAD OS.		PÓŻNE ŚRW
560			ŚLAD OS.	PRZEWORSKA	
561	RYŻYN	10	ŚLAD OS.		OKR. NOWOŻ
562			ŚLAD OS.	PRZEWORSKA	
563	RYŻYN	11	PKT OS.		WCZESNE ŚRW*
564			ŚLAD OS.		EP. KAMIENIA
565			ŚLAD OS.		OKR. NOWOŻ
566			ŚLAD OS.		PÓŻNE ŚRW
567			ŚLAD OS.	ŁUŻYCKA	
568			ŚLAD OS.	PRZEWORSKA	
569	RYŻYN	12	ŚLAD OS.		OKR. NOWOŻ
570	RYŻYN	13	PKT OS.	PRZEWORSKA	
571			ŚLAD OS.		MEZ.-NEOL.
572			ŚLAD OS.		OKR. NOWOŻ
573			ŚLAD OS.	ŁUŻYCKA	
574	RYŻYN	14	ŚLAD OS.		PÓŻNE ŚRW
575	RYŻYN	15	ŚLAD OS.		MEZ.- NEOL.
576			ŚLAD OS.		OKR. NOWOŻ
577			ŚLAD OS.	ŁUŻYCKA	
578	RYŻYN	16	PKT OS.		OKR. NOWOŻ.
579			ŚLAD OS.		EP. KAMIENIA
580			ŚLAD OS.		PÓŻNE ŚRW
581	ŚRÓDKA	1	CMENT.	ŁUŻYCKA	IV/V VEB.
582			PKT OS.		OKR. NOWOŻ
583			PKT OS.	ŁUŻYCKA	
584			ŚLAD OS.	PRZEWORSKA	
585	ŚRÓDKA	2	OSADA		NEOLIT
586			OSADA	ŁUŻYCKA	
587			PKT OS.		PÓŻNE ŚRW
588			PKT OS.	PRZEWORSKA	
589			ŚLAD OS.		EP. KAMIENIA

590			ŚLAD OS.		OKR. NOWOŻ.
591	ŚRÓDKA	3	ŚLAD OS.		NEOLIT
592			ŚLAD OS.		OKR. NOWOŻ
593			ŚLAD OS.		PÓŻNE ŚRW
594	ŚRÓDKA	4	OSADA	ŁUŻYCKA	
595			PKT OS.		WCZESNE ŚRW*
596			PKT OS.	PRZEWORSKA	
597			ŚLAD OS.		EP. KAMIENIA
598	ŚRÓDKA	5	PKT OS.	ŁUŻYCKA	
599			ŚLAD OS.	PRZEWORSKA	
600	ŚRÓDKA	6	PKT OS.		OKR. NOWOŻ.
601			ŚLAD OS.		EP. KAMIENIA
602			ŚLAD OS.		WCZESNE ŚRW?
603			ŚLAD OS.	PRZEWORSKA	
604	ŚRÓDKA	7	OSADA	ŁUŻYCKA	
605			OSADA	PRZEWORSKA	
606			ŚLAD OS.		EP. KAMIENIA
607			ŚLAD OS.		OKR. NOWOŻ.
608			ŚLAD OS.		PÓŻNE ŚRW
609			ŚLAD OS.		WCZESNE ŚRW*
610			ŚLAD OS.	KAK?	
611	ŚRÓDKA	8	PKT OS.		PÓŻNE ŚRW
612			PKT OS.		WCZESNE ŚRW*
613			PKT OS.	ŁUŻYCKA	
614			PKT OS.	PRZEWORSKA	
615			ŚLAD OS.		NEOLIT
616			ŚLAD OS.		OKR. NOWOŻ.
617	ŚRÓDKA	9	ŚLAD OS.		EP. KAMIENIA
618			ŚLAD OS.		OKR. NOWOŻ.
619			ŚLAD OS.		WCZESNE ŚRW*
620			ŚLAD OS.	ŁUŻYCKA	
621	ŚRÓDKA	10	ŚLAD OS.		EP. KAMIENIA
622			ŚLAD OS.		PÓŻNE ŚRW
623			ŚLAD OS.		WCZESNE ŚRW
624			ŚLAD OS.	PRZEWORSKA	
625	ŚRÓDKA	11	ŚLAD OS.	ŁUŻYCKA	
626	ŚRÓDKA	12	OSADA	ŁUŻYCKA	
627			OSADA	PRZEWORSKA	
628			PKT OS.		PÓŻNE ŚRW
629			PKT OS.		WCZESNE ŚRW*
630			ŚLAD OS.	KAK	
631	ŚRÓDKA	13	OSADA	ŁUŻYCKA	
632			PKT OS.	PRZEWORSKA	
633			ŚLAD OS.		PALEOLIT
634			ŚLAD OS.		PÓŻNE ŚRW
635			ŚLAD OS.	KPL	
636	ŚRÓDKA	14	ŚLAD OS.		PÓŻNE ŚRW
637			ŚLAD OS.	KPL	

638			ŚLAD OS.	PRZEWORSKA	
639	ŚRÓDKA	15	OSADA	PRZEWORSKA	
640			PKT OS.	ŁUŻYCKA	
641			ŚLAD OS.		OKR. NOWOŻ.
642			ŚLAD OS.		WCZESNE ŚRW*
643	ŚRÓDKA	16	OSADA	PRZEWORSKA	
644			ŚLAD OS.		EP. KAMIENIA
645	ŚRÓDKA	17	PKT OS.	PRZEWORSKA	
646			ŚLAD OS.		WCZESNE ŚRW*
647			ŚLAD OS.	KAK?	
648	ŚRÓDKA	18	OSADA	PRZEWORSKA	
649			ŚLAD OS.		OKR. NOWOŻ.
650			ŚLAD OS.		WCZESNE ŚRW*
651			ŚLAD OS.	ŁUŻYCKA	
652	ŚRÓDKA	19	OSADA	ŁUŻYCKA	
653			PKT OS.	PRZEWORSKA	
654			ŚLAD OS.		NEOLIT?
655			ŚLAD OS.		OKR. NOWOŻ.
656			ŚLAD OS.		WCZESNE ŚRW*
657	ŚRÓDKA	20	PKT OS.		OKR. NOWOŻ.
658	ŚRÓDKA	21	OSADA	ŁUŻYCKA	
659			ŚLAD OS.		PÓŻNE ŚRW
660			ŚLAD OS.		WCZESNE ŚRW*
661	ŚRÓDKA	22	OSADA	ŁUŻYCKA	
662			OSADA	PRZEWORSKA	
663			PKT OS.		OKR. NOWOŻ.
664			PKT OS.		PÓŻNE ŚRW
665			ŚLAD OS.		WCZESNE ŚRW*
666	ŚRÓDKA	23	PKT OS.	ŁUŻYCKA	
667			ŚLAD OS.		EP. KAMIENIA
668			ŚLAD OS.		PÓŻNE ŚRW
669			ŚLAD OS.	PRZEWORSKA	
670	ŚRÓDKA	24	PKT OS.		PÓŻNE ŚRW
671			PKT OS.	ŁUŻYCKA	
672			ŚLAD OS.		EP. KAMIENIA
673			ŚLAD OS.		OKR. NOWOŻ.
674			ŚLAD OS.		WCZESNE ŚRW*
675			ŚLAD OS.	KAK	
676			ŚLAD OS.	PRZEWORSKA	
677	ŚRÓDKA	25	ŚLAD OS.		OKR. NOWOŻ.
678			ŚLAD OS.	ŁUŻYCKA	
679	ŚRÓDKA	26	PKT OS.		PÓŻNE ŚRW
680	ŚRÓDKA	27	ŚLAD OS.		OKR. NOWOŻ.
681			ŚLAD OS.		PÓŻNE ŚRW
682			ŚLAD OS.	ŁUŻYCKA	
683	ŚRÓDKA	28	ŚLAD OS.		PÓŻNE ŚRW
684	ŚRÓDKA	29	PKT OS.		PÓŻNE ŚRW
685			ŚLAD OS.		OKR. NOWOŻ.

686	ŚRÓDKA	30	ŚLAD OS.		OKR. NOWOŻ.
687			ŚLAD OS.		PÓŻNE ŚRW
688			ŚLAD OS.		WCZESNE ŚRW?
689	ŚRÓDKA	31	ŚLAD OS.		PÓŻNE ŚRW
690	ŚRÓDKA	32	PKT OS.	ŁUŻYCKA	
691			ŚLAD OS.		WCZESNE ŚRW?
692			ŚLAD OS.	PRZEWORSKA	
693	ŚRÓDKA	33	PKT OS.	PRZEWORSKA	
694			ŚLAD OS.		PÓŻNE ŚRW
695			ŚLAD OS.	ŁUŻYCKA	
696	ŚRÓDKA	34	PKT OS.		OKR. NOWOŻ.
697			PKT OS.		PÓŻNE ŚRW
698			ŚLAD OS.	PRZEWORSKA?	
699	ŚRÓDKA	35	SKARB BR.	ŁUŻYCKA	
700	ŚRÓDKA	36	OSADA		NEOLIT
701			ŚLAD OS.		OKR. NOWOŻ.
702			ŚLAD OS.		PÓŻNE ŚRW
703			ŚLAD OS.	ŁUŻYCKA	
704			ŚLAD OS.	PRZEWORSKA	

3.2. Formy i typy zabudowy

Obszar gminy Chrzypsko Wielkie charakteryzuje się dużą liczbą obiektów zabytkowych i pewnymi elementami budownictwa regionalnego takich jak:

- budynki mieszkalne proste o dachach dwuspadowych (rzadziej wielospadowych), kryte dachówką,
- elewacje pozbawione większych dekoracji, proste, stolarka okienna oszczędna, prostokątna (wertykalna),
- budynki ustawione kalenicą do drogi, ogrodzenia - drewniane płoty, rzadko murowane,
- układy zabudowy wsi zróżnicowane (zwarte, rozproszone, ulicowe) i wynikające z naturalnych warunków wysokościowych oraz lokalizacji historycznych (zespoły dworsko – folwarczne)

3.3. Podsumowanie

W wyniku przeprowadzonej analizy i oceny zasobów środowiska kulturowego, została określona atrakcyjność krajobrazu gminy oraz wynikające stąd mocne strony zagospodarowania przestrzennego oraz zidentyfikowano także istotne zagrożenia dla utrzymania tychże walorów.

Bazując na przeprowadzonej ocenie sformułowano wnioski odnoszące się do zasobów stanowiących o sile gminy (mocne strony zagospodarowania przestrzennego) jak i

dotyczących ograniczeń zasobowych (słabe strony zagospodarowania przestrzennego). Do korzystnych cech środowiska kulturowego zaliczono:

- unikatowe w skali regionu zespoły zabytkowe,
- różnorodność typów krajobrazu kulturowego, unikatowe i wyróżniające wyznaczniki tożsamości przestrzennej gminy,
- istniejące potencjalne możliwości wykorzystania historycznych zasobów dla rozwoju nowych funkcji,
- atrakcyjne architektonicznie nowe obiekty budowlane mieszkalne lokalizowane głównie w pobliżu jeziora Chrzypskiego i Wielkiego, kompozycją formy dobraną do otaczającego środowiska przyrodniczego.

Elementy negatywne to:

- zły stan niektórych obiektów zabytkowych, wymagający dużych nakładów finansowych na ich rewaloryzację i dostosowanie do pełnienia obecnych, lub nowych funkcji (zespoły folwarczne w Ryżynie, Orlu Wielkim, Łęczeczkach, liczne domy zabytkowe indywidualne)
- niedostateczne uwzględnienie powiązań kompozycyjnych i krajobrazowych niektórych realizowanych zespołów zabudowy, z historycznie ukształtowanymi strukturami osadniczymi gminy (budynki proste z dachami płaskimi i pulpitowymi, schodkowe zwieńczenia ścian)
- występująca dezintegracja przestrzenna różnych form zabudowy - brak ciągłości przestrzennej i funkcjonalnej niektórych obszarów gminy.

Na terenie gminy występuje bardzo duża liczba stanowisk archeologicznych - 704.

Z uwagi na możliwości techniczne w części graficznej zaznaczono tylko największe powierzchniowo i kulturowo najbardziej cenne. Niemniej należy ściśle przestrzegać wytycznych konserwatorskich, ustanowionych podczas uzgadniania projektów planów miejscowych zagospodarowania przestrzennego i decyzji o warunkach zabudowy.

4. UWARUNKOWANIA SPOŁECZNO-GOSPODARCZE

4.1. Uwarunkowania demograficzne

4.1.1. Ludność

W 2010 roku wśród 3 342 mieszkańców gminy było 1702 kobiet (tj. 51 % ogółu mieszkańców) oraz 1640 mężczyzn (tj. 51 % ogółu mieszkańców). Na 1 km²

powierzchni gminy przypada 39,6 mieszkańców i jest to jeden z najmniejszych wskaźników gęstości zaludnienia w województwie wielkopolskim. Niska gęstość zaludnienia gminy w istotny sposób podkreśla jej wiejski charakter.

Stan ludności gminy w podziale na tzw. ekonomiczne grupy wiekowe przedstawia się następująco (wg faktycznego miejsca zamieszkania 31 XII 2009 r.):

- wiek przedprodukcyjny 845 osób
- wiek produkcyjny 1952 osób
- wiek poprodukcyjny 560 osób

Wskaźnik urodzeń żywych na 1000 ludności wynosi: w gminie 11,28 osób, w powiecie międzychodzkiem 11,01 zaś w województwie wielkopolskim 11,0. Zgony na 1000 ludności wynoszą w: w gminie 22,25 zgony, w powiecie międzychodzkiem 10,41 zgony, zaś w województwie wielkopolskim 9,9 zgonów. Wysoka liczba zgonów związana jest z lokalizacją na terenie gminy Domu Pomocy Społecznej w Łęczeczkach. Średnia wieku 120 mieszkańców Domu wynosi około 80 lat. Stąd wynika też ujemny wskaźnik przyrostu naturalnego wynoszący aż $-10,97/\text{tys.m}$, a $0,60/\text{tys.m}$ dla powiatu międzychodzkiego.

4.1.2. Rynek pracy

Znaczna część ludności gminy znajduje zatrudnienie poza terenem gminy, jednak brak jest danych statystycznych w tym zakresie.

Tabela nr 1

Bezrobotni zarejestrowani w gminie w latach 1991 – 2011

Rok	Liczba bezrobotnych osób	
	ogółem	w tym kobiet
1991	129	84
1992	178	96
1993	192	112
1994	176	94
1995	229	145
1996	239	141
1997	166	111

1998	144	97
1999	167	112
2009	111	68
2010	93	59

Źródło: GUS 2001

Liczba bezrobotnych osób w gminie Chrzypsko Wielkie w latach 1991 – 1998.

W 1998 roku stopa bezrobocia (procentowy udział bezrobotnych w ogólnej liczbie ludności w wieku produkcyjnym) wynosiła 8,1%. Należy zauważyć, że większość bezrobotnych stanowią kobiety.

Od roku 1998 liczba bezrobotnych systematycznie rośnie co tłumaczyć należy kryzysem gospodarczym sektora rolniczego postępującego od roku 1997.

W 2001 r. liczba bezrobotnych w powiecie międzychodzkiem wyniosła 2723 w tym kobiet 1448.

W dłuższym okresie czasu obserwuje się proces zmniejszania się liczby ludności związanej z rolnictwem. W 1950 roku ludność związana z rolnictwem liczyła 2 253 osoby tj. 87,1% ogółu ludności w gminie. W 1998 roku ludność ta liczyła 1 125 osób tj. 34% ogółu ludności.

Pozarolnicza działalność gospodarcza.

Chrzypsko Wielkie jest gminą o charakterze rolniczo – turystycznym.

Głównym kierunkiem działalności gospodarczej (poza rolnictwem) jest handel.

Na 1000 ludności przypada w gminie 48,7 podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w systemie REGON. Wskaźnik ten wynosi w powiecie 69,6 zaś w województwie 80,2.

Wszystkie zakłady zaliczają się do sektora małych firm. Na terenie gminy nie ma przedsiębiorstw ani zakładów rzemieślniczych, które produkowałyby wyroby o charakterze regionalnym lub z regionalną marką jakości.

Tabela nr 3.

Największe zakłady pracy w gminie Chrzypsko Wielkie

Nazwa zakładu	Przedmiot działalności	Liczba pracowników
Dom Pomocy Społecznej w Łęczeczkach	Usługi społeczne (120 pensjonariuszy)	70
Przedsiębiorstwo Wielobranżowe „Droventa” Charcice	Produkcja przemysłowa produktów z drewna	59
Zakład Leczenia Uzależnień w Charcicach	Usługi społeczne (40 pensjonariuszy)	40
Spółdzielnia usługowo produkcyjna „PROAGRO” Chrzypsko Wielkie	Usługi dla rolnictwa	39
Gminna Spółdzielnia „SCH” Chrzypsko Wielkie	Handel	34
Zakład Usługowo Montażowy Oczyszczalni Ścieków Białokoszyce	Usługi	29
Środowiskowy Dom Samopomocy w Chrzypsku Wielkim	Usługi społeczne (30 pensjonariuszy)	16

Zródło: dane Urzędu Gminy Chrzypsko Wielkie

Należy zauważyć, że zakładem pracy o największym zatrudnieniu jest Dom Pomocy Społecznej w Łęczeczkach.

4.2. Uwarunkowania wynikające z osadnictwa

4.2.1. Funkcje gminy

Podstawową funkcją gminy jest rolnictwo oraz rekreacja i turystyka

Gmina Chrzypsko Wielkie graniczy:

- od północy z Wronkami,
- od wschodu z Ostrorogiem,
- od południa z Pniewami i Kwilczem,
- od zachodu z Sierakowem.

Lokalizacja gminy ze względu na działalność gospodarczą jest mało korzystna. Przez teren gminy nie przechodzi żadna droga krajowa. Odległość z Chrzypska Wielkiego do Poznania – siedziby województwa i centrum gospodarczego regionu wynosi 65 km, a odległość do autostrady A2 wynosi 30 km. Do granicy polsko – niemieckiej i przejścia granicznego we Frankfurcie nad Odrą jest 180 km. Do Szczecina jest 220 km. Przez teren gminy przechodzi nieużytkowana obecnie linia kolejowa Szamotuły – Międzychód.

Ludność gminy zasiedla 14 miejscowości. Wszystkie miejscowości (oprócz Chrzypska

Wielkiego i Łęczec) należy zaliczyć do grupy wsi bardzo małych (do 150 mieszkańców) i małych (do 300 mieszkańców). Według kryterium liczby mieszkańców wsie można podzielić na następujące grupy:

- I. wsie duże (powyżej 500 mieszkańców) Chrzypsko Wielkie,
- II. wsie średnie (od 300 – 500 mieszkańców) Łęczce,
- III. wsie małe (od 150 – 300 mieszkańców) Białcz, Białokosz, Charcice, Orle Wielkie, Mylin, Ryżyn, Łęczeczki, Gnuszyn,
- IV. wsie bardzo małe (poniżej 200 mieszkańców) Chrzypsko Małe, Śródka, Białokoszyce, Strzyżmin.

Sieć osadnicza charakteryzuje się równomiernym rozłożeniem miejscowości po całym terenie gminy. Miejscowość gminna Chrzypsko Wielkie usytuowana jest w centrum gminy.

Zróżnicowany jest poziom wyposażenia wiejskich jednostek osadniczych w podstawowe usługi. Istniejący układ komunikacyjny sieci dróg gminnych, powiatowych i wojewódzkich zapewnia dostęp do każdej miejscowości w gminie.

Niska aktywność gospodarcza gm. Chrzypsko Wielkie powoduje znaczną migrację wahadłową ludności w poszukiwaniu pracy. Szacuje się, że wyjazdy do pracy poza teren gminy to około 200 osób wyjeżdżających w tradycyjnych kierunkach tj. głównie do Wronek, Międzychodu i Poznania.

Ścisłe powiązanie gminy z ośrodkami usługowymi poza jej granicami dotyczą również kształcenia młodzieży w szkołach ponad podstawowych. Kierunki tych wyjazdów pokrywają się z wyjazdami do pracy.

Potencjał ludnościowy jednostek osadniczych i stopień ich wyposażenia w usługi pozwoliły na ustalenie hierarchii ośrodków obsługi ludności gminy:

- gminny ośrodek obsługi ludności - wieś Chrzypsko Wielkie, siedziba władz gminnych oraz ośrodek usług ponadgminnych (administracja, ochrona zdrowia, bezpieczeństwo publiczne),
- ośrodki wspomagające ośrodek gminy – Łęczeczki, Łęczce
- wsie elementarne o poszerzonym zakresie usług: Charcice, Białokosz, Gnuszyn, Mulin, Ryżyn, Orle Wielkie, Białcz.
- wsie pozostałe – Chrzypsko Małe, Strzyżmin, Śródka, Białokoszyce

4.2.2. Mieszkalnictwo

W gminie dominuje zabudowa zagrodowa, jednorodzinna i letniskowa. Zabudowę wielorodzinną posiadają wsie: Orle Wielkie, Gnuszyn, Białokosz. Są to budynki należące dawniej do PGR, a obecnie do Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa.

Zabudowa wielorodzinna stanowi 15 % wszystkich mieszkań w gminie. W pozostałych

wsiach występuje wyłącznie zabudowa zagrodowa i jednorodzinna. Według danych ze spisu powszechnego (1988r.) gmina dysponowała 849 mieszkańami, z czego 700, tj. 80 % było wybudowane przed 1945 r. Na przestrzeni ostatnich 14 lat warunki mieszkaniowe (powierzchniowe) w gminie w zasadzie nie uległy zmianie, podniósł się natomiast standard wyposażenia mieszkań.

Analiza zasobów mieszkaniowych w gminie wykazała, że:

- warunki mieszkaniowe w gminie mierzone podstawowymi wskaźnikami porównywalne są zarówno dla powiatu jak i województwa – podobna jest wielkość mieszkań,
- stan techniczny wielu budynków wymaga szybkiego remontu i modernizacji, często zdewastowane są całe obejścia gospodarstw,
- na terenie gminy nie ma budynków i gospodarstw opuszczonych,
- potrzeby mieszkaniowe w okresie perspektywnym wynikać będą ze zmian w strukturze wieku ludności gminy - przewiduje się zwiększenie liczebności grupy produkcyjnej, a co za tym idzie tworzenie się nowych gospodarstw domowych.

Budownictwo mieszkaniowe jest tą formą działalności gospodarczej, która wpływa na ożywienie ogólnego poziomu gospodarczego. Bezpośredni wpływ gminy na jego rozwój związany jest z kompleksowym przygotowaniem niezbędnej ilości terenów budowlanych, a więc zapewnieniem podstawowego uzbrojenia terenu, przede wszystkim zaś dostawą wysokiej jakości wody pitnej, umożliwieniem odbioru i oczyszczania ścieków, usuwaniu i utylizacji odpadów komunalnych, zapewnieniu dostaw innych mediów infrastrukturalnych.

Nie wszystkie z tych warunków w gminie są spełnione, poza wystarczającą ilością wolnych terenów możliwych do przeznaczenia pod budownictwo mieszkaniowe wyposażenie w podstawowe urządzenia infrastruktury technicznej w gminie jest niezadowalające.

Realizowany systematycznie program uregulowania gospodarki ściekowej na terenie gminy wciąż jest niewystarczający wobec zaspokojenia potrzeb coraz większych terenów głównie zabudowy jednorodzinnej i letniskowej skoncentrowanej wokół jeziora Chrzypskiego.

Analiza wydawanych w gminie decyzji wykazała, że niewielka ich część dotyczyła budynków mieszkalnych, z tego niewiele ponad 50 % dotyczyła nowych obiektów, reszta to modernizacje i rozbudowy. Stan ten przekładał się bezpośrednio na wydawane pozwolenia na budowę, a w ich konsekwencji na efekty budownictwa mieszkaniowego.

W roku 2001 w gminie wybudowano zaledwie 5 mieszkań zawierających 22 izby.

Starzejące się zasoby mieszkaniowe przy zahamowaniu budownictwa mieszkaniowego w gminie będą powodować dalszą dekapitalizację substancji mieszkaniowej. Deficyt mieszkań i niski poziom ich przyrostu to główne problemy i ograniczenia rozwoju w tej dziedzinie.

Zaznaczyć należy, że nowe tereny zabudowy mieszkaniowej realizowane są głównie na podstawie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego uchwalonych po 1 stycznia 1995 r, których często ustalenia wykazują brak harmonii z lokalnymi warunkami środowiska przyrodniczego.

4.3. Uwarunkowania sfery społecznej

4.3.1. Oświata, kultura i sport

Kształcenie dzieci i młodzież odbywa się w Zespole Szkół w Chrzypsku Wielkim. Szkoła Gimnazjum nie posiada własnego budynku szkolnego. Konieczna jest budowa nowej siedziby szkoły lub adaptacja budynku szkoły podstawowej dla potrzeb gimnazjum i budowa nowej szkoły podstawowej.

Na terenie gminy wychowanie przedszkolne prowadzą dwa przedszkola: „U Reksia” w Chrzypsku Wielkim oraz Przedszkole w Mylinie. Liczba dzieci przedszkolnych to 82.

Bardzo dobrze rozwija się w gminie ruch sportowy. Są tutaj:

- UKS – Orbita w Chrzypsku Wielkim, sekcje: piłka siatkowa, tenis stołowy oraz kajakarstwo,
- Szkolny Związek Sportowy Wielkopolska w Chrzypsku Wielkim dla szkół podstawowych, realizuje tzw. szkolny kalendarz imprez sportowych,

Organizowane są sportowe zawody zimowe i letnie. Na terenie Chrzypska Wielkiego rozgrywane są powiatowe turnieje piłki siatkowej. W Łęczeczkach swoją bazę wypoczynkowo – szkoleniową ma Klub Kajakowy POSNANIA.

W miesiącu wrześniu w Chrzypsku odbywa się Rajd Klonowego Liścia – ogólnopolska impreza sportowa ruchu AA (Anonimowych Alkoholików).

W Chrzypsku Wielkim każdego roku w miesiącu lipcu jest organizowana masowa impreza kulturalno – sportowa Dni Wędzonej Sielawy. Program imprezy obejmuje: wędkowanie, występy zespołów artystycznych, pokazy sportów wodnych, zawody sportowe – turniej brydża sportowego.

4.3.2. Opieka zdrowotna

Ludność gminy obsługiwana jest przez lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej. W 2001 wskaźniki charakteryzujące stan gminy służby zdrowia przedstawiały się następująco:

- lekarze na 10 tys. ludności – 7,2 (powiat międzychodzki 13,5)
- pielęgniarki na 10 tys. ludności – 26,0 (powiat międzychodzki 41,2)

Powyższe dane ukazują niekorzystną sytuację w zakresie ochrony zdrowia ludności

gminy.

Na terenie gminy mają siedzibę specjalistyczne instytucje opieki zdrowotnej i pomocy społecznej, świadczące usługi dla osób z terenu województwa wielkopolskiego. Są to: Zakład Leczenia Uzależnień w Charcicach, Dom Pomocy Społecznej w Łęczeczkach. Jest tutaj także Środowiskowy Dom Samopomocy w Chrzypsku Wielkim.

Najbliższy szpital znajduje się w Międzychodzie.

4.3.3. Administracja i bezpieczeństwo publiczne

Obsługę administracyjną gminy w zakresie wynikającym z przepisów ustawy o samorządzie gminnym zapewnia Urząd Gminy zlokalizowany w Chrzypsku Wielkim.. Bezpieczeństwo mieszkańców zapewnia Posterunek Policji - Rewir Dzielnicowych podlegający Komendzie Powiatowej Policji w Międzychodzie. Posterunek posiada swoją siedzibę w południowej części wsi Chrzypsko Wielkie. Obowiązki przeciwpożarowe w gminie pełnią jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej, a na szczeblu powiatowym Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Międzychodzie.

4.3.4. Ocena funkcjonowania sfery usług społecznych

Zasoby sfery społecznej oraz funkcje przez nie realizowane – nie zawsze zapewniają gminie możliwości sprostania aktualnym potrzebom społecznym.

Sieć placówek, ich wyposażenie, stan techniczny, rozmieszczenie w gminie oraz zasięg obsługi i dostępność – jest niewystarczająca.

Zakres działania tych placówek nie pokrywa potrzeb gminy Chrzypsko Wielkie w związku, z czym niedobory w tym zakresie, tak ilościowe jak i branżowe, wymuszają ciężenia okolicznych wsi do innych ośrodków obsługi, Pniew, Międzychodu i Sierakowa.

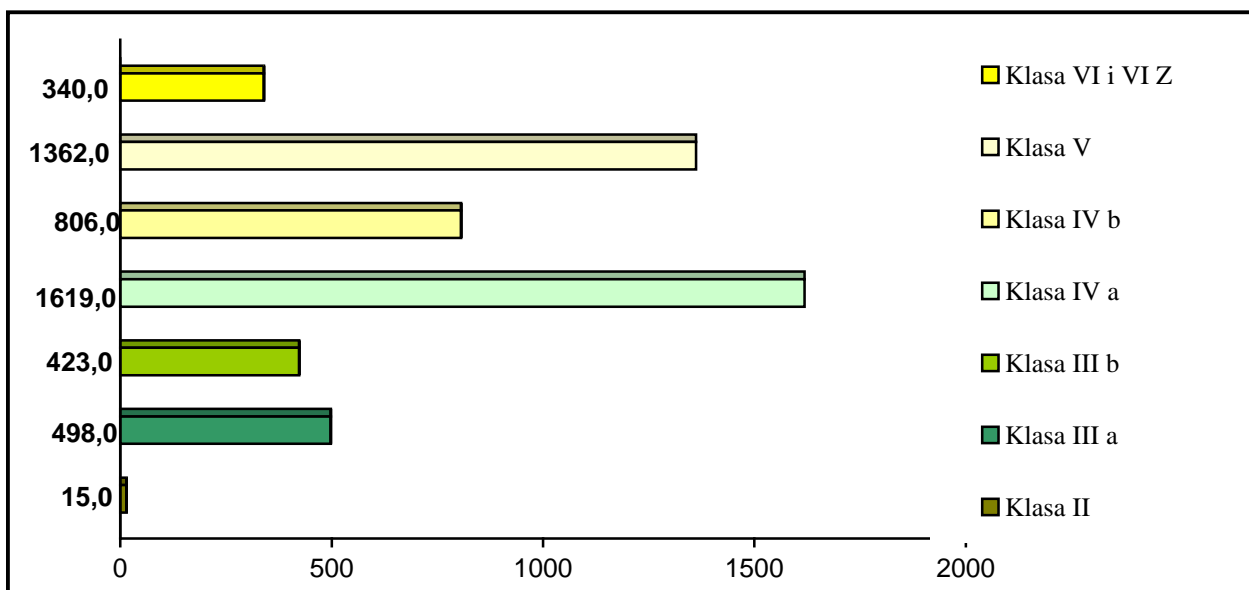
4.4. Rolnictwo

Podstawowym działem gospodarki w gminie jest rolnictwo.

Użytkowanie gruntów (ustalone wg granic administracyjnych gminy) przedstawiało się następująco (dane za rok 2011)

- grunty rolne - 5063 ha
- sady – 18 ha
- łąki – 358 ha
- pastwiska – 77 ha
- lasy – 1125 ha

Gospodarstwa indywidualne władają 85 % ogółu powierzchni użytków rolnych. Użytki rolne w gminie stanowią 17,04 % użytków rolnych powiatu międzychodzkiego i 0,26 % użytków

rolnych województwa wielkopolskiego. Powierzchnia użytków rolnych na 1 mieszkańca gminy wynosi 1,81 ha. Wskaźnik ten podkreśla rolniczy charakter gminy.

Do najważniejszych zasobów w rolnictwie zalicza się gleby. Obszar użytków rolnych w podziale na klasy bonitacyjne gruntów przedstawia się następująco:

Klasy bonitacyjne gruntów ornych:

- Klasa II	15	ha	(0,3%),
- Klasa III A	498	ha	(9,8%),
- Klasa III B	423	ha	(8,3%),
- Klasa IV A	1 619	ha	(32,1%),
- Klasa IV B	806	ha	(15,5%),
- Klasa V	1 362	ha	(27,1%),
- Klasa VI	340	ha	(6,7%),
- Nieużytki	9	ha	(0,2%),

Gleby klas najniższych (V i VI klasy) na gruntach ornych zajmują 34 % powierzchni tych gruntów w gminie (w województwie wielkopolskim wskaźnik ten wynosi ok. 40 %). Ogólny wskaźnik jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej gminy wynosi 63,8 i oznacza średnio korzystne warunki dla produkcji rolnej.

Produkcja rolnicza w formie surowca sprzedawana jest do punktów skupu zakładów poza

terenem gminy, gdyż w gminie nie ma ani punktów skupu płodów rolnych ani przedsiębiorstw przetwórstwa rolno – spożywczego.

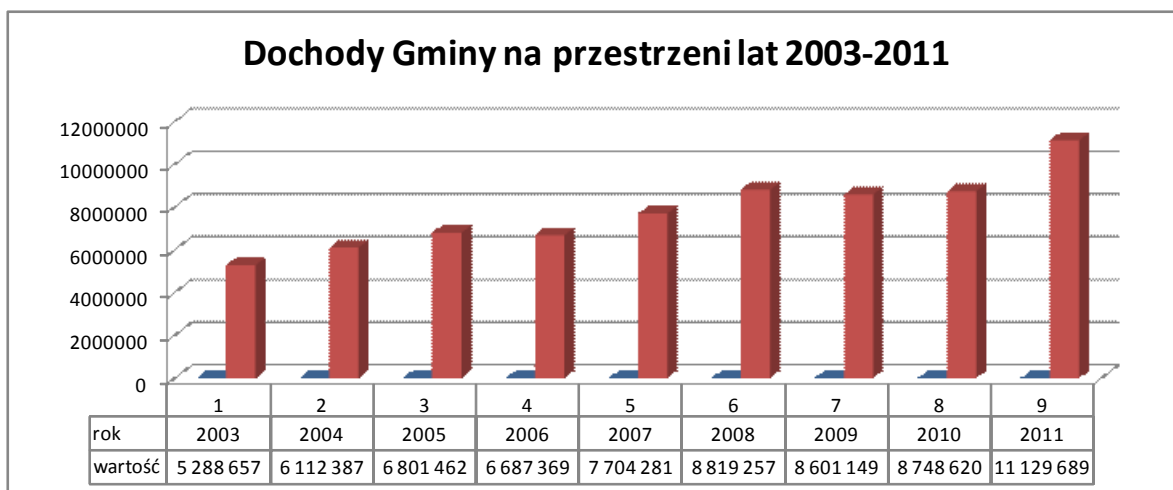
4.5. Gospodarka finansowa gminy

W 2011 roku zrealizowano dochody w łącznej kwocie 11 129 688,99 zł, co stanowi 99,85% planu rocznego ustanowionego w kwocie 11 146 397,48 zł. Na wzrost dochodów w 2011 roku duży wpływ miało zakończenie dwóch rozpoczętych w 2010 roku inwestycji dofinansowanych z PROW w 2011 roku , które dotyczyły modernizacji hydroforni w kwocie 1 537 063 zł i zagospodarowanie plaży w kwocie 376 366 zł.

Poniższa tabela przedstawia plan i wykonanie dochodów w latach 2003-2011.

Realizacja planu dochodów w latach 2003 – 2011 (dane w pełnych zł).

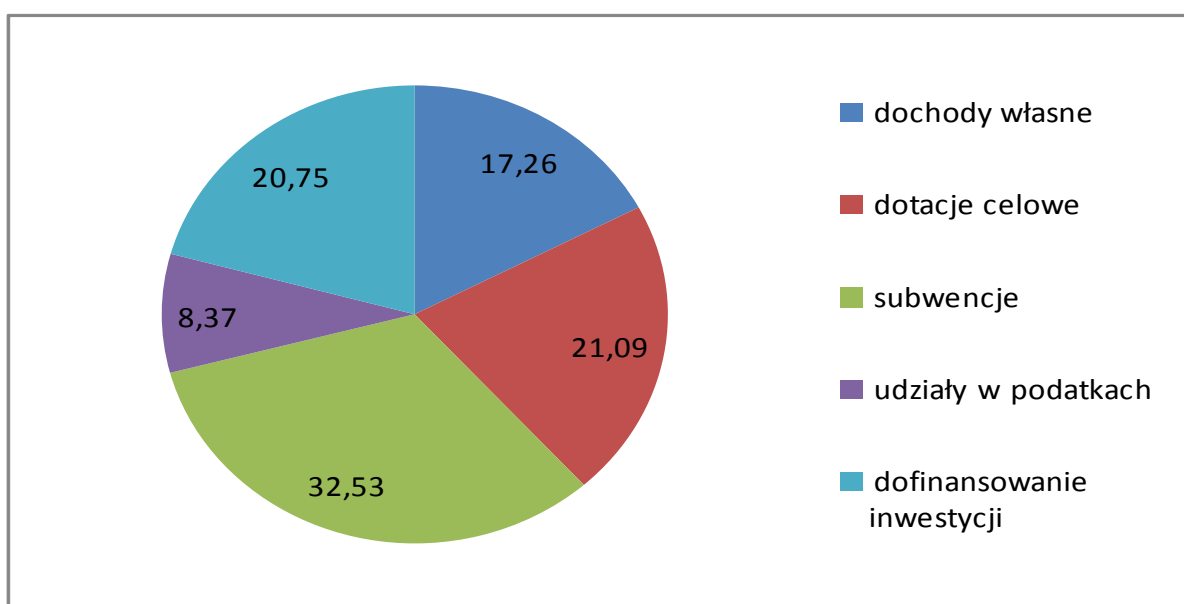
ROK	PLAN	WYKONANIE	%
2003	5 677 745	5 288 657	93,15%
2004	6 012 327	6 112 387	101,66%
2005	6 915 926	6 801 462	98,34%
2006	6 666 060	6 687 369	100,32%
2007	7 545 052	7 704 281	102,11%
2008	8 920 733	8 819 257	98,86%
2009	8 758 215	8 601 149	98,21%
2010	8 740 158	8 748 620	100,10%
2011	11 146 397,48	11 129 688,99	99,85%

Struktura wykonanych dochodów w podziale na dochody własne, dotacje, subwencje, dofinansowania oraz udziały w podatkach, przedstawiała się następująco :

Wyszczególnienie	Kwota	Struktura
a) dochody własne- podatek rolny,leśny,od nieruchomości, dzierżawy,sprzedaż gruntów,uzytkowanie wieczyste	1 921 267,57	17,26
b) dotacje celowe	2 346 810,05	21,09
c) subwencje	3 620 669,00	32,53
d) udziały w podatkach pobieranych przez urzędy skarbowe (CIT,PIT,karta podatkowa, podatek od spadków i darowizn oraz czynności cywilnoprawnych	931 278,44	8,37
e) dofinansowanie inwestycji	2 309 663,93	20,75
Dochody ogółem	11 129 688,99	100,00

Struktura wykonanych dochodów w roku 2011

Łączny procentowy udział dotacji celowych i subwencji w dochodach Gminy ogółem wynosi 53,62% i jest mniejszy niż w roku ubiegłym o 13,68%. Zwiększyły się natomiast znacznie dofinansowania inwestycji, które wynoszą w 2011 roku 20,75%, a w roku ubiegłym 0,7%. Zmniejszyły się dochody własne z 22,3% w 2010 roku do 17,26% w 2011 roku.

Poniższa tabela przedstawia wielkość dochodów własnych, dotacji celowych, subwencji, udziałów w podatkach i dofinansowań w latach 2003-2011.

Wyszczególnienie	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003
dochody własne	1 921 267,57	1 951 046,00	2 019 867,00	2 171 872,00	2 017 757,00	1 693 143,00	1 605 028,00	1 701 689,00	1 487 963,00
dotacje celowe	2 346 810,05	2 437 791,00	2 243 329,00	2 375 807,00	2 274 158,00	2 072 190,00	1 380 303,00	1 063 346,00	957 962,00
subwencje	3 620 669,00	3 451 956,00	3 364 237,00	3 089 912,00	2 538 121,00	2 197 962,00	2 435 346,00	2 704 705,00	2 242 613,00
udziały w podatkach	931 278,44	847 227,00	835 717,00	784 777,00	733 445,00	583 594,00	487 079,00	389 648,00	289 953,00
dofinansowania	2 309 663,93	60 600,00	138 000,00	396 890,00	140 800,00	140 480,00	893 706,00	253 000,00	310 166,00
Dochody ogółem	11 129 688,99	8 748 620,00	8 601 150,00	8 819 257,00	7 704 281,00	6 687 369,00	6 801 462,00	6 112 387,00	5 288 657,00

Stosunek dochodów własnych do dochodów wykonanych ogółem systematycznie maleje – od 28,13% w roku 2003 do 17,26% w roku 2011. Powyższe zjawisko przedstawia poniższa tabela:

Wyszczególnienie	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003
dochody własne	1 921 267,57	1 951 046,00	2 019 867,00	2 171 872,00	2 017 757,00	1 693 143,00	1 605 028,00	1 701 689,00	1 487 963,00
dochody ogółem	11 129 688,99	8 748 620,00	8 601 150,00	8 819 257,00	7 704 281,00	6 687 369,00	6 801 462,00	6 112 387,00	5 288 657,00
udział %	17,26	22,30	23,48	24,63	26,19	25,32	23,60	27,84	28,13

W roku 2011 wpłynęły znaczne dofinansowania z funduszy unijnych związane z inwestycjami realizowanymi w omawianym okresie. Spowodowało to bardzo wysokie wykonanie kwoty dochodów ogółem.

Wykonania planu dochodów w poszczególnych działach klasyfikacji budżetowej.

Dział	Wyszczególnienie	Plan	Wykonanie	%
010	Rolnictwo i łowiectwo	1 821 943,00	1 835 558,77	100,75
020	Leśnictwo	700,00	1 303,78	186,25
600	Transport i łączność	162 900,00	162 900,00	100,00
630	Turystyka	401 962,00	376 605,00	93,69
700	Gospodarka mieszkaniowa	87 287,00	110 691,02	126,81
710	Działalność usługowa	4 500,00	0,00	0,00
750	Administracja publiczna	61 514,00	63 514,00	103,25
751	Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli o ochrony prawa oraz sądownictwa	15 916,00	14 296,00	89,82
756	Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	2 437 072,00	2 493 110,45	102,30
758	Różne rozliczenia	3 763 460,00	3 762 942,77	99,99
801	Oświata i wychowanie	84 278,48	69 899,46	82,94
852	Pomoc społeczna	1 965 233,00	1 948 018,82	99,12
854	Edukacyjna opieka wychowawcza	38 867,00	36 078,00	92,82
900	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	8 800,00	20 665,09	234,83
921	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	291 965,00	217 265,85	74,42
926	Kultura fizyczna i sport	0,00	16 839,98	
	Ogółem	11 146 397,48	11 129 688,99	99,85

Również zdolności kredytowe gminy w najbliższych latach są już ograniczone i przy niskim udziale dochodów własnych mogą być przeszkodą w pozyskiwaniu środków z funduszy strukturalnych.

5. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

5.1. Zaopatrzenie w wodę

Gmina Chrzypsko Wielkie posiada sieć wodociągową z przyłączami do gospodarstw domowych eksploatowaną już od wielu lat.

Zaopatrzenie mieszkańców w wodę odbywa się głównie za pośrednictwem sieci wodociągowej za pośrednictwem 4 ujęć wody:

1. Ujęcie wody Chrzypsko Wielkie:

- 2 studnie o głębokości -120,3 m i 114 m
- Rzędna wysokościowa - 53,41 m npm.

- Poziom warstwy wodonośnej – trzeciorzędowy
- Zasoby zatwierdzone w kat. B – 35,09 m³/h

2. Ujęcie wody Białokosz:

- Studnie o głębokości - 22 m
- Rzędna wysokościowa – 92,50 m npm.
- Zasoby zatwierdzone w kat. B – 60 m³/h

3. Ujęcie wody Białcz:

- Studnie o głębokości 87,0 m npm.
- Rzędna wysokościowa – 50,8 m npm.
- Poziom warstwy wodonośnej – trzeciorzędowy
- Zasoby zatwierdzone w kat. B – 72 m³/h

4. Ujęcie wody Orle Wielkie:

- Studnie o głębokości – 35 m
- Rzędna wysokościowa - 78,55 m npm.
- Poziom warstwy wodonośnej – czwartorzędowy
- Zasoby zatwierdzone w kat. B – 24 m³/h

W gminie Chrzypsko Wielkie zwodociągowanych jest 13 wiejskich jednostek osadniczych.

PODSTAWOWE DANE GOSPODARKI WODNO – ŚCIEKOWEJ

- długość sieci wodociągowej – 82,56 km
- długość przyłączy wodociągowych – 10,82 km
- liczba przyłączy wodociągowych – 904
- długość zbiorczej kanalizacji sanitarnej – 8,73 km
- długość przyłączy kanalizacyjnych – 1,83 km
- przepustowość gminnej oczyszczalni ścieków – 302 m³/dobę
- liczba budynków mieszkalnych podłączonych do sieci wodociągowej – 618
- liczba budynków mieszkalnych podłączonych do sieci kanalizacyjnej - 145

Obecnie nie notuje się deficytów wody w poszczególnych ujęciach.

Problemem jest brak sieci wodociągowej w Białokoszycach oraz stan techniczny ujęć wody i sieci wodociągowych głównie w ujęciach przejętych przez Gminny Zakład Komunalny od spółdzielni rolniczych

5.2. Odprowadzanie ścieków

Od 2000 roku na terenie omawianej gminy działa biologiczna oczyszczalnia ścieków. Zlokalizowana ona jest na terenie miejscowości gminnej – Chrzypsko Wielkie – nad rzeką Osiecznicą.

W gminie znajduje się nieczynna obecnie oczyszczalnia ścieków w miejscowości Orle Wielkie (przy byłej spółdzielni produkcyjnej)

Głównym celem wybudowania oczyszczalni była ochrona Jeziora Chrzypskiego przed zanieczyszczeniami. Dlatego też główny nacisk postawiono na dowożenie ścieków z miejscowości znajdujących się w bliskim sąsiedztwie jeziora, tj. Chrzypsko Wielkie, Chrzypsko Małe oraz Łęczeczki.

Ścieki do oczyszczalni dowożone są również ze wszystkich ośrodków wypoczynkowych, indywidualnych domków letniskowych i kempingów zlokalizowanych na terenie tych trzech wsi.

W poszczególnych miejscowościach, indywidualne gospodarstwa posiadają bezodpływowe zbiorniki na ścieki socjalno – bytowe. Transport ścieków odbywa się przy wykorzystaniu taboru ascenizacyjnego. W okresie sezonu letniego, ilość ścieków z w/w miejscowości stanowi około 50% ogółu, poza sezonem spada do około 40%.

W obecnej chwili realizowana jest sieć kanalizacyjna w Chrzypsku Wielkim.

Wybudowano 8,73 km sieci kanalizacji sanitarnej.

Nieliczne gospodarstwa indywidualne i zakłady użyteczności publicznej mają lokalną kanalizację z osadnikami bezodpływowymi. Pozostałe posiadają szamba, z których odpływy kierowane są głównie do gruntu i do okolicznych cieków bądź jezior.

Ośrodki wypoczynkowe i niektóre domki letniskowe mają lokalną sieć kanalizacyjną oraz szamba. Tylko nieliczne z tych ostatnich mają ustępy suche. Kempingi nie posiadają żadnej z wymienionych form gromadzenia ścieków, poza polem namiotowym w Chrzypsku Małym

Na terenie poszczególnych miejscowości znajdują się studzienki kanalizacyjne, odprowadzające nadmiar wody opadowej. Pokrywają one mniej niż 50% ogólnej powierzchni danego terenu.

W celu ostatecznego uporządkowania gospodarki ściekowej w gminie Chrzypsko Wielkie zakłada się następujący schemat działania:

1. Całkowita budowa sieci kanalizacyjnych dla miejscowości wokół Jeziora Chrzypskiego (w celu jego ochrony przed zanieczyszczeniem) – Chrzypsko Wielkie, Chrzypsko Małe
2. W miarę rozwoju gospodarczego opartego na aktywizacji usług turystycznych w rejonie Jeziora Białokoskiego proponuje się budowę oczyszczalni ścieków w Białokoszu, zgodnie z II wariantem programu rozwiązania gospodarki ściekowej,

3. Realizację indywidualnych oczyszczalni ścieków dla terenów o zabudowie rozproszonej i małych miejscowości.

Należy nadmienić, że ustalenia planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego w zakresie gospodarki ściekowej nie zostały zrealizowane.

Analizując sytuację w zakresie gospodarki ściekowej uznać należy, że stopień zaspokojenia potrzeb mieszkańców gminy jest niewystarczający.

W powyższej sytuacji ograniczone są możliwości rozwoju gospodarczego omawianego terytorium.

Wynika to z następujących faktów:

- brak rozwiniętych systemów odprowadzania i oczyszczania ścieków
- utrudnienia organizacyjne i ekonomiczne wynikające z konieczności eksploatacji szamb
- zagrożenia zanieczyszczenia środowiska w szczególności wód powierzchniowych i podziemnych

5.3. Gazownictwo i ciepłownictwo

Gmina Chrzypsko Wielkie nie jest zgazyfikowana i z informacji Pomorsko – Wielkopolskiej Spółki Gazownictwa, ze względów ekonomicznych nie przewiduje się gazyfikacji miejscowości gminnych.

Przez północny teren gminy przebiega trasa gazociągu przesyłowego wysokiego ciśnienia. Gazociąg ten ma wyznaczoną strefę ochronną 2 x 15,0 m licząc od skrajni przewodu.

Podstawowym nośnikiem energetycznym stosowanym w gminie do celów grzewczych jest węgiel kamienny, miał, olej opałowy i gaz płynny. Zaopatrzenie w ciepło budynków mieszkalnych i budynków użyteczności publicznej odbywa się z indywidualnych kotłowni i palenisk domowych.

Budynki mieszkalne, wielorodzinne – związane z byłymi państwowymi gospodarstwami rolnymi zaopatrywane są z kotłowni lokalnych o małych mocach, od 0,25 do 0,85 Gcal/h.

5.4. Gospodarka odpadami

Zasady gospodarki odpadami w gminie regulują postanowienia regulaminu utrzymania czystości i porządku przyjętego uchwałą Rady Gminy Chrzypsko Wielkie Nr XXVI/158/05 z dnia 22 lutego 2005 roku, zmienionego uchwałą Nr XXXVI/224/06 z dnia 3 kwietnia 2006 roku. Gminny system gospodarki odpadami komunalnymi opiera się na zorganizowanej zbiorczej

odpadów zmieszanych prowadzonej metodą pojemnikową i częściowo workową oraz na selektywnej zbiórce odpadów opakowaniowych (tworzywa sztuczne i szkło) prowadzonej metodą pojemnikową.

W gminie zbieranych jest około 350 Mg odpadów komunalnych rocznie z czego 93% stanowią niesegregowane odpady komunalne. Około 40% ogółu zbieranych odpadów pochodzi z gospodarstw domowych.

Odpady pochodzące z terenu gminy, zebrane w sposób selektywny przekazywane są do odzysku, w tym recyklingu do instalacji położonych poza jej terenem (tworzywa sztuczne, szkło).

Na terenie gminy nie ma również instalacji do unieszkodliwiania odpadów komunalnych. Zebrane niesegregowane odpady komunalne (po wysortowaniu surowców wtórnych) deponowane są na składowisku odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w miejscowości Mnichy w gminie Międzychód należącym do Zakładu Utylizacji Odpadów Clean City Sp. z o.o.

5.5. Elektroenergetyka

Wszystkie jednostki osadnicze na terenie gminy zasilane są w energię elektryczną za pośrednictwem sieci energetycznych średniego napięcia 15 KV i stacji transformatorowych.

Istniejące linie energetyczne i stacje transformatorowe nie w pełni zaspakajają potrzeby jednostek, ale niedobory mocy nie są uciążliwe.

Przyczyną częstych awarii i przerw w dostawach prądu dla tych jednostek jest zły stan techniczny i niewystarczająca przepustowość zarówno stacji transformatorowych jak i linii energetycznych średniego i niskiego napięcia. Szacuje się, że niedobór mocy na terenie gminy wynosi ok. 20 KV.

Na terenie gminy nie ma większych zakładów przemysłowych i w chwili obecnej nie ma zapotrzebowania na zasilania wysokiego napięcia. Przez obszar gminy Chrzypsko Wielkie przebiega linia energetyczna wysokiego napięcia 110 kV relacji Wronki - Pniewy

5.6. Telekomunikacja

Wszystkie jednostki osadnicze na terenie gminy poza Orlem Wielkim są wyposażone w sieć telefoniczną. Centrala telefoniczna zlokalizowana jest we wsi Chrzypsko Wielkie.

Na terenie gminy zlokalizowane są 2 stacje bazowe sieci telefonii komórkowej.

5.7. Podsumowanie

Ocena stanu funkcjonowania infrastruktury technicznej gminy pod kątem zaspokojenia podstawowych potrzeb ludności oraz lokalnej gospodarki pozwoliła na określenie atutów i słabości w tej dziedzinie. Za korzystne uwarunkowania uznano:

- zasoby wód podziemnych umożliwiające zaopatrzenie w wodę ludności i lokalnej gospodarki,
- przebiegający przez teren gminy gazociąg przesyłowy, który po budowie węzła rozdzielczego może stać się dla gminy ekologicznym nośnikiem energii
- pokrycie usługami telekomunikacyjnymi
- nowa oczyszczalnia ścieków w Chrzypsku Wielkim

Do niekorzystnych uwarunkowań zaliczono:

- brak kanalizacji sanitarnej i oczyszczalni ścieków dla wszystkich jednostek osadniczych
- występujące deficyty w dostawie energii elektrycznej
- brak sieci gazowych rozprowadzających

6. UKŁAD KOMUNIKACYJNY GMINY

6.1. Sieć drogowa

Gmina Chrzypsko Wielkie leży w północno - zachodniej części województwa Wielkopolskiego, w dorzeczu rzeki Warty.

Przez obszar gminy przebiegają 3 drogi wojewódzkie, oraz system dróg powiatowych i gminnych.

W skład dróg wojewódzkich wchodzi:

- droga nr 186 relacji Kwilcz – Wróblewo – Dobrojewo o długości w gminie 12, 952 km, średniej szerokości 5,5 m o wystarczającym stanie technicznym
- droga nr 133 relacji Chełst – Sieraków – Ryżyn – Chrzypsko Wielkie o długości w gminie 4, 885 km o nawierzchni mineralno – bitumicznej o złym stanie technicznym
- droga nr 182 relacji Międzychód – Czarnków – Ujście o długości w gminie 633 m i średniej szerokości 6 m o wystarczającym stanie technicznym

Uzupełnieniem układu dróg wojewódzkich są drogi powiatowe.

Są to następujące drogi klasy L:

Ogółem długość sieci dróg powiatowych w gminie wynosi:

- długość dróg ogółem – 31.290 km

- w tym o nawierzchni bitumicznej – 27.205 km
- nawierzchni gruntowej – 4.050 km

Pozostałe drogi czyli system dróg gminnych znajduje się w zróżnicowanym stanie technicznym i wymaga na wielu odcinkach przeprowadzenia generalnych modernizacji.

Zarządcami dróg są:

- dla dróg wojewódzkich – Wielkopolski Zarząd Dróg Wojewódzkich, Rejon Dróg Wojewódzkich w Szamotułach
- dla dróg powiatowych - Zarząd Dróg Powiatowych w Międzychodzie
- dla dróg gminnych - Wójt Gminy

Drogi nie zaliczone do żadnej kategorii dróg publicznych, w szczególności drogi w osiedlach mieszkaniowych, dojazdowe do gruntów rolnych i leśnych, dojazdowe do obiektów użytkowanych przez podmioty prowadzące działalność gospodarczą, place przed dworcami kolejowymi i autobusowymi są drogami wewnętrznymi. Budowa, utrzymanie, zarządzanie i oznakowanie dróg wewnętrznych należy do zarządcy terenu.

Gmina posiada połączenia autobusowe w kierunku Poznania, Pniew, Szamotuł, Międzychodu i Wronek.

6.2. Ocena układu komunikacyjnego

W odległym czasie został wykształcony istniejący obecnie układ sieci drogowej o takim, a nie innym układzie powiązań komunikacyjnych. O tym układzie decydował układ osadniczy, który wymuszał budowę połączeń pomiędzy poszczególnymi miejscowościami.

Główna arteria gminy - droga wojewódzka relacji Kwilcz - Dobrojewo posiada charakter drogi zbiorczej dla dróg powiatowych, a drogi powiatowe i gminne stanowią połączenia z poszczególnymi miejscowościami.

Ogólnie można stwierdzić, że sieć komunikacyjna na terenie gminy wykształcona jest poprawnie łącząc dwa cele:

- korzystną obsługę terenu
- usankcjonowanie środowiska przyrodniczego.

Wykształcony w wielowiekowym procesie rozwoju układ osadniczy i kierunki ciążenia, utworzyły istniejący układ drogowy. Układ ten jest układem stabilnym w czasie, lecz

reagującym na zachodzące przemiany życia. Istniejące powiązania drogowe zmieniają najwyżej swój charakter, ale zawsze pozostają.

Głównym zadaniem niniejszego zadania jest więc określenie charakteru tych zmian oraz ewentualne wyodrębnienie nowych połączeń - powiązań tranzytowych. Z przeprowadzonej analizy jednak wynika, że istniejący układ należy przede wszystkim modernizować, podnosząc jego parametry, a szczególnie nośność nawierzchni oraz rozwiązując problemy ruchu na skrzyżowaniach.

Ta ostatnia kwestia dotyczy przede wszystkim skrzyżowania drogi wojewódzkiej nr 186 z drogą powiatową relacji Pniewy – Łęczeczki.

Z uwagi na małe natężenie ruchu na przebiegających przez gminę drogach wojewódzkich i powiatowych, nie przewiduje się realizacji obwodnic czy obejść drogowych.

Uwarunkowania osiągnięcia pożądanego celu rozwoju rozpatruje się w podziale na:

1. Czynniki stymulujące osiągnięcie celu, w tym:

- szanse, rozumiane jako uwarunkowania zewnętrzne, wynikające z warunków otoczenia niezależnych od gminy
- mocne strony gminy, rozumiane jako uwarunkowania wewnętrzne, w mniejszym lub większym stopniu zależne od gminy

2. Czynniki hamujące osiągnięcie celu, w tym:

- zagrożenia zewnętrzne
- słabe strony stanowiące uwarunkowania wewnętrzne

W działaniach organów gminy należy wykorzystywać zewnętrzne szanse i własne, mocne strony gminy starając się zniwelować wewnętrzne słabości i zewnętrzne zagrożenia.

Czynniki działające w kierunku osiągnięcia celu

Szanse (zewnętrzne)

- tradycyjnie wykształcony układ ciężarów do Pniew, Sierakowa i Szamotuł
- przebieg drogi wojewódzkiej nr 186 przez środek gminy
- dobrze rozwinięte powiązania zewnętrzne poprzez sieć dróg powiatowych

Mocne strony gminy:

- dobrze rozwinięta sieć dróg powiatowych i gminnych
- dobrze zorganizowana komunikacja autobusowa

Czynniki utrudniające osiągnięcie celów

Zagrożenia (zewnętrzne)

- brak proporcjonalnych do potrzeb wielkości środków finansowych na inwestycje drogowe i modernizację układu infrastruktury transportowej
- przebieg głównych ciągów komunikacyjnych przez "centra" ośrodków osadniczych, przez co drogi nabierają charakteru ulic. Dotyczy to szczególnie przebiegu drogi wojewódzkiej nr 186

Słabe strony gminy

- duża część dróg gminnych posiada nawierzchnię nieutwardzoną (gruntową)
- drogi powiatowe posiadają parametry poniżej wymagań określonych normatywnem
- zawieszona została komunikacja kolejowa
- słaba organizacja i funkcjonowanie komunikacji autobusowej

6.3. Podsumowanie

Podstawowym problemem istniejącego układu komunikacyjnego jest brak ciągłości standardu tras, tzn. nagłe utrudnienia i ograniczenia ruchu. Do elementów negatywnych układu komunikacyjnego należy zaliczyć:

- historycznie ukształtowane główne ciągi komunikacyjne przebiegające przez „centrum” ośrodków osadniczych,
- rozwój przestrzenny jednostek osadniczych wzdłuż tras komunikacyjnych (obudowując drogi wzdłuż na długich odcinkach, wytworzyły się z nich ulice ze zawartą zabudową),
- zbyt niskie parametry dróg (za małe szerokości jezdni – korony, nie normatywne łuki poziome, zła widoczność na skrzyżowaniach, za bliska zabudowa, itp.),

7. SYNTEZA UWARUNKOWAŃ I IDENTYFIKACJA PROBLEMÓW ROZWOJOWYCH GMINY

Rozpoznanie dotychczasowego stanu rozwoju i zagospodarowania przestrzennego gminy przeprowadzone w ramach diagnozy i uwarunkowań pozwoliło na syntetyczną charakterystykę procesów i tendencji rozwojowych - sformułowanie czynników sprzyjających rozwojowi oraz na identyfikację podstawowych problemów wymagających rozwiązania, a mianowicie:

1. Położenie gminy w obszarach peryferyjnych województwa, z dala od ważniejszych

szlaków komunikacyjnych nie sprzyja jej rozwojowi.

2. Gmina posiada kompleksy leśne, bogatą sieć hydrograficzną, urozmaiconą faunę i florę, dobrze funkcjonujący system powiązań przyrodniczych, a więc czynniki warunkujące prawidłowe funkcjonowanie środowiska przyrodniczego. Ponadprzeciętne walory przyrodniczo - krajobrazowe są szansą rozwoju funkcji rekreacyjno - turystycznej.
3. Szansą rozwoju funkcji rekreacyjno - turystycznej są również jej walory kulturowe, przede wszystkim: różnorodność typów krajobrazu kulturowego, unikatowe w skali regionu zespoły zabytkowe i wyróżniające wyznaczniki tożsamości przestrzennej gminy. Problemem jest zły stan niektórych obiektów zabytkowych, wymagający dużych nakładów finansowych na ich rewaloryzację i dostosowanie do pełnienia obecnych, lub nowych funkcji.
4. Liczba ludności gminy wynosi 3,342 tys. i od wielu lat pozostaje na podobnym poziomie z tendencją spadkową. Niski wskaźnik przyrostu naturalnego oraz ujemne saldo migracji wpływają niekorzystnie na stopień rozwoju społeczno – gospodarczego gminy. Charakterystycznym staje się proces starzenia się ludności. W najbliższych dziesięciu latach wzrastać też będzie udział ludności w wieku produkcyjnym, co w sytuacji wielkich trudności ze znalezieniem pracy na terenie gminy może wpłynąć na wzrost bezrobocia.
5. Gmina zagrożona jest bezrobociem strukturalnym. Wzrost liczby bezrobotnych pozbawionych prawa do zasiłku powoduje zwiększenie wydatków na pomoc społeczną. Niski przyrost podmiotów prowadzących działalność gospodarczą nie zrekompensował redukcji zatrudnienia w rolnictwie.
6. Starzejące się zasoby mieszkaniowe przy zahamowaniu budownictwa mieszkaniowego będą powodować dalszą dekapitalizację substancji mieszkaniowej. Deficyt mieszkań i niski poziom ich przyrostu to główne problemy i ograniczenia rozwoju w tej dziedzinie.
7. Zasoby sfery społecznej oraz funkcje przez nie realizowane nie zapewniają gminie możliwości sprostania aktualnym potrzebom społecznym. Niewystarczająca jest sieć placówek, ich wyposażenie, stan techniczny, rozmieszczenie w gminie oraz zasięg obsługi i ich dostępność.
8. Wyposażenie gminy w placówki usługowo-handlowe jest niewystarczające. Wiele małych miejscowości nie posiada żadnych placówek tego typu, co stwarza znaczne utrudnienia dla miejscowej ludności.
9. Podstawową funkcją gminy jest rolnictwo. Rozwojowi rolnictwa sprzyjają korzystne warunki glebowe.

10. Turystyka wciąż odgrywa małą rolę w sferze gospodarczej gminy pomimo istniejących predyspozycji do jej rozwoju, jakimi są walory przyrodnicze i krajobrazowe. Główną przyczyną jest brak odpowiedniego zagospodarowania turystycznego w postaci bazy noclegowej i gastronomicznej, urządzeń infrastruktury technicznej, a także promocji atrakcji turystycznych gminy.
11. Sieć komunikacyjna gminy jest dostatecznie zintegrowana z układem komunikacyjnym województwa.
12. Niedostatecznie rozwinięta infrastruktura techniczna, a w szczególności brak systemu kanalizacji i oczyszczania ścieków dla większości miejscowości oraz brak sieci gazowej .
13. Brak przygotowanych terenów inwestycyjnych uniemożliwia napływ inwestycji do gminy stając się kolejną barierą w jej rozwoju gospodarczym, ograniczającą tworzenie nowych miejsc pracy i łagodzenie problemu bezrobocia.
14. Uwarunkowania społeczno-gospodarcze gminy powodują, że około połowa wydatków budżetu gminnego musi być przeznaczane na sferę społeczną. Ograniczona wielkość dochodów własnych przy dużych potrzebach inwestycyjnych (infrastrukturalnych) i ograniczone zdolności kredytowe gminy w najbliższych latach mogą być przeszkodą w pozyskiwaniu środków z funduszy strukturalnych.

Główne problemy rozwojowe gminy mieszczą się w kategoriach problemów społeczno-gospodarczych i infrastrukturalnych, wywołane są przez czynniki wzajemnie ze sobą powiązane i oddziałujące na siebie na zasadzie „sprzężeń zwrotnych”.

- **Problemem numer jeden** jest niski poziom rozwoju gospodarczego skutkujący dużym bezrobociem
- **Problemem numer dwa** jest luka infrastrukturalna skutkująca tzw. „opóźnieniem cywilizacyjnym”, ograniczająca rozwój społeczno-gospodarczy i powodująca degradację zasobów środowiska przyrodniczego.

Rozwiązaniem większości problemów będzie tworzenie przez gminę warunków do jej aktywizacji gospodarczej w celu tworzenia nowych miejsc pracy. Aby proces ten mógł nastąpić należy przede wszystkim:

- uporządkować gospodarkę ściekową poprzez budowę systemu kanalizacji i oczyszczania ścieków.
- przedstawić inwestorom ofertę w pełni uzbrojonych terenów przeznaczonych pod zróżnicowane formy działalności inwestycyjnej,

Pakiet przedstawionych działań pozwoli na wykorzystanie szans położenia gminy w strefie obszarów o dużych walorach przyrodniczo-krajobrazowych, w kierunku rozwoju funkcji turystycznej i rekreacyjnej z całym „otoczeniem usługowym”, rozwoju tzw. „rolnictwa ekologicznego” i przetwórstwa rolnego oraz zróżnicowanej działalności gospodarczej przy jednoczesnym zachowaniu zasobów przyrody i ochronie środowiska przyrodniczego oraz zachowaniu dziedzictwa kulturowego.

Wokół tych przesłanek budowana będzie strategia rozwoju gospodarczego i przestrzennego gminy, której wyrazem będą cele, zasady, kierunki i polityka zagospodarowania przestrzennego prowadzona przez Gminę Chrzypsko Wielkie.

ROZDZIAŁ II

KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

1. CELE POLITYKI PRZESTRZENNEJ GMINY

Strategicznym celem rozwoju Gminy Chrzypsko Wielkie jest poprawa warunków życia jej mieszkańców oraz rozwój przedsiębiorczości w oparciu o istniejący potencjał społeczny i gospodarczy przy zachowaniu walorów przyrodniczo - krajobrazowych i kulturowych.

Osiągnięcie tak określonego celu powinno nastąpić w wyniku realizacji niżej sformułowanych celów ekologicznych, gospodarczych i społecznych:

1. modernizacja i rozbudowa oczyszczalni ścieków i docelowe skanalizowanie gminy
2. zwiększenie obszaru zalesień,

3. ochrona środowiska przyrodniczego,
4. przeznaczenie gleb wysokich klas bonitacyjnych wyłącznie w celu produkcji rolnej,
5. rozwój małej i średniej przedsiębiorczości,
6. rozwój rolnictwa ekologicznego i zagospodarowanie środków trwałych nie użytkowanych w rolnictwie na działalność inną niż rolnicza,
7. ochrona zabytków i obiektów historycznych
8. stworzenie ciągów spacerowo–rowerowych,
9. racjonalne zagospodarowanie terenu rekreacyjnego wokół jeziora Chrzypskiego
10. uzupełnienie istniejącej zabudowy na wsiach – nie należy dopuszczać do rozproszenia zabudowy,
11. modernizacja i rozbudowa sieci energetycznej,
12. budowa społeczeństwa informatycznego z możliwością korzystania przez instytucje, gospodarstwa domowe z sieci internetowej i nośników telekomunikacyjnych,
13. tworzenie zasobów nieruchomości gminnych,
14. opracowywanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego budownictwa mieszkaniowego, terenów usługowych i przemysłowych.

2. ZASADY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY

Cele i zasady zagospodarowania przestrzennego gminy zostały określone z uwzględnieniem historycznie ukształtowanego układu osadniczego, możliwości wynikających z zasobów i walorów środowiska przyrodniczego i kulturowego oraz potrzeb jego ochrony; potrzeb określonych standardami cywilizacyjnymi, a także zewnętrznych i wewnętrznych uwarunkowań rozwoju. Kształtowanie układu przestrzennego gminy podporządkowane zostało zasadzie kontynuacji rozwoju istniejącego zagospodarowania z uwzględnieniem jej możliwości i aspiracji rozwojowych.

Celem przestrzennym rozwoju gminy Chrzypsko Wielkie jest podnoszenie ładu przestrzennego w kształtowaniu jej zagospodarowania przy zachowaniu zasobów i walorów przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych z racjonalnym i efektywnym wykorzystaniem tych zasobów.

Osiągnięcie celów przestrzennych następować będzie poprzez porządkowanie struktur przestrzennych, a więc: terenów osadniczych, terenów gospodarczych - w tym związanych z obiektami produkcji i obsługi rolnictwa (obiekty po PGR, spółdzielni rolniczych), z zachowaniem harmonijnego krajobrazu terenów otwartych o najwyższych walorach.

Przejawem tych procesów będą konkretne działania o charakterze długofalowym, których realizacja przyczyni się do poprawy standardów ekologicznych, społeczno-gospodarczych oraz estetyczno-przestrzennych.

Działania te obejmą:

- ochronę najcenniejszych przyrodniczo obszarów gminy oraz wykorzystanie tych walorów do rozwoju funkcji turystyczno-rekreacyjnej,
- ochronę dziedzictwa kulturowego z zachowaniem historycznych układów przestrzennych oraz kształtowanie współczesnej zabudowy w nawiązaniu do tradycji regionalnych,
- pełne wyposażenie gminy w urządzenia infrastruktury technicznej poprawiające stan czystości środowiska, warunki życia mieszkańców oraz warunki prowadzenia działalności gospodarczej.
- poprawę funkcjonowania układu komunikacyjnego poprzez jego modernizację,

3. ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW

Celem rozwoju gminy jest osiągnięcie stabilnego (trwałego, zrównoważonego) rozwoju, w którym byłoby zapewnione zaspokojenie bieżących potrzeb mieszkańców, warunki umożliwiające wzrost poziomu życia, a także warunki umożliwiające zaspokojenie przyszłych potrzeb następnych pokoleń. Ochrona środowiska przyrodniczego stanowi tu więc podstawowe ogniwo w realizacji celów rozwoju gminy. Cel ten zawiera w sobie dwie składowe, które najogólniej można sprowadzić do:

- stworzenia warunków sprzyjających właściwemu funkcjonowaniu środowiska przyrodniczego
- wykorzystania zasobów środowiska przyrodniczego dla rozwoju funkcji społecznych i gospodarczych.

Proponowane kierunki ochrony zasobów i walorów środowiska przyrodniczego odnoszą się do jego poszczególnych komponentów, wskazując działania pozwalające na utrzymanie stanu istniejącego względnie jego poprawę.

3.1. Ochrona przyrody i krajobrazu

Ochrona przyrody oznacza zachowanie, właściwe wykorzystanie oraz odnawianie zasobów przyrody i jej składników. Odbywa się to między innymi poprzez przestrzeganie zasad ochrony obszarów i obiektów objętych ochroną prawną.

3.1.1. Park Krajobrazowy

Cała gmina Chrzypsko Wielkie leży w granicach Sierakowskiego Parku Krajobrazowego, na terenie którego zakłada się ochronę wartości przyrodniczych, historycznych i kulturowych w celu ich zachowania i popularyzacji w warunkach zrównoważonego rozwoju.

3.1.2. Pomniki przyrody

Na terenie gminy ochroną prawną w formie pomników przyrody objęto 18 drzew. W celu ich ochrony należy wykluczyć wszelkie działania mogące przyczynić się do uszkodzenia drzew. Na terenach niezabudowanych, jeżeli nie stanowi to zagrożenia dla ludzi lub mienia, drzewa stanowiące pomniki przyrody podlegają ochronie aż do ich samoistnego, całkowitego rozpadu.

3.1.3. Obszary Natura 2000

Obszary Natura 2000 to obszary specjalnej ochrony ptaków, specjalne obszary ochrony siedlisk lub obszary mające znaczenie dla Wspólnoty utworzone w celu ochrony populacji dziko występujących ptaków, siedlisk przyrodniczych lub gatunków będących przedmiotem zainteresowania. Dla obszarów Natura 2000 znajdujących się w granicach gminy Chrzypsko Wielkie nie ma planów zadań ochronnych, a w przypadku ich braku nie ma żadnych narzuconych ograniczeń, oprócz zasady, że użytkowanie nie może pogorszyć stanu ochrony rodzajów siedlisk i gatunków, dla których dany obszar utworzono. Obszary Natura 2000 w granicach gminy Chrzypsko Wielkie są już objęte ochroną prawną w formie parku krajobrazowego, który również nie ma planu ochrony.

Biorąc pod uwagę zagrożenia określone w standardowych formularzach danych dotyczących poszczególnych obszarów Natury 2000, ich ochrona w przypadku gminy Chrzypsko Wielkie powinna polegać na:

- poprawie stanu środowiska wodnego (rozwiązanie gospodarki ściekowej w pierwszej kolejności w jednostkach osadniczych w sąsiedztwie jezior i cieków);
- ograniczeniu zainwestowania w strefach brzegowych jezior, ochrona pasa zieleni nadbrzeżnej oraz wynurzonej;
- wykluczenie zainwestowania w granicach specjalnych obszarów ochrony siedlisk (istniejących i projektowanych);
- ochrona przed zmianą użytkowania mokradeł, stawów i oczek wodnych;
- ukierunkowanie ruchu turystycznego na wyznaczone szlaki omijające cenne siedliska oraz miejsca lęgowe ptaków.

3.2. Utrzymanie systemu lokalnych powiązań przyrodniczych

Gmina Chrzypsko Wielkie charakteryzuje się wysokimi walorami ekologicznymi. Wynika to

z sposobu użytkowania ziemi, charakteryzującego się dużą mozaikowością. Ponadprzeciętne walory przyrodnicze stanowiły podstawę objęcia całej gminy różnymi formami ochrony przyrody. Kształtowanie lokalnego systemu przyrodniczego dotyczyć powinno optymalnych rozwiązań w ramach obszarów o dużej bioróżnorodności poprzez tworzenie spójnego systemu ekologicznego zapewniającego prawidłowe funkcjonowania środowiska. Kształtowanie systemu przyrodniczego powinno uwzględniać dwa powiązane ze sobą cele:

- utrzymanie bądź kształtowanie pożądanego systemu środowiska przyrodniczego zapewniającego prawidłowe funkcjonowanie przyrody na omawianym obszarze;
- utrzymanie bądź kształtowanie pożądanego stanu środowiska przyrodniczego z punktu widzenia potrzeb mieszkańców.

Realizacja ww. celów powinna uwzględniać:

- zachowanie mozaikowego charakteru użytkowania terenu - zmiana użytkowania powinna dotyczyć gruntów najslabszych, z przeznaczeniem między innymi pod zalesienie;
- zachowanie istniejących i wprowadzanie nowych zadrzewień śródpolnych i przydrożnych stanowiących lokalne łączniki ekologiczne;
- w przypadku terenów przeznaczonych pod zainwestowanie, ustalanie minimalnej powierzchni biologicznie czynnej;
- zastosowanie form architektonicznych i struktury zabudowy umożliwiających swobodny przepływ powietrza i migracji gatunków (wysokość i lokalizacja budynków uwzględniająca kierunki przewietrzania, ażurowe ogrodzenia, przepusty pod drogami).
- kompleksowe rozwiązanie gospodarki wodno – ściekowej (priorytet dla zabudowy położonej w sąsiedztwie wód);

Należy trzymać się zasady, że tereny tworzące system ekologiczny gminy powinny być zwarte przestrzennie i powiązane bez barier z analogicznymi terenami w systemie.

3.3. Zasady ochrony środowiska wodnego

Ochrona wód polega na zapewnieniu ich jak najlepszej jakości, oraz utrzymywaniu ilości wody na poziomie zapewniającym ochronę równowagi biologicznej, co oznacza i utrzymywanie bądź doprowadzenie jakości wód powyżej albo co najmniej do poziomu wymaganego w przepisach.

Gmina Chrzypsko Wielkie nie ma uregulowanej gospodarki ściekowej. Ścieki gromadzone są w zbiornikach bezodpływowych i wywożone na oczyszczalnię w Chrzypsku Wielkim. W celu poprawy jakości wód oraz warunków retencyjnych zakłada się następujące działania:

- likwidacja wszystkich źródeł emisji ścieków nieoczyszczonych - do sieci kanalizacyjnej należy przyłączyć wszystkie tereny o zwartej zabudowie z priorytetem dla jednostek osadniczych leżących na jeziorami i ciekami, natomiast na terenach o zabudowie rozproszonej o niewielkiej liczbie mieszkańców, tam gdzie warunki gruntowo-wodne na to pozwalają, należy preferować oczyszczalnie przydomowe;
- w sąsiedztwie wód powierzchniowych zachowanie lub tworzenie stref buforowych w postaci trwałej zieleni (łąki, drzewa, krzewy);
- ochrona przed zmianą użytkowania mokradeł oraz wszelkiej zieleni, w tym łąk;
- zwiększanie terenów zieleni (zalesienia, zieleń przydrożna, śródpolna) zwłaszcza w strefach wododziałowych oraz na terenach o większych spadkach.

3.4. Zasady ochrony powietrza atmosferycznego

Ochrona powietrza powinna polegać na preferowaniu stosowania do celów grzewczych i technologicznych paliw niskoemisyjnych, a także na wprowadzaniu terenów zieleni. Zieleń oczyszcza powietrze przez absorpcję zanieczyszczeń pyłowych i gazowych – pochłania ponad 60 % pyłów. Stopniowe eliminowanie tradycyjnych systemów ogrzewania w pierwszej kolejności powinno dotyczyć obiektów użyteczności publicznej.

3.5. Zasady ochrony powierzchni ziemi

Dla ochrony powierzchni ziemi na terenie gminy Chrzypsko Wielkie zakłada się następujące kierunki działań:

- powstrzymywanie procesów erozyjnych poprzez zwiększanie powierzchni zieleni (dotyczy głównie terenów o dużych spadkach);
- systematyczna rekultywacja i wyrobisk poeksploatacyjnych.

3.6. Zasady kształtowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej oraz granicy rolno - leśnej

Wykorzystanie powierzchni ziemi powinno być optymalnie dostosowane do naturalnych warunków przyrodniczo - glebowych. Pod zalesienie powinny być przeznaczane grunty nieużytki oraz grunty najsłabsze. Jednak nie wszystkie grunty słabe powinny być przeznaczone do zalesienia.

W formie dotychczasowego użytkowania powinny pozostać:

- wielogatunkowe półnaturalne łąki, torfowiska, bagna, drobne zakrzewienia i zadrzewienia, śródpolne remizy, a ponadto: mszary, oczka wodne, trzcinowiska, wrzosowiska, murawy napiaskowe i kserotermiczne, gołoborza i wychodnie skalne.
- korytarze ekologiczne o charakterze nieleśnym, w szczególności doliny rzeczne;

- stanowiska archeologiczne oraz bezpośrednie otoczenie obiektów zabytkowych, które według tradycji lub oryginalnych założeń przestrzennych były w przeszłości zlokalizowane w otwartym krajobrazie;
- grunty rolne o wyższej przydatności rolniczej (kompl. 2-5) oraz kompleksy o mniejszej przydatności rolniczej w otoczeniu jednostek osadniczych ze względów krajobrazowych;
- granica rolno-leśna wyznaczana na obszarach NATURA 2000, powinna respektować wszystkie zalecenia oraz zawierać wszelkie elementy zgodności z planami zadań ochronnych tych obszarów (obecnie takich planów brak)

Zasady kształtowania strefy przejściowej na styku z rolniczą przestrzenią produkcyjną:

- ukształtowanie strefy ekotonowej składającej się z podstref: drzewiastej, krzewiasto - drzewiastej i krzewiastej - przy zakładaniu strefy ekotonowej wskazane jest wykorzystanie samosiewów oraz inne naturalnych elementów, w tym starych drzew owocowych;
- skład gatunkowy upraw wprowadzanych na grunty nieleśne musi być dostosowany do warunków siedliska, kształtowanych głównie przez żyzność gleby i stopień jej uwilgotnienia.

Zasady kształtowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej:

- ochrona przed zmianą użytkowania gruntów rolnych o korzystnych warunkach dla rozwoju produkcji rolniczej (kompleksy 2 do 5 oraz 8) stanowiących podstawową bazę dla funkcjonowania rolnictwa na terenie gminy;
- ochrona przed zmianą przeznaczenia użytków zielonych, zwłaszcza łąk - wskazane użytkowanie ekstensywne;
- zachowanie zadrzewień śródpolnych, remiz oraz pojedynczych drzew;
- ochrona przed erozją gleb poprzez wprowadzanie zieleni trwałej na fragmentach gruntów o dużych spadkach.

3.7. Gospodarowanie zasobami geologicznymi

Obecnie na terenie gminy Chrzypsko Wielkie eksploatowane jest kruszywo naturalne. Wyznaczone obszary górnicze znajdują się w obrębie geodezyjnym Łężce. Po zakończeniu eksploatacji proponuje się leśny lub rolny kierunek eksploatacji.

4. ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTEKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

Kształtowanie krajobrazu jest ciągłym procesem zachodzącym na danym obszarze. Spośród elementów kształtujących krajobraz należy wymienić naturalne elementy takie jak: ukształtowanie powierzchni, naturalne ciek i zbiorniki wodne, szata roślinna. Wśród elementów kulturowych są to: charakter układów osadniczych, zabytkowe układy urbanistyczne, elementy i obiekty zabytkowe, dominanty w krajobrazie, osie widokowe oraz udział zieleni w terenach zabudowanych (kompozycyjne ściany zieleni). Tak, więc współczesne realizacje powinny chronić historycznie ukształtowane elementy kompozycji przestrzennej.

Ochrona i kształtowanie zasobów środowiska kulturowego i krajobrazu na terenie gminy Chrzypsko Wielkie powinna odbywać się będzie poprzez:

- ochronę konserwatorską istniejących zespołów i obiektów zabytkowych oraz stanowisk archeologicznych,
- zachowanie historycznych układów przestrzennych oraz kształtowanie współczesnej zabudowy w nawiązaniu do tradycji regionalnych w zakresie formy architektonicznej oraz rodzaju materiałów budowlanych,
- eksponowanie charakterystycznych dominant architektonicznych (np. kościoł w Chrzypsku Wielkim, most kolejowy w Chrzypsku Małym),
- kształtowanie nowej zabudowy w sposób nie kolidujący ze strefami widokowymi (dotyczy to terenu wokół jezior),
- zachowanie w stanie zbliżonym do naturalnego elementów przyrodniczych takich jak: jeziora, ciek, stawy, atrakcyjne ściany leśne, oraz uporządkowanie zieleni parkowej,
- pozyskiwanie nowych właścicieli dla zabytków będących własnością Skarbu Państwa i przy zachowaniu ich wartości kulturowej udostępnianie społeczeństwu dla celów kulturotwórczych i turystycznych.

4. KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ ORAZ PRZEZNACZENIU TERENÓW

Zakładany rozwój przestrzenny gminy w swych głównych założeniach jest kontynuacją kierunków przyjętych w dotychczas obowiązującym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Chrzypsko Wielkie, z uwzględnieniem nowych uwarunkowań oraz potrzeb mieszkańców.

4.1. Kierunki zmian w zagospodarowaniu przestrzennym

Kierunki zmian w strukturze przestrzennej zostały przedstawione na rysunku studium w skali 1:20000 z podziałem na niżej opisane kategorie terenów, które podlegają niniejszej

zmianie studium.

4.1.1. Tereny zabudowy mieszkaniowej

- zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna,
- zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna,
- zabudowa zagrodowa,
- zabudowa usługowa i handlowa,
- realizacja nowej zabudowy zgodnie z zasadami obowiązujących oraz projektowanych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego lub decyzjami administracyjnymi,
- adaptacja istniejącej zabudowy do nowych warunków zabudowy, z uwzględnieniem modernizacji, rozbudowy i przebudowy budynków mieszkalnych, gospodarczych i usługowych, z jednoczesnym porządkowaniem istniejącej zabudowy i jej uzupełnianiem,
- nowa zabudowa stanowić ma uzupełnienie istniejącej zabudowy i nawiązanie do jej charakteru,
- gabaryty i architektura nie może powodować dysharmonii otoczenia i zakłócać krajobrazu gminy,
- maksymalne zachowanie istniejącego drzewostanu, powierzchnia biologicznie czynna nie mniej niż 40% powierzchni działki,
- dachy dla nowopowstałych budynków mieszkalnych dwuspadowe i wielospadowe o równym nachyleniu głównych połaci dachowych od 30° - 45° lub dachy płaskie, po wnikliwej analizie obszaru (pod względem architektonicznym i kompozycyjnym), w którym inwestycja będzie lokalizowana, dopuszcza się stosowanie dachów jednospadowych w zabudowie bliźniaczej, tak, by cała bryła stanowiła obiekt o dachu dwuspadowym, dopuszcza się ze względów architektonicznych zmianę ukształtowania fragmentu połaci dachowej, dla budynków gospodarczych dopuszcza się dachy płaskie lub jednospadowe o kącie nachylenia 10° – 30°,
- adaptacja istniejącej zabudowy do nowych warunków,
- nieprzekraczalna wysokość zabudowy wynosi 12 m od poziomu terenu do najwyższego położonego punktu pokrycia dachu,
- drogi wewnętrzne winny być skomunikowane z siecią dróg publicznych,
- dopuszcza się realizację urządzeń i obiektów zaopatrzenia w wodę, gaz i energię elektryczną oraz gospodarki ściekowej.

4.1.2. Tereny usługowe

- zabudowa usługowa i handlowa,
- dopuszczalna zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna,

- realizacja nowej zabudowy zgodnie z zasadami obowiązujących oraz projektowanych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego lub decyzjami administracyjnymi,
- zachowanie istniejącej zabudowy i jej adaptacja do nowych warunków w formie uzupełnienia przeznaczenia terenu,
- maksymalne zachowanie istniejącego drzewostanu, powierzchnia biologicznie czynna nie mniej niż 30 % powierzchni działki,
- obowiązuje zapewnienie dojazdu i miejsc parkingowych dla klientów i pracowników,
- nie przewiduje się lokalizacji obiektów o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m².
- w zakresie zagospodarowania terenów rekreacyjno – sportowych, hotelowych i turystycznych zezwala się na adaptację istniejącej zabudowy oraz budowę nowych, związaną z obsługą terenów sportu i wypoczynku,
- gabaryty i architektura zabudowy musi harmonizować z otoczeniem,
- wysokość zabudowy nie powinna przekraczać 20 m;
- należy zadbać o odpowiedni dostęp dla osób niepełnosprawnych,
- dopuszcza się realizację urządzeń i obiektów zaopatrzenia w wodę, gaz i energię elektryczną oraz gospodarki ściekowej.

4.1.3. Tereny działalności gospodarczej

- zabudowa produkcyjna
- zabudowa usługowa i handlowa,
- realizacja nowej zabudowy zgodnie z zasadami obowiązujących oraz projektowanych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego lub decyzjami administracyjnymi,
- maksymalna wysokość zabudowy dla nowopowstającej zabudowy – 20 m, przy czym wysokości zabudowy należy rozumieć jako różnicę rzędnej najwyższego punktu na pokryciu kubatury (bez masztów odgromnikowych, anten i kominów) i rzędnej najniższej położonego punktu na naturalnej warstwy terenu znajdującego się w obrysie zewnętrznym budynku,
- obowiązuje zapewnienie dojazdu i miejsc parkingowych w ilości wystarczającej dla planowanej liczby klientów i pracowników,
- negatywne oddziaływanie działalności gospodarczej nie może wykraczać poza granice własności i nie może oddziaływać na kompleksy budownictwa mieszkaniowego,
- powierzchnia biologicznie czynna nie mniej niż 30 % powierzchni działki,
- dopuszcza się realizację urządzeń i obiektów zaopatrzenia w wodę, gaz i energię elektryczną oraz gospodarki ściekowej.

Ponadto w studium wyznaczono tereny eksploatacji złóż kruszywa naturalnego w

miejsowości Łężce, dla których udokumentowania niezbędne jest opracowanie dokumentacji geologicznej, projektu zagospodarowania złoża oraz dokumentacji rekultywacyjnej w celu uzyskania stosownej koncesji na wydobywanie przy założeniu stosowania technologii minimalizującej niekorzystne oddziaływanie na środowisko naturalne oraz na jakość życia mieszkańców.

Nowa zabudowa (w obszarach przeznaczonych na ten cel w studium) może być realizowana pod warunkiem zagwarantowania wystarczającego dla zamierzenia budowlanego uzbrojenia terenu.

Na rysunku studium wyznaczono również obszary o wysokich walorach przyrodniczo – krajobrazowych. Ustala się zakaz zabudowy kubaturowej na powyższych terenach z wyjątkiem sieci, obiektów i budowli infrastruktury technicznej.

4.2. Inwestycje celu publicznego

Inwestycje celu publicznego w zakresie o którym mowa w art. 6. ustawy o gospodarce nieruchomościami, realizowane będą w oparciu o posiadane i realizowane miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego oraz decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego. Zadania te związane będą przede wszystkim z rozwojem infrastruktury technicznej i komunikacyjnej.

4.3. Tereny wymagające przekształceń przestrzennych

1. Tereny zabudowy mieszkaniowej, lotniskowej i rekreacyjnej:
 - zakaz dokonywania podziałów nieruchomości na działki budowlane o powierzchni mniejszej niż 600 m² w celu poprawy lokalnego ładu przestrzennego,
 - docelowe skanalizowanie terenów,
 - zadrzewienia możliwie największych wolnych obszarów terenu
 - zabezpieczenie terenów dla celów publicznych wolnych od zabudowy
 - zakaz realizacji zabudowy na gruntach leśnych i podmokłych,
 - wyznaczenie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego pasów terenu wolnych od zabudowy wokół jeziora Chrzypskiego i Wielkiego w odległości minimum 100 m. (dotyczy nowej zabudowy)
 - w rejonie Jeziora Wielkiego zachowuje się tereny wolne od zabudowy
2. Tereny eksploatacji złóż kruszywa naturalnego w miejscowości Łężce:
 - ściśle określenie i realizacja kierunku rekultywacji,

- minimalizacja skutków eksploatacji i transportu kruszywa poprzez stosowanie pasów zieleni izolacyjnej i wprowadzenie zakazu eksploatacji w nocy.

5. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI

Podstawowy układ sieci drogowej gminy tworzy sieć dróg wojewódzkich, powiatowych i dróg gminnych.

Dla poprawy funkcjonowania układu komunikacyjnego gminy Chrzypsko Wielkie niezbędne jest:

- modernizację drogi wojewódzkiej nr 186
- sukcesywną poprawę i modernizację nawierzchni dróg powiatowych i gminnych (utwardzenie nawierzchni gruntowych),
- budowę chodników we wszystkich miejscowościach, przez które przechodzą główne drogi publiczne,
- realizację ścieżek pieszo – rowerowych.

Lokalizacja obiektów budowlanych na terenach bezpośrednio sąsiadujących z drogami powinna uwzględniać minimalne odległości wynikające z przepisów ustawy o drogach publicznych.

6. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

6.1. Zaopatrzenie w wodę

Proponuje się realizację następujących celów:

- Utrzymanie w pełnym zakresie i rozbudowa systemów zaopatrzenia w wodę dla nowych terenów wyznaczonych dla potrzeb budownictwa mieszkaniowego oraz wypoczynku i rekreacji m.in.:
- Zapewnienie w zakresie zaopatrzenia w wodę korzystnych warunków dla potencjalnych dużych inwestycji produkcyjnych na terenie gminy. Realizacja tego zadania wymagać będzie zwodociągowania proponowanych terenów działalności gospodarczej,

6.2. Gospodarka ściekowa

Brak rozwiniętych systemów odprowadzania i oczyszczania ścieków w jednostkach osadniczych na terenie gminy obniża znacznie jej atrakcyjność inwestycyjną i turystyczną. Stanowi również zagrożenie dla środowiska przyrodniczego i obniża znacznie standard życia

mieszkańców. Z tych względów działania inwestycyjne – porządkujące gospodarkę ściekową proponuje się uznać za najważniejsze dla dalszego rozwoju gminy. Proponuje się realizację następujących celów:

- rozbudowa oczyszczalni w Chrzypsku Wielkim;
- sukcesywna budowa systemów odprowadzania i oczyszczania ścieków, priorytetowo na terenach zlokalizowanych wokół jezior.
- na terenach wiejskich o rozproszonej zabudowie, ścieki bytowe należy odprowadzać do szczelnych zbiorników bezodpływowych lub do przydomowych oczyszczalni ścieków - proponuje się realizację oczyszczalni przydomowych w następujących jednostkach osadniczych: Śródka, Charcice, Łęczeczki, Mylin, Strzyżmin, Ryżyn, Gnuszyn, Łęczce, a także we wszystkich jednostkach osadniczych, na działkach zlokalizowanych poza zwartą zabudową wsi.

6.3. Gazownictwo i ciepłownictwo

Całkowity brak przewodowego systemu gazowniczego na terenie gminy wymaga podjęcia przez gminę działań w kierunku zapewnienia dostawy gazu dla potrzeb bytowych mieszkańców oraz celów grzewczych i produkcyjnych.

Przebiegający przez teren gminy gazociąg przesyłowy może stanowić źródło bezpośredniego zasilania. Dlatego też gazyfikacja gminy wymagać będzie:

- określenia najefektywniejszego systemu i kierunku zasilania (gazyfikacja przewodowa lub bezprzewodowa) - opracowanie programu gazyfikacji gminy podającego warianty gazyfikacji wraz z ich kosztami,
- późniejszej realizacji wybranego systemu gazyfikacji gminy, w tym pozyskanie środków finansowych na budowę.

Wykorzystanie gazu ziemnego do celów grzewczych zarówno w paleniskach domowych jak i źródłach scentralizowanych, wpłynie korzystnie na poprawę czystości powietrza.

Alternatywnym paliwem dla ww. kotłowni mogą być „paliwa ekologiczne”, dostępne w gminie, takie jak: słoma, zrębki drewna pochodzącego z pielęgnacji lasów, zrębki wierzby energetycznej, itp. Tego rodzaju modernizacje źródeł ciepła wspierane są finansowo środkami z Ekofunduszu oraz funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej (wojewódzkiego i narodowego).

6.4. Gospodarka odpadami

Zasady gospodarki odpadami w gminie regulują postanowienia regulaminu utrzymania czystości i porządku przyjętego uchwałą Rady Gminy Chrzypsko Wielkie Nr XXVI/158/05 z

dnia 22 lutego 2005 roku, zmienionego uchwałą Nr XXXVI/224/06 z dnia 3 kwietnia 2006 roku. Gminny system gospodarki odpadami komunalnymi opiera się na zorganizowanej zbiórce odpadów zmieszanych prowadzonej metodą pojemnikową i częściowo workową oraz na selektywnej zbiórce odpadów opakowaniowych (tworzywa sztuczne i szkło) prowadzonej metodą pojemnikową. Odpady pochodzące z terenu gminy, zebrane w sposób selektywny przekazywane są do odzysku, w tym recyklingu do instalacji położonych poza jej terenem (tworzywa sztuczne, szkło). Zebrane niesegregowane odpady komunalne (po wysortowaniu surowców wtórnych) deponowane są na składowisku odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w miejscowości Mnichy w gminie Międzychód należącym do Zakładu Utylizacji Odpadów Clean City Sp. z o.o.

Przewiduje się rozbudowę systemu selektywnej zbiórki odpadów, poprzez objęcie wszystkich wytwórców odpadów.

6.5. Elektroenergetyka

Na terenie gminy istnieje rozbudowana sieć energetyczna. Natomiast jej stan techniczny i przepustowość nie pozwala na pełne zaspokojenie potrzeb mieszkańców i swobodny rozwój działalności gospodarczej.

Dlatego też proponuje się podjęcie następujących kierunków działań:

1. Utrzymanie w pełnym zakresie prawidłowego działania istniejącego systemu energetycznego gminy. W tym celu należy w porozumieniu z zakładem energetycznym (realizacja i finansowanie inwestycji):
 - przeprowadzić modernizację zasilania energetycznego wsi poprzez:
 - budowę nowych linii energetycznych SN w rejonie wsi Chrzypsko Wielkie i Chrzypsko Małe,
 - modernizację istniejących linii energetycznych SN i stacji transformatorowych dostarczających prąd do ww. wsi.
 - stopniowo rozbudowywać system energetyczny dla zapewnienia dostawy prądu do nowych terenów wyznaczonych dla potrzeb budownictwa mieszkaniowego oraz wypoczynku i rekreacji m.in.:
 - proponowane nowe tereny budownictwa mieszkaniowego i tereny usług we wsi Chrzypsko Wielkie,
 - proponowane tereny budownictwa rekreacyjnego we wsi Chrzypsko Małe, Mylin,
2. Zapewnienie możliwości dostawy energii elektrycznej dla potencjalnych inwestycji

produkcyjnych na terenie gminy.

6.6. Telekomunikacja

Istniejący system kablowy w gminie zapewnia pełną dostępność dla mieszkańców. Rozwój telefonii komórkowej GSM nie będzie wymagać ze strony gminy nakładów finansowych, lecz współpracy z operatorami tej sieci w zakresie:

7. POLITYKA PRZESTRZENNA GMINY

Polityka przestrzenna rozwoju gminy opierać się będzie na zasadzie, że człowiek i przyroda oraz funkcjonalno-przestrzenne, społeczne i techniczne struktury wiejskie tworzą jeden, złożony, współzależny i współdziałający system.

Polityka przestrzenna, zmierzając do jakościowego rozwoju gminy oraz realizacji jej docelowej wizji, odnoszona będzie do podstawowych sfer równoważących rozwój gminy, tworzących główne elementy jej struktury przestrzennej.

Wykładnię celów rozwoju i polityki przestrzennej gminy stanowić będą szczegółowe ustalenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, a w przypadku braku planów ustalenia zawarte w decyzjach administracyjnych dotyczących zagospodarowania i rozwoju przestrzennego. Służyć temu będzie także prowadzenie stałego monitoringu zmian w zagospodarowaniu przestrzennym.

7.1. Obszary przewidziane do opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego

W gminie Chrzypsko Wielkie nie przewiduje się obszarów rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m².

Na terenie gminy nie wyznacza się obszarów wymagających przeprowadzenia scaleń i podziałów, o których mowa w ustawie o gospodarce nieruchomościami.

Obszar o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, poprawy jakości ich życia i sprzyjający nawiązywaniu kontaktów społecznych ze względu na jego położenie oraz cechy funkcjonalno-przestrzenne, czyli obszar przestrzeni publicznej w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym to tereny rekreacyjno – wypoczynkowe zlokalizowane w Chrzypsku Wielkim (plaża i projektowana przystań).

7.2. Wytyczne kształtowania zabudowy w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego

Szczegółowe zasady kształtowania zabudowy, jej obsługi komunikacyjnej oraz realizacji urządzeń infrastruktury technicznej określone zostaną w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego przy sporządzaniu, których zaleca się:

- zachowanie istniejącego układu przestrzennego jednostek osadniczych;
- nie rozpraszanie zabudowy w wyniku realizacji nowej zabudowy „kolonijnej” lub powiększanie istniejących już kolonii;
- kształtowanie nowej zabudowy (także modernizowanej) w nawiązaniu do układu i charakteru najstarszej zabudowy istniejącej, charakterystycznej dla regionu z uwzględnieniem zasad takich jak: rozplanowania działki, usytuowania kalenicy budynku w stosunku do drogi, wysokości budynków (przeważają parterowe i dwukondygnacyjne) – ich formy i rodzaju materiałów budowlanych, kolorystyki, kształtu dachu i jego spadku (dominują dwupołaciowe), itp.;
- pełną ochronę obiektów zabytkowych i zachowanie wartościowej zabudowy historycznej wprowadzając zakaz lokalizacji w ich otoczeniu wszelkich obiektów obniżających walory estetyczne i krajobrazowe (szpecących otoczenie);
- realizację zabudowy mieszkaniowej, jednorodzinnej w formie zabudowy wolnostojącej na działkach o powierzchni minimum 600 m². Przy łączeniu funkcji mieszkaniowej z funkcjami usługowymi lub produkcyjnymi (rzemieślniczymi) wielkość działki dostosować do funkcji i programu przedsięwzięcia zapewniając niezbędną powierzchnię na zieleni izolacyjną;
- przy przeznaczaniu terenów pod zabudowę zagrodową zaleca się wielkość działek minimum 2000 m² przy szerokości frontu działki min. 30 m;
- na działkach dopuszczających zabudowę związaną z działalnością gospodarczą (w tym usługową) powinna obowiązywać zasada ograniczenia uciążliwości do granicy działki, na której ta działalność jest prowadzona. Zasadą jest jednak lokalizowanie obiektów uciążliwych poza terenami zabudowy mieszkaniowej;
- wprowadzenie zakazu lokalizacji budynków mieszkalnych na terenach zorganizowanej działalności gospodarczej;
- powierzchnia biologicznie czynna terenów zabudowy mieszkaniowej i usług powinna wynosić minimum 40-60% powierzchni działki w zależności od formy zabudowy;
- sieci uzbrojenia terenu w miarę możliwości lokalizować w istniejących „pasach infrastruktury” położonych wzdłuż ciągów komunikacyjnych, ułatwiając obsługę terenów zainwestowanych;
- zachowania wymagają ciągi zieleni ekologicznej nie wykazane w studium, których

potrzeba objęcia ochroną wyniknie przy opracowaniu terenu w większej skali, oraz pojedyncze zespoły istniejącej zieleni śródpolnej (przy oczkach wodnych, w obniżeniach terenu, na skarpach itp.) jak również naturalne rowy otwarte, a w miarę możliwości winna być również chroniona wysoka zieleń przydrożna.

- wyznaczenie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego pasów terenu wolnych od zabudowy wokół jeziora Chrzypskiego i Wielkiego w odległości minimum 100 m. (dotyczy nowej zabudowy)

Powyższe wytyczne należy uwzględniać również w wydawanych decyzjach ustalających lokalizację inwestycji celu publicznego oraz warunki zabudowy i zagospodarowania terenu, mając na uwadze fakt że znaczna część terenów zabudowanych (z wyjątkiem Chrzypka Wielkiego) nie występuje w formie zwartej, skupionej w centrum miejscowości, lecz skoncentrowana jest na obrzeżach przyjmując formę zabudowy rozproszonej. Dlatego też dla przyszłego kształtowania jednostek osadniczych w gminie bardzo duży udział będzie stanowiła tzw. zabudowa plombowa, wymuszająca rozciągnięcie zabudowy wzdłuż dróg, pozbawiona charakteru centrotwórczego i generująca dodatkowe koszty związane między innymi z koniecznością budowy i eksploatacji sieci i urządzeń infrastruktury technicznej i komunikacyjnej.

7.3. Zadania służące realizacji celów publicznych

Inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym

W gminie przewiduje się realizację następujących inwestycji:

- budowa systemu kanalizacji i oczyszczania ścieków (budowę oczyszczalni ścieków Białokosz a także oczyszczalni lokalnych),
- uzbrojenie terenów pod zorganizowaną działalność gospodarczą w Chrzypsku Wielkim,
- budowa zaplecza sportowo-rekreacyjnego,
- modernizacja dróg gminnych w pobliżu jeziora Chrzypskiego, drogi gminne w Łęczcach,
- wytyczenie, oznakowanie i wyposażenie tras rowerowych w niezbędną infrastrukturę.

Inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym

W gminie brak zadań rządowych i samorządu wojewódzkiego wpisanych do stosownych rejestrów.

7.4. Instrumenty realizacji polityki przestrzennej gminy

Realizacja przedsięwzięć wynikających z przyjętych celów i kierunków rozwoju i

zagospodarowania przestrzennego gminy wymagać będzie podjęcia szeregu działań organizacyjnych, w tym zastosowania określonych instrumentów realizacyjnych:

- Instrumentów prawnych i planistycznych takich jak: przepisy prawne; normy oraz standardy krajowe i unijne; plany i programy regionalne i sektorowe; dokumenty planistyczne (przestrzenne), decyzje administracyjne;
- Instrumentów instytucjonalnych: tworzenie związków komunalnych, stowarzyszeń, instytucji rozwoju gminy, partnerstwa publiczno-prywatnego;
- Instrumentów finansowych – źródeł finansowania planowanych przedsięwzięć:
 - środków z budżetu gminy, które w pierwszej kolejności winny być przeznaczane na finansowanie zadań własnych,
 - pożyczek i kredytów bankowych przeznaczanych na finansowanie przedsięwzięć szczególnie ważnych z punktu widzenia przemian strukturalnych,
 - środków budżetu państwa kierowanych w ramach polityki regionalnej oraz przemian strukturalnych,
 - środków pomocowych pochodzących z funduszy Unii Europejskiej,
 - środków pomocowych pochodzących z fundacji oraz celowych programów sponsorowanych przez rządy poszczególnych krajów oraz przez organizacje i instytucje międzynarodowe,
 - środków prywatnych pochodzących od miejscowych podmiotów gospodarczych, osób fizycznych jak i inwestorów zewnętrznych.

Uzyskanie środków finansowych, przede wszystkim w postaci dotacji wymagać będzie umiejętności opracowania planów inwestycyjnych i wniosków aplikacyjnych zgodnych z założeniami i formalnymi wymogami programów finansowanych z funduszy strukturalnych. Dlatego już dziś ważne jest pełne przygotowanie gminy do realizacji przedsięwzięć możliwych do współfinansowania w ramach tych funduszy.

7.5. Interpretacja ustaleń Studium

1. *Studium* nie jest aktem prawa miejscowego, zatem nie stanowi podstawy prawnej do wydawania decyzji administracyjnych. Jego ustalenia natomiast są wiążące przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz stanowią wytyczne do ustalania lokalizacji inwestycji i warunków zabudowy na drodze decyzji w przypadku braku planów miejscowych.

2. *Studium* jest dokumentem planistycznym o znaczeniu strategicznym wyrażającym politykę gminy w zakresie jej rozwoju i zagospodarowania przestrzennego, nie jest dokumentem opracowanym „raz na zawsze”. Powinno podlegać okresowej ocenie, a na jej podstawie stosownym zmianom, właściwym do stale zmieniającej się rzeczywistości (uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych).
3. Ustalenia *Studium* dotyczące granic przeznaczenia terenów pod określone formy i sposoby użytkowania należy traktować orientacyjnie. Ich ostateczne ustalenie (linie rozgraniczające) nastąpi na podstawie planów miejscowych lub na podstawie decyzji lokalizacyjnych i o warunkach zabudowy. Zasada ta dotyczy również przebiegu wszelkich inwestycji liniowych.
4. Funkcje terenów i sposób ich użytkowania określone w *Studium* należy traktować jako funkcje dominujące, które mogą być uzupełniane wprowadzeniem funkcji towarzyszących, jednak w zakresie nie pogarszającym warunków wynikających z funkcji zasadniczej.
 - Ustalenia *Studium* uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Chrzypsko Wielkie wyrażone zostały w formie tekstowej i graficznej.

Elementy te, łącznie z rozstrzygnięciem dotyczącym sposobu rozpatrzenia uwag zgłoszonych w trakcie wyłożenia projektu *Studium* podlegają uchwaleniu przez Radę Gminy Chrzypsko Wielkie, zgodnie z przepisami art. 12 ust. 1 *ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*. Legenda